De vera exiſtentia Corporis

S. P. BENEDICTI IN CASSINENSI ECCLESIA:

Deque eiuſdem tranſlatione.

AVCTORE. R.A.P. MATTHAEO LAVRETO
Ceruarienſi, Hiſpano, Abbate. S. Saluatoris de Caſtellis.

NEAPOLI, Ex Typographia Io. Baptiſtæ Subtilis,
Apud Scipionem Boninum. M D C V I I.

BIBLIOT. CLER. REG. S. MICH. 1872

Digitized by Google

PHILIPPO TERTIO
HISPANIARVM, VTRIVSQ; Siciliæ, atque Indiarum Regi Catholico.

Matthæus Lauretus Monachus Benedictinus, Abbaſq; S. Saluatoris de Caſtellis, vtramq; exoptat fœlicitatem.

ANCTISSIMI Patris Benedicti reliquias, in celeberrima Caſsini montis æde quieſcere, compulſus ego, Potentiſsime Rex, demonſtrare negantibus, neſcientibus, ac dubitantibus; arbitratus ſum rem gratam me facturum credentibus & affirmantibus. Inter hos verò, cum aſſumptæ prouintiæ patronus mihi foret deligendus, cui tutius, dignius, conuenien-

Digitized by Google

tiusque me committerem ac commendarem, occurristi præ cæteris tu, Rex maxime, tanquam certus & verus hæres ac æmulator auorum, & proauorum tuorum: quorum pietas ac propensio in Sanctissimum Patrem Benedictum, & Cassinense Cœnobium ab ipso fundatum tanta fuit, quanta Ferdinandi Regis Catholici, & Caroli Quinti Imperatoris litteris, in hoc opusculo à me transumptis, luce clarius demonstrata est. Maiestas porrò vestra, non consideret tenue munus ab alũno paupere oblatum: Sed meminerit potius meritis & intercessione eiusdem Sanctissimi Patris comparatum sibi hoc Regnum: quando magnus Dux Consaluus, cum hoste Gallico, sibi & loco & numero superiore, confligere coactus: quam humanis viribus minime sperare poterat, Benedicti Sanctissimi (cui se & exercitum commendauerat) oraculo & patrocinio, victoriam consequutus est. Maiestatis ergo vestræ erit, cœnobium ipsum (quo nullum in suis Regnis illustrius reperitur aut sanctius) cætumque Monachorum

ibi-

ibidem iugiter Deo famulantium, aſsidueque pro veſtra Maieſtate deprecantium, maiorum ſuorum exemplo, peculiari dignatione protegere, ac priuilegijs amplioribus confouere. Me autem, cui dedit Deus ex certiſsimis monimentis, realem ac corporalem Patriarchæ noſtri in eodē loco docere præſentiam, tuere vmbra culminis ſui; vt & aduerſantium latratus compeſcantur: & ad ſacrum illum Montem populi Chriſtiani deuotio, magis, ac magis indies augeatur. Deus optimus maximus Maieſtatem veſtram, pro communi totius reipublicę Chriſtianæ bono, diutiſsime ſeruet incolumem. Neapoli, Calendis Nouembris, anno 1606.

A D

AD BENIGNVM LECTOREM.

PRODIIT anno superiore, liber quidam inscriptus, Floriacensis vetus bibliotheca, Benedictina, Sancta, Apostolica, Pontificia, Cæsarea, Regia, Franco Gallica, opera Ioannis à Bosco Parisiensis, Cælestini Lugdunensis, nunc primum à latebris emersa, ac antiquariorum vsui exposita, Lugduni apud Horatium Cardon excusa. In quo quidem libro multa, & diuersa congerit ipsius euulgator: quamuis præcipuus eius scopus esse videatur, astruere atque probare Sancti Patris Benedicti Corpus è Monte Casino in Gallias ad Monasterium Floriacense olim fuisse translatum, ibique hodie requiescere. Peruenit præfatus liber ad manus Reuerendissimi Patris Gregorij à Castione Aretino, Sacri cœnobij Casinensis Abbatis, quem cum attente legere cæpisset, animaduertit multa eo libro contineri, quibus non solum bonum nomen, sin-

sinceritas & integritas scriptorum, ac Montchi-rum Cassinensium, traduci ac denigrari, verùm etiam veritas existentiæ Corporis Beati Benedicti apud Casinum, euerti, ac demoliri, videretur.

Conuenit ergo me iam dictus Reuerendissimus Abbas, atque instare cæpit, imo vrgere, ac sua cogere auctoritate, vt patrocinio veritatis assumpto, criminationes, & calumnias à Scriptoribus & Monachis Casinensibus depellerem, ac propulsarem. Refugit statim animus ab hoc onere subeundo, atque laborẽ istum sumere penitus detrectare conatus sum. Institit autem ille vehementer, totq; rationibus ad illum subeundum ita suasit, vt tandem persuaserit, assensumq; à reluctante & renitente quodammodo extorserit. Suscepto igitur onere, cæpi quanta potui diligentia librum illum legere, vniuersaque, & singula, quæ de translatione Sancti Patris Benedicti, eiusdemque apud Floriacum existentia adducit, cribrare, ac ponderare: Simulque quid de his alij scriptores asserunt inquierere: vniuersa etiam scripta, & monimenta quæ in bibliotheca, & archiuo Cassinensi extant, excutere. Ex quibus omnibus, præsens opusculum confeci, in quo quæcumque circa prædictam materiam solidæ, ac firmæ auctoritatis reperire potui, hic in vnum collegi, atque omnibus propalandum curaui. Totum autem opus in duas secui partes, in quarum prima, de vera & reali existentia Corporis Sancti Benedicti disputo: In secunda vero de

eius-

eiuſdem translatione differo. Et quamuis id abſque fuco, dolo, amarulentiaue efficere niſus fuerim: tamen quia non offendere in verbo perfectorum eſt atque ſublimium virorum, timendus valde mihi eſt verborum lapſus. Quapropter lectorem meum oratum volo, vt quicquid in his ſcriptis perperam dictũ repererit, piæ charitatis affectu benigne corrigat & emendet.

De vera, & reali existentia Corporis

SANCTISSIMI PATRIS BENEDICTI

In Monasterio Cassinensi.

AVCTORE

R. P. MATTHAEO LAVRETO

Ordinis eiusdem Sancti, & Abbate Sancti Saluatoris de Castellis.

CAP. I.

ACRVM Cassinense Monasterium toto Orbe celeberrimum à Beatissimo Patre Benedicto fundatum, eiusdemque admiranda vita, & conuersatione decoratum, ac miraculorum penè innumerabilium fulgore illustratum: in quo idem Sanctus Pater feliciter obijt, atque vnà cùm Sorore sua Scholastica Virgine sepultus fuit: occulto, Greg. lib. 2. Dialog. cap. 4.
sed iusto, Dei iudicio, gentibus diripien-

A dum,

dum, ac deuaſtandum traditum fuit: quod idem Sanctiſsimus Pater multò antè præuidit, & planxit, vt D. Gregorius teſtatur libro 2. Dialo. c. 17. Longobardi nam ue cùm eorum Duce crudeliſsimo Zotone Beneuentano Principe, nocturno tempore, ac quieſcentibus fratribus illud ingreſſi, cùm omnia illic diripuiſſent, atque váſtaſſent, Monaſterium ipſum flammis voracibus tradiderunt. Attamen nec vnum quidem hominem illic tenere potuerunt: ſed impleuit Omnipotens Deus quod fideli famulo ſuo Benedicto promiſerat, vt ſi res gentibus traderet, animas cuſtodiret. Dùm enim Longobardi aſportandę prędæ eſſent intenti, Bonitus eiuſdem Monaſterij tùnc Abbas, cùm omnibus Monachis euadens, textum Sanctæ Regulæ ipſius S. Patris Benedicti manu conſcriptum, alioſque libros, nec non pondus panis, ac vini menſuram à Beato Patre Monachis præſcriptam, veſtimenta quoque, & calciamenta eiuſdem Sancti Patris ac Sororis eius ſecum detulit: Romamq; vniuerſi incolumes peruenientes, benignè à Pe-

Paulus Diac. libr. 4. ca. 18.

In Regula cap. 39. & 40.

à Pelagio Secundo Summo Pontifice sunt excepti: atque ad Monasterium, quod iuxta Lateranense Patriarchium iam pridem erectum fuerat, cuique Valentinianus S. Patris Benedicti discipulus, multis annis præfuerat, se contulerunt. Cùm autem angustior esset locus, quàm vt tantæ multitudini Monachorum de nouo aduenientium sufficere posset admanendum: concesso sibi à præfato Pontifice latiori solo, Monasterium ipsum in ampliorem formam redigentes, habitacula, cæterasque officinas necessarias sibi construxerunt, ibique per longum tempus habitauerunt. Ex eo autem loco singulis annis competentem Monachorum numerum ad Cassinense destructum Cenobium, vt B. Patris Benedicti Corpus custodirent, transmittebant. Quàmuis enim desolatum fuerit, atque à Barbaris euersum, numquã tamen illic defuerunt habitatores viri Religiosi, ac deuoti, qui ad venerandum Corpus Sancti Benedicti excubias agerent. Nàm cùm Petronax hortatu Gregorij tertij summi Pontificis, Casinum,

Greg. libr. 2. Dialo. in princ.

Paulus Diac. libr. 6. cap. 40.

ad restaurandum prædictum Momanasterium; accessisset: habitatores ipsum ibi inuenisse, qui eum in suum Seniorem (idest Abbatem, seu Prælatum) elegerunt, constat. De tempore autem, siue anno præciso huius cladis, non conuenit inter Scriptores: communis tamen sententia est, sub Pelagio Secundo contigisse. Id

Leo Ostiẽsis.

expressè asserit Leo Ostiensis lib. 1. Chronici Cassinensis cap. 2. Nec apud ipsum est aliquis error in temporum supputatione. Verba namque illa: *Qui nuper sub Iustino minori Italiam inuaserant, cùm iam ab incarnatione Domini quingentorum sexaginta, & octo annorum circulus volueretur*: à quibusdam malè intellecta, & ad tempus desolationis Cassinensis Cœnobij relata, per parenthesim sunt legenda, atque ad ingressum Longobardorum in Italiam referenda. Id autem, quod Pau-

Paulus Diacon.

lus Diaconus lib. 4. ca. 18. de eadem narrat euersione, ad eiusdem Pelagij extrema tempora referendum est, quamuis ipse ad B. Gregorij tempora retulisse videatur. Idipsum ante omnes asseruit Zacharias

rias Papa primus in quodam Diplomate Monasterio Cassinensi concesso, de quo infrà latiùs agendum erit. Idem colligi videtur ex libro 2. Dialogorum B. Gregorij cap. 17. vbi agens de hac euersione, recentem illam fuisse, quando eosdem libros scripsit, affirmat. Sic namque ait. *Nocturno enim tempore, & quiescentibus fratribus, nuper illic Longobardi ingressi sunt.* Gregorium autem Dialog. libros scripsisse quarto sui Pontificatus anno, ex eisdem libris liquidò colligitur: in quibus agens de lue illa inguinaria, quæ Romam eo anno, quo ipse Pontifex creatus est, inuaserat, antè triennium fuisse asserit. Libenter itaque illorum opinionem sequor, qui tenent, Monasterium Cassinense destructum fuisse Pontificatus Pelagij Secundi extremo anno, qui secundum quosdam incidit in annum Domini quingentesimũ octogesimumnonũ; secundum alios verò, quingentesimum nonagesimum. Cuius sententiæ inuenio fuisse Leonem Ostiensem, & alios. Prętermitto autem id probare, tùm quia parùm, aut nihil conducit ad institu-

Gregorius lib. 2. Dial.

Lib. 4. ca. 36. 47. & 55.

stitutam in præsens disputationem, tùm etiam quia spero de his aliquando exprofessso tractare.

CAP. II.

EX his, quę dicta sunt constat, B. Patrem Benedictum, & apud Cassinense Monasterium vixisse, & ibidem diem clausisse extremũ, vnaque cùm sorore sua fuisse sepultum: in quo omnes nobiscum conueniunt, nec aliquem habemus contradictorem. Quod autem in controuersiam à quibusdam vertitur, illud est: nùm corpus B. Patris Benedicti, Virginisque, ac Sororis eius Scholasticæ, adhuc in Monasterio Cassinensi sit: an verò aliquando indè aliò transportatum, nec amplius ad Cassinense sepulchrum à B. Patre sibi electum, reductum. Mouetur autem in præsens hoc dubium, non quia sit aliqua ratio legitima dubitandi, sed quia anno proximè præterito Millesimo sex-

ſexcenteſimo quinto, quidam Ioannes à Boſco Gallus, Ordinis Sancti Benedicti, Congregationis Cœleſtinorum Monachus, librum edidit Lugduni excuſum: in quo validis, ac firmis (vt ipſe putat) authoritatibus, atque rationibus, contendit tantum Theſaurum, nedùm Caſſino, verùm toti Italiæ ſurripere, ſibique, Galliſque ſuis nimis audacter, & glorianter aſſerere. Cuius opinionem, atque ſententiam modò diſcutiendam ſuſcipio, atque pro ſola veritatis defenſione, diſquirere, & examinare intendo: vt rei veritate perſpecta, atque probata, nullus deinceps dulcibus huius hominis Galli ſermonibus aures accommodet, aut fidem præſtet: Italia verò, cui ex diuina largitate Theſaurus iſte conceſſus eſt, nullatenùs propter friuola eius dicta, tantis indigetibus, ac Patronis priuatã, ac ſpoliatam ſe eſſe credat. Ioannes à Baſco.

Quæſtio hæc duas habet præcipuas partes. Prima, an Corpus Sancti Benedicti verè, & realiter Caſſini modò exiſtat. Secunda, An fuerit indè aliquando ablatum, & in Gallias, vel aliò translatum.

Primam

Primam huius quæstionis partem, modò? Secundam deinceps (præstante Domino nostro Iesu Christo) quanta potero breuitate, veritate, ac diligentia tractabo. Testor autem Deum, me, in his, quę dixero, nunq; mendacium, aut falsum quid scienter prolaturum: sed purè, ac sincerè veritatem in omnibus quæsiturum. Falli potero, at fallere (Deo dante) nunquam intendam. Noui enim differentiam, quam inter mentiri, & falli assignat Diuus Augustinus lib. 1. de Doctrina Christiana ca. 36. vbi sic ait. *Inest in mentiente voluntas falsa dicendi; & ideò multos inuenimus, qui mentiri velint, qui autem falli, neminem. Cùm igitur illud sciens homo faciat, hoc nesciens patiatur: satis in vna, eademque re apparet, illum, qui fallitur, eo qui mentitur, meliorem esse: quandoquidem iniquitatem pati, meliùs est quàm facere.* Sic Augustinus. Cuius sententia vera profectò est, quamuis filij hominum, qui diligunt vanitatem, & quęrunt mendacium, aliter sentiant, faciantque. Pro virili ergò curabo fugere foueam errorum, & mendaciorum, in

Auguſt.

quam

quam alios incidisse iudico, ne dicatur mihi: qui alios doces, te ipsum non doces? Qui prędicas, non mentiendum, mentiris? Verum quia hominis est errare, & sæpe contingit (vt ex Augustino diximus) nos falli etiam nolentes: ideò & nunc, & semper quidquid dixero, vnà mecum, Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ infallibili iudicio volens, lubensque submitto. Vitabo etiam verborum contentionem, iuxtà illud Apostoli ad Thimot. Noli contendere verbis. Quod exponens Augustinus vbi supra, ait. Verbis contendere est, non curare quomodo error veritate vincatur, sed quomodo tua dictio dictioni præferatur alterius. Porrò, qui non verbis contendit, siuè submissè, siuè temperatè, siuè granditer dicat, id agit verbis, vt veritas pateat, veritas placeat, veritas moueat. Bonorum ingeniorum insignis est indoles in verbis verum amare, non verba; sicut Christus in ficulnea fructum quærebat, non folia: quod vt Lector meus faciat, oro, & obsecro.

Rom. 2.

1. Thim. 2.

Matth. 21.

Vt ergò methodicè, ac ordine congruo

in hac quæstione procedamus, partemque quam astruere conamur (Beati videlicet Patris Benedicti, Virginisque, ac sororis eius Scholasticæ Corpora Cassini requiescere) firmissimis stabiliamus fundamentis: Aduertere oportet, quæstionem hanc non esse speculatiuam, aut methaphysicam, quæ multa indigeat ratiocinatione, & discursu: sed merè practicam esse, consistereque in facto, scilicet, An ita sit, vel non sit: vndè eo modo mihi discutienda, & disputanda erit, quo cæteræ quæstiones, quæ circa factum, vel non factum versantur, discuti, & inquiri solent: probationibus videlicet legitimis, atque iuridicis, testes producendo, acta, & instrumenta publica, si quæ sunt, proferendo, ac cætera omnia faciendo, quæ ad corroborationem veritatis intentæ conducere quoquomodo possunt. Inprimis itaque producam testes veridicos, omni suspitione carentes, immò omni exceptione maiores: quorum dicta antè omnium oculos proponam, quæ cùm audierit, & ponderauerit cordatus quisque dicet: Testimonia

nia tua credibilia facta sunt nimis. Erunt enim testes veritatem amantes, mendacium abhorrentes, & ea, quæ viderunt, vel per Diuinam reuelationem, seu à viris veracibus. & fide dignis acceperunt referentes. Audiat igitur attentè prudens lector, & iudicet. Psal. 92.

CAP. III.

RIMVS huius veritatis assertor, & testis oculatus est Sanctus Zacharias summus Ecclesiæ Pontifex, eius nominis primus, creatus anno Dominicæ incarnationis septigentesimo quadragesimo primo: qui in quodam priuilegio, Monasterio Casinensi concesso, hanc veritatem de existentia Corporis Sancti Benedicti eiusque sororis apud Casinum, firmissimè asserit. Tenor verò Priuilegij talis est. Zacchar. 1. Bulla.

Digitized by Google

Zacharias Papa Seruur Seruorum Dei, omnibus Ecclesiæ Catholicæ filijs, salutem, & Apostolicam benedictionem. Omnipotenti Deo, cuius melior est miserioordia super vitas, gratias agimus, qui gloriosus in sanctis suis, atque mirabilis est, & virtutes suas vbicunque vult, ineffabili bonitate ostendit. Ipse quippe dignationis suæ potentia Beatissimum Benedictum Patrem omnium constituit Monachorum: ipse eum monasticæ legis latorem, & operatorem esse disposuit: ipse illius meritis Cassinense Monasterium, in quo & sanctissimè vixit, & gloriosissimè obijt, omnibus per totum Orbem Monasterijs clementi benignitate præfecit. Qui Pater sanctissimus, dùm vitam eremiticam duceret, Diuina reuelatione monitus, ad eundem locum peruenit, duobus se Angelis comitantibus, cùm Beatissimo Mauro, & Placido Tertulli Patritij filio, alijsque nonnullis: Vbi Templa Idolorum destruens, Monasteriumque construens, Apostolicis illum decorauit virtutibus. Inter quæ dùm ei reuelatum fuisset, quod supradictus locus esset destruendus, & ob id inconsolabiliter fleret,

Omni-

Omnipotentis Dei vocem ad se audiuit dicentem. Noli probatissime, & electissime Benedicte pro his, quæ huic euentura didicisti loco mæstum gerere animum, quoniam quod semel à Deo præfixum est, immutabile, atque irreuocabile est, solis tibi tuo merito concessis habitantium in loco animabus: sed aderit Omnipotentis consolatio Dei, qui locum istum in ampliorem, & multò meliorem, quàm nunc est, constituet gradum: & huius ordinis doctrina de hoc iterùm per totum Mundum radiabit loco. Quod post eiusdem Patris obitum consummatum est: Nàm à Longobardis peruasum, & igne crematum est. Fratres autem ad Apostolicam Sedem venientes, ex concessione Sancti Prædecessoris nostri Pelagij, iuxtà Lateranense Palatium Monasterium construxere, atque per prolixum tempus habitauere. Sed cùm iam Omnipotens Deus censuisset, Cassinense Cænobium restaurare, ac cænobialem institutionē, quæ indè principium sumpserat, ex eodem loco propagare: à Reuerendissimo Gregorio Tertio prædecessore nostro Petronax dilectus filius noster, est ad restaurandum directus. Qui dùm ad eundem

Faustus in Prolog. vitæ S. Mauri.

Digitized by Google

locum venisset, communis Pater noster Gregorius ex hoc mundo migrauit: sed post eius excessum, in Sede Apostolica cùm paruitas nostra successisset, opus ab illo inceptum in restauratione eiusdem Cænobij (adiuuante Domino) ad finem vsque perduximus. Hæc autem eo die, quo Ecclesiam Sanctissimi Patris dedicauimus, paruitas nostra obtulit: libros scilicet Sanctæ Scripturæ, & librum Regulæ, quam Sanctissimus Pater manu propria scripserat, pondus etiam libræ panis, & mensura vini, nec non diuersa ad Ecclesiasticum ministerium ornamenta, & possessiones, Apostolica liberalitate concessimus. Qualiter autem eiusdem Patris pignora, Sororisque eius sint posita perspicientes, ac intemerata inuenientes, pro reuerentia tanti Patris pertingere minimè ausi sumus. Et quibusdam interiectis, quæ ad confirmandas oblationes, & possessiones prædicti Cænobij pertinent, subdit Pōtifex *Prætereà corroboramus, et in perpetuum confirmamus eidem dilecto filio, eiusque successoribus, in omni conuentu Episcoporum, & Principum, superiorem omnibus Abbatibus sedem: & in concilijs, & iudicijs*

Paulus Diaconus lib. 6. c. 40.

Leo Ostiēsis libr. 1. Chro. Cassin. cap. 4.

dicijs priorem sui ordinis omnibus proferre sententiam, pro reuerentia tanti loci, qui primum, & summum Monasticæ legis latorem, viuum, & mortuum in perpetuum retinere promeruit: quiquè ipsius legis lationem in eodem Cassinensi Cænobio scribens, verbo, & exemplo canobitale propositum appetentibus, in toto Mundo Sole clariùs euibrauit. Pro quo, Cassinense Cænobium exaltantes decernimus, & in perpetuum confirmamus, vt supradictus locus dignitate, vigore, ac honorificentia præcellat omnia monasteria, quæ constituta, vel constituenda sunt in toto Orbe terrarum. Abbasque eiusdom loci celsior, & celebrior existat omnibus Abbatibus eandem Regulam tenentibus: Illicque lex monastici Ordinis caput teneat, ac principatum, vbi eiusdem legis descriptor Benedictus Pater Sanctissimus eandem describens promulgauit Regulam: ibique Aabates, & Monachi honorem, ac reuerentiam deferant, & ibi vsque ad diem iudicij quærant rectorem, vbi Monachorum vniuersalis Magister, & Doctor Benedictus Pvter almificus corporaliter vnà cùm Sorore sua quiescens, gloriosæ Resurrectionis

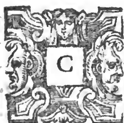
ctionis diem expectat. Defuncto autem Abbate, ex sese ipsa Congregatio secundum sanius consilium sapientum, & seniorum fratrum, sibi Abbatem eligat, & Apostolicæ Sedis Pontifici firmandum, & consecrandum exhibeat: nec aliter ibi Abbas constituatur, aut alunde illuc intromittatur: nisi fortè ex se aliquem tanto regimini idoneum non habuerint, & ob id saniori consilio extraneum sibi elegerint. Insuper autem præsenti priuilegio, supradictum locum vnà cùm omnibus sibi pertinentibus Ecclesijs, & possessionibus per totum Orbem roboramus: atque vt nullius alterius Ecclesiæ nisi Romani Pontificis ditioni submittatur, autboritate Apostolica interdicimus. Ita, vt nisi ab Abbate, vel Præposito fuerit inuitatus, missarum solemnitatem nullus Episcopus celebrare præsumat in eisdem possessionibus: quod à præsenti prima indictione ireuocabiliter in perpetuum stabilimus retinendum, & cùm Dei timore seruandum, &c.

In fine autem Diplomatis sic habet; *Scriptum per manus Leonis Notarij, atque Scriniarij Charissimæ Romanæ Ecclesiæ in mense*

mense Ianuario per indictionem suprascriptam primam.

Subiacet his sigillum, nempè circulus quadrifidus in formâ Crucis, cùm nominibus Iesu Christi, ac Sanctorum Petri, & Pauli, circumcircà verò eiusmodi habens inscriptionem. ✠. *Zachariæ Sanctæ Romanæ, & Apostolicæ, Sedis Papæ.* Post sigillum ista subijcitur subscriptio. *Datum duodecimo Calendarum Martiarum Aquini per manum Benedicti Episcopi Sanctæ Siluæ Candidæ Ecclesiæ, & Bibliothecarij Sanctæ Sedis Apostolicæ, anno Deo propitio Pontificatus Domini nostri Zachariæ Summi Pontificis, & vniuersalis Papæ in Sanctissima Sede Beati Petri Apostoli primo, in mense Martio, Indictione suprascripta prima.*

CAP. IIII.

IRCA hoc Zachariæ Diploma, nonnulla consideratione digna, sunt adnotanda. Primum, Monasterium Cassinense vocari, & esse caput omnium totius Orbis Cœnobiorum: quod nō solùm Zacharias hic, verum etiam Alexander, & Vrbanus Secundi in suis Diplomatibus, infrà adducendis, asserunt.

Primum Notab.

Notandum secundo, quod Abbatibus Cassinensibus supremus locus super omnes Abbates eandē Regulam profitentes à Summis Pontificibus fuit cōcessus: vt patet ex præsenti Zachariæ priuilegio, nec nō ex alio Vrbani V. expedito Romæ apud Sanctum Petrum Quinto Nonas Martij, Pontificatus eiusdem anno octauo. Et nè quis priuilegium istud ad solos Italiæ, vel Congregationis Cassinensis Abbates asserat restringendum, consideret verba Zachariæ Papæ in hoc priuilegio. *Proquo,*

Secundum Notab.

ait,

ait, *Cassinense Cœnobium exaltantes decernimus, & in perperuum confirmamus, ut supradictus locus dignitate, vigore, & bonorificentia præcellat omnia Monasteria, quæ constituta, vel constituenda sunt in toto Orbe terrarum. Abbasque eiusdem loci celsior, ac celebrior existat omnibus Abbatibus, eandem Regulam tenentibus.* In toto Orbe dixit, non in Italia tantùm. Vndè refert Petrus Diaconus lib. 4. Chro. Cassinens. ca. 61. in impressis, in M. S. verò cap. 60. quod Paschalis Papa Secundus mediante quadragesima Synodum Romæ celebrare disposuit: ad quam dùm Pontius Abbas Cluniacensis venisset, atq; Abbatem Abbatum se iactaret: rogatus à Ioanne Cancellario, Cluniacenses à Cassinensibus an vero Cassinēses à Cluniacēsibus Regulā sūpsissent: respondit Pontius, Non modò Cluniacenses, verùm omnes in Romano Orbe Monachos Regulam B. Patris Benedicti à Cassinensi accepisse Cænobio. Ergo, inquit, Cancellarius, si à Cassinensi Monasterio, tanquam à viuo fonte Monasticæ Religionis norma manauit, iure à Roma- Petr. Diac.

nis Pontificibus Cassinensi Abbati hæc prærogatiua concessa est, vt ipse solus, qui tanti legiferi Vicarius est, Abbas Abba-
Vrban. V. tum appelletur. Vndè Vrbanus prædictus, qui post hæc omnia sedit, in præfato priuilegio ita ait. *Authoritate Apostolica tenore præsentium, & ex certa nostra scientia concedimus, & etiam ordinamus, quod Abbas prædicti Monasterij, qui est, & erit pro tempore, in Concilijs, Synodis, & alijs quibuscunque locis, antè alios Abbates, etiam Cluniacenses, & Cistertienses, ac Sancti Victoris Massiliensis, & aliorum quorumcumque Monasteriorum habeat, & habere debeat primum locum, & eos præcedat.* Notan-
Tertium notab. dum tertio quod Summi Pontifices curam peculiarem huius Monasterij gerebant: vndè Gregorius Tertius, & Zacharias iste primus, de quo nunc agimus, illud restaurare, ac reędificare curarunt: ita
Vrban. V. etiam post multa secula Vrbanus Quintus cernens præfatum Monasterium terremotus concussione collapsum, eius instaurationi vigilantissimè incubuit, vt patet ex eiusdem litteris Apostolicis, datis Romę

apud

apud S. Petrum decimoquinto calendas Martij Pontificatus sui anno septimo: in quibus præcipit cuidam Hugoni de Crescello Priori Prioratus Villenouæ cre. matæ Biterensis Diœcesis: vt pro reparatione, & instauratione Monasterij Cassinensis, concussione terremotus miserabili casu diruti, ac pœnitus collapsi, de redditibus, & prouentibus omnium, & quorumcũq; Monasteriorum, ac Prioratuum, Dignitatum, Officiorum, Administrationum, & Aliorum Beneficiorum quocumque nomine censeantur, tàm Monachorum nigrorum, quàm alborum ordinis Sancti Benedicti, exemptorum, & non exemptorum, vbicumque constitutorum, virorum dumtaxat, exigat sexagesimam partem, quam soluere teneantur per biennium, a prædicto die incipiendum, in festiuitate omnium Sanctorum. Vbi expressè Pontifex declarat, Monasterium Cluniacense cùm suis membris, ac S. Victoris Masilliensis, debere soluere quandam partem ab ipso taxatam. Non sic profectò non sic curauerunt Romani Pontifi-

tifices reparationem, ac restaurationem Floriaccensis Monasterij toties collapsi, & destructi, quantumcumq; ipsius Monachi iactanter, ac gloriàter assererent, Corpus B.P. Benedicti apud ipsos requiescere.

Quartum Notab. Quartum, quod ex hoc Displomate annotandum videtur, est, Sanctissimum Patrem Benedictum, Regulam à se descriptam, in Casinensi Monasterio, dùm adhuc viueret, promulgasse: hoc enim asserit Pontifex, & ad hoc B. Pater illam scripsit, vt Monachi eam obseruarent, iuxtà illud eiusdem Regulæ cap. 3. *In omnibus igitur omnes magistram sequantur Regulam, neque ab ea temerè declinetur à quoquam*. Id autem facere non poterant, nisi Regula seruanda eis innotesceret. Certè is, qui aliquam benè ordinatam Rempublicam instituere intendit, primùm leges vtiles condere satagit, quibus populus instructus, in suis dirigatur actionibus, quibus in officio contineatur, quibus ad bonum prouocetur, & arceatur à malo, quibus deniquè totius Reipublicæ dignoscatur ordo, & quid muneris, & officij cuique

cuique incumbat ab vniuersis intelligatur, ita fecisse Solonem, Licurgum, cæterosque legis latores, manifestum est. Similiter B. Pater Benedictus volens Cænobitarum vitam instituere, & ordinare (vt ipse cap. 2. suæ Regulæ ad calcem asserit) antè omnia legem condidit, Sanctam scilicet Regulam, sub qua omnes viuere, ac militare deberent, quapropter eandem ipsis obseruandam proposuit. Sciebat enim inutiles, & absque fructu esse leges, & statuta, nisi ijs, à quibus sunt obseruandæ proponantur, & publicentur. Vndè & ipse Deus legem, quam in Monte Sinai condiderat, ac Moysi famulo suo tradiderat, voluit statim vniuerso populo legi, ac promulgari, quia sciebat, nil prodesse legem ferre, nisi his, à quibus seruanda est, proponatur, & nota fiat. Sic itaque fecit Monachorum legis lator Benedictus, sicque de cætero fieri voluit, vt venientibus ad conuersionem, primùm omnium Regula legeretur. Vndè ca. 58. Regulæ suæ, quod est de disciplina suscipiendorum fratrum; ita præcipit. *Legatur*

Exod. 20. & sequ.

tur

tur ei hæc Regula per ordinem, & dicatur ei: Ecce lex, sub qua militare vis. & cap. 63. cùm Abbatibus loquens, ait. *Et præcipuè vt præsentem Regulam in omnibus conseruet*. Et ca. 66. *Hanc autem regulam sæpius volumus in congregatione legi, ne quis fratrum, se de ignorantia excuset*. Et ca. 73 docet quo fine Regulam suam descripserit, dùm ait: *Regulam autem hanc descripsimus, vt eam obseruantes in Monasterijs, &c.* & infra. *Quisquis ergò ad Patriam cælestem festinas, hanc minimam incboationis Regulam descriptam, adiuuante Christo perfice*. Quibus in locis notanda sunt verba illa, hæc Regula, præsentem Regulam, & hãc Regulam, nè quis putet Sanctum Patrem, non de sua, sed de alicuius alterius Regula, fuisse loquutum. Vndè quando B. Maurum in Gallias ad propagandam Monasticam Religionem misit, Regulam manu sua conscriptam, iuxtà quam nouiter ad Religionem venientes instituendi erant, illi tradidit, vt ait Faustus in vita Sancti Mauri. Similiter & B. Placidus quando in Siciliam profectus est, Regulam Magi-

stri

ſtri ſui ſecum detulit. Sic & valentinianus eiuſdem S.Patris Diſcipulus, qui (teſte B. Gregorio) multis annis Lateranenſi Monaſterio, præfuit, iuxtà Regulam Sancti Benedicti vixit, & alios ad ſe venientes viuere docuit. Et in Monaſterio iuxtà Tarracinenſem Vrbem conſtituto, Monachi iuxtà Regulam eiuſdem Patris, ipſo adhuc ſuperſtite, viuebant, vt idem Gregorius docet libr.4. Dialog. cap.8. Idem dicendum de Monaſterio Sublacenſi, & alijs vndecim à B. Patre Benedicto conſtructis. quod confirmant lectiones Breuiarij Romani nuper recogniti, vbi hæc habentur. *Sed cùm multi ad eum quotidiè Diſcipuli conuenirent, duodecim Monaſteria ædificauit, eaque ſanctiſſimis legibus communiuit.* Maneat igitur firma, & inconcuſſa hæc veritas: Beatus Pater Benedictus Regulam, quam ſcripſit, Monachis ſuis promulgauit, atque obſeruandam tradidit.

lib.2.Dia. in princ.

lib.4.ca.8.

D CAP.

CAP. V.

Petr. Diac.

OBIICIET autem quispiam: Si hæc ita se habent, vt nos asserimus, quid sibi vult Petrus Diaconus in libro de Viris Illustribus Cassinensibus in Simplicio, dùm ait. *Simplicius Sanctissimi Benedicti Discipulus, ac post eum tertius in Cassino Abbas effectus, Regulam, quam suus Magister ediderat (siuè vt alij legunt, condiderat) publicè legendam omnibus Monachis tradidit?* Respondeo primùm, Simplicium ordinasse, vt in publicis conuentibus regula coram omnibus legeretur, cùm antea priuatim à Monachis legi consueuisset. Dico secundo Simplicium publicasse, siuè promulgasse Magistri sui Benedicti Regulam, non quidem suis Monachis (quibus iam notissima erat, & secundum quam vitam suam instituebant.) sed alijs etiam alterius Congregationis, & instituti viris, qui fama peruul-

gante,

Digitized by Google

gante, intellexerant, Regulam illam esse sanctissimam, atque discretione præcipuam: cumque eius desiderio tenerentur, ac participes fieri cuperent tanti boni, ad præfatum simplicium Cassinensem Abbatem supplices obtulerunt preces, flagitantes, vt eandem Regulam illis transmittere dignaretur: Imò non defuerunt Abbates, qui quosdam ex suis Monachis ad Cassinense Cœnobium destinarent, quatenus Regularem ibi, iuxtà B. Benedicti institutum, disciplinam, & normam addiscentes, eandem posteà in suis Monasteriis docere possent.

Cauendus ergo Antonius Gallonius, qui nè cogeretur concedere, quod semel negauerat, scilicet, B. Benedictum Regulam suam Monachis suis promulgasse, interpretatus est verbum condidit, pro abscondit, & occultauit. Ita quod secundùm istum B. Benedictus dùm dicitur Regulam condidisse, intelligendus est absconditsse, & occultasse. Scio verbum condedere significare aliquando abscondere: sed cùm dicitur de legibus, & legis latoribus, In Apologia aduersusque Constantinum Bellotam, pag. 50.

D 2 leges

leges condentibus, numquã in hac significatione vsurpatum fuisse credo. Est enim & contrà officium legis latoris, & contra rationem legis, vt abscondatur: Nam quorsum abscondenda sunt, quæ vt omnibus nota sint, conduntur, siuè scribuntur? Thesaurus inuisus, & sapientia abscondita, quæ vtilitas in vtrisque? Et Christus Dominus. Nemo lucernam accendit, & in abscondito ponit, neque sub modio, sed super candelabrum, vt qui ingrediuntur lumen videant. Profectò Regula Sancti Benedicti lucerna quædam fulgentissima est in Ecclesia Christi. Cur ergo erat abscondenda sub modio? Cur in arca includenda? Cur priuandi homines, propter quos scripta erat, huius luminis claritate? Seruum, qui talentum à Domino suo acceptum, abscondit, legimus reprehensum, atque punitum. B. ergò Benedictus, ne simili reprehensione dignus esset, ac pœna, talentum sibi creditum ad mensam posuit, quod Dominus magnis cùm vsuris exegit, sicut & quotidie exigit.

Eccles. 20.
Lucæ 11.

Sed

Sed vide quid rursum opponit interpres iste. *Inuenitur*, inquit, *in Bibliotheca Vaticana veterrimus Codex, in quo ipsa S. Benedicti Regula descripta habetur, & post eam Martyrologium Vsuardi eiusdem antiquitatis, Antè ipsam autem Regulam breuis præfatio præposita legitur his ipsis verbis. Incipit prologus de Regula Sancti Benedicti Abbatis. Qui leui iugo Christi colla submittere cupis, Regulæ spontè da montem, dulcia vt capias mella. Hic testamenti veteris, nouique cuncta mandata. Hic ordo Diuinus. Hicque castissima vita. Hoc Benedictus Pater constituit sacrum volumen, suisq; mandauit hæc seruanda alumnis. Simplicius Christi Minister, Magistri latens opus propagauit (alias publicauit) vt omnes, Vna tamen merces vtrosque manet in æternum.* Hæc Gallonius ex libro illo veterrimo, de quo priùs dixerat: *Nuper inuenimus testificationem quidem omni fide maiorem.* Cùm audis testificationem istam esse omni fide maiorem, quid cogitas prudens lector? Nunquid non attendis, quantum iste extollit sua testimonia? Sed perpendamus paululum

paululum quęnam est hęc testificatio omni fide maior, quisue huius prologi Auctor, vt talis, tantaque habenda sit eius auctoritas. Numquid Spiritus sanctus? Numquid Apostolus aliquis, aut Euangelista, vel alius quispiam Canonicus Scriptor? Nolo omnia ad viruum resecare: Admitto vniuersa, quæ ibi dicuntur, concedo, librum esse magnæ auctoritatis, ac venerandę vetustatis? Hoc idem testimonium quod Gallonius pro se adducit, reperi in Casinensi Bibliotheca, in registro librorum manu scriptorum numer. 149. qui est tomus primus operum Petri Diaconi: Vbi exponens Petrus Regulam Sanctissimi Patris Benedicti, pariter declarat quendam titulum eidem Regulæ à Sancto Simplicio Casinensi Abbate pręfixum, qui de verbo ad verbum fideliter transcriptus, hæc habet.

Qui leui iugo Christi colla submittere cupis,
Regulæ spōte da mētē, dulcia vt capias mella.
Hic testamenti veteris, nouique mandata,
Hic ordo diuinus, hicque castissima vita.
Hoc Benedictus pater cōstituit sacrū volumē,

Suisque

Suiſque mandauit hæc ſeruanda alumnis,
Simplicius famulus Chriſtique miniſter,
Magiſtri latens opus propagauit in omnes:
Vna tamen merces vtriſque manebit in æuum.

Hęc ibi.

Ex his habemus tituli huius auctorem fuiſſe Sanctũ Simplicium Abbatem Caſſinenſem, quem vel prodere noluit Gallonius, ne çogeretur fateri, Simplicium Abbatem fuiſſe Caſsinenſem: vel forte non potuit, quia in illo ſuo veterrimo codice, auctoris nomen expreſſum non inuenit. Quicquid ſit de hoc, videndum omnino eſt, quid ex hoc teſtimonio colligi poſsit contra nos. Ego etenim vniuerſa nobis fauere arbitror. Nota verba. *Hęc Benedictus Pater conſtituit ſacrum volumen: ſuiſq; mandauit hæc ſeruanda Alumnis.* Hoc eſt quod nos dicimus, Sanctiſsimum Patrem Benedictum Regulam conſtituiſſe, ſuiſque Alumnis eam ſeruandam tradidiſſe, non autem abſcondiſſe. Sequitur in libro. *Simplicius Chriſti miniſter Magiſtri latens opus propagauit vt omnes.* Siue vt noſter codex habet, *in omnes.* Ideſt,

non

non eam publicauit ſuis Monachis, de quibus ſuperiori verſu dixerat, Beatum Benedictum ſuis mandaſſe hæc ſeruanda alumnis: Sed Regulam propagauit, ſeu publicauit, vt omnes in vniuerſum Monachi cuiuſcumque inſtituti fuiſſent, huius Sanctę Regulę participes fierent. Opus igitur, quod apud ſolos Congregationis Caſsinenſis Monachos, quaſi clauſum, & latens tenebatur, Simplicij opera omnibus propalatum eſt, ac promulgatum.

CAP. VI.

ED pergit impugnare hanc veritatem auctor iſte, negando fuiſſe aliquem Simplicium Caſſinenſem Abbatem, ſed illum tantum Simplicium, qui à Beato Patre Benedicto vnà cùm Beato Mauro, & alijs in Gallias directus eſt: cumque ille è Gallijs non redierit, niſi anno ab obitu S. Patris Benedi-

cti

cti non fuisse promulgatam antè quadragesimum ab ipsius obitu annum. Ad hoc dico primùm, me hoc in loco non suscepisse disputationem super propagatione, seu publicatione Regulæ, facta à Simplicio: sed tantum de promulgatione facta à B. Patre Benedicto; de qua loquitur hoc in loco Zacharias Papa, asseritq; factam fuisse in Monasterio Cassinensi: cui nihil officit illa alia promulgatio, seu propagatio facta à Simplicio. Secundo dico, publicationem illam à Simplicio factam, non fuisse factam à Simplicio illo, qui cùm Beato Mauro in Galliam est profectus, sed ab illo, qui fuit tertius Monasterij Cassinensis Abbas, vt patet ex Paulo Diacono lib. 4. cap. 18. Leone Ostiensi libr. 1. Chron. Casinensis capit. 2. Petro Diacono in libro de ortu, & vita iustorum Cænobij Casinensis. Et sermone in octaua Sancti Benedicti, & alijs, qui seriem Abbatum Monasterij Casinensis texuerunt. Sed age ò lector, siste paulisper gradum, & attende quibus modis impugnare cõtendat Gallonius veritatē hāc de

promulgatione Regulæ Sancti Patris Benedicti.

Constantinus Bellotus Monachus Congregationis Casſinenſis, aduerſus quem Gallonius Apologeticum amarulentum ſcripſit: vt probaret Regulam Sancti Patri Benedicti fuiſſe promulgatam per omnes ferè Italiæ regiones, tempore Simplicij tertij Abbatis Cænobij Ceſsinenſis: adduxit quandam epiſtolam cuiuſdam Bernardi Abbatis ad præfatum Simplicium Abbatem, tenoris ſequentis.

Reuerendiſs. Monachorum P. Simplicio Bernardus Abbas Monaſterij apud Fundanã Vrbem, obedientiæ ſubiectionem. Experientia compertum eſt, multorum rectorum mores, varias viuendi normas in Monaſterijs peperiſſe. Hinc factum eſt, vt iam omnia Monaſteria Campaniæ, Samniæ, Valeriæ, Tuſciæ, Liguriæ, & aliarum Prouintiarum Italiæ certam, & rectam Regulam viuendi, quam Sanctiſsimus, & Deo acceptiſsimus Benedictus Magiſter tuus inſtituit, ſeruare decreuerint: vt iuxtà illam viuentes, nec ad dexteram, nec ad ſiniſtram declinare præſumant.

mant. Hanc ego seruandam proposui huic Congregationi, cùm nuper me in suum Abbatem elegerit indignũ. Quam cupientes in hoc Monasterio, sicut in Casinensi Monasterio obseruare inuiolabiliter, decreuimus ad sanctitatem vestram destinare Religiosos ex eadem Congregatione viros, Hugonem, & Paulum fratres nostros, iuxtà prædictam Sanctam Regulam, & obseruantiam pleniùs instruendos in Casinensi Sancta Congregatione: quos commendatos apud Paternitatem tuam humili obsequio rogamus. Datum in Monasterio propè Vrbem Fundanam septimo Calendis Aprilis.

Gallonius itaque priusquam in hanc insurgat Epistolam, quam more suo, falsam, & commentitiam esse contendit, ista præfatur. *Iam verò maximi momenti aggredios quæstionem, in qua cupio lectorem attentum: eo quod differendum sit de falsitate citatæ ab eo* (Constãtino Belloto) *cuiusdam epistolæ à nobis hic recitandæ: quæ si abste germana ostendi potuisset, tibi sine controuersia cedendum fuisset. Affers numquam hactenus visam epistolam nomine cuiusdam Bernardi*

Abbatis Monasterij Sancti Honorati ad Simplicium Monasterij Casinensis Abbatem, quam ab ipso eius titulo redarguere incipimus imposturæ. Sic iste. Quæstionem maximi momēti asseris, te aggredi, ò Galloni, in qua totius contentionis, & disputationis cardo versatur, & tamen argumenta, & rationes nullius ponderis, & momenti producis. Lectorem attentum cupis, habes attentiorem, quàm optas, quippe qui non solum argumenta, rationes, & sententias, quibus hanc epistolam euertere conaberis, attendet, verùm etiam singula queque verba, syllabas, apices, & accentus ponderabit. Loquere igitur, & ad arguendam epistolam alacer procede.

CAP. VII.

ARGVIT ergò epistolam imposturæ. Primùm à nomine tum Abbatis Bernardi, tum etiam Hugonis Monachi, de quo in episto-

stola. Argumentum autem eius tale est. Tempore D. Gregorij nondũ introducta noscuntur Bernardi & Hugonis nomina; ergo epistola conficta est ab aliquo recentiore, qui vixerit, eo tempore, quo nomina hęc in vsu haberi cœperunt. Ad hoc argumentum possem scholasticè respondere negando antecedens: sed volo paululum expendere verba. Dixerat supra Gallonius: *Affers nunquam hactenus visam epistolam.* Vide hominis supercilium, quasi nemini posit esse notum, quod sibi incognitum sit: quasi ipse sit omnia sciens, & nihil ipsum latere queat. Si quis sciret vniuersa, quæ Gallonius ignorat, doctissimus profecto esset. Dic mihi ò bone vir, nunquid omnes, quę in Mundo scriptæ sunt, epistolę ad manus tuas peruenere? Quid mirum ergò, si hanc hucusque non videris? Idem de Bernardi & Hugonis nominibus dico. Nosti ne nomina omnium hominum, qui temporibus Gregorij, aut Benedicti viuebant in Mundo? Negabis credo: Cum hoc non potuerit tibi esse notum, nisi ex Diuina reuelatione,

ne,

Digitized by Google

ne, quam in hac parte nego te habuisse; aut nisi fortè dicere velis, exijsse tunc temporis; edictum, vt describeretur vniuersus Orbis, qua descriptione à te perlecta, nullum ibi inueneris Hugonem, neque Bernardum. Si ita est, tacere me oportet: sed cũ ita non sit, miror quomodo affirmare audes, temporibus illis nullum in mundo fuisse, qui Bernardus vocaretur, aut Hugo: vel (quod in idem recidit) non fuisse tunc cognita in mundo ista nomina. Certè nec modò scis nomina omnium, non dico in Italia, sed nec Romæ commorantium hominum: quomodo ergò scire poteris nomina Monachorum, qui antè mille annos in Fundano Monasterio viuebant? Dimitte illis suos Bernardos, & Hugones, quantumuis tibi incognitos: permitte aliquid esse notum alijs, quod tibi adhuc ignotum sit. Noli quæ omninò improbabilia sunt, probare contendere, Noli impossibilia asserere: ne dicant, qui audiunt, vel legunt, te falli, aut fallere velle. En tibi quid probat primum argumentum tuum.

Se-

Digitized by Google

Secundum autem simile est huic, nisi quod illic aduersus nomina Bernardi, & Hugonis, hic autem aduersus Simplicij tertij Casinensis Abbatis personam insurgit: quem, vt confundat cum altero Simplicio, qui in Gallias cum Beato Mauro est profectus, cælum, & terram miscet: dumq; ex Fausto Beati Mauri, ac Simplicij comite id probare conatur, contraria prorsus Fausto asserit: Imò D. Gregorium malè intellectum in suum patrocinium pertrahere contendit: errorémque semel imbibitum, potius cumulatis erroribus vult defendere, quam lapsum seu errorem suum humiliter confiteri. Sicut ergò quidam vnam personam in duas, vel tres secant, vt videre est in Iacobo minore, & Magdalena: sic iste è contrario, ex duobus Simplicijs vnum compingere nititur, at frustrà; contraria enim succedent votis euenta, vt ex sequentibus patebit. Argumentum itaque secundum Gallonij tale est. Faustus Beati Benedicti Discipulus in vita Sancti Mauri, vnius tantum Simplicij (qui vnà secum in Gallias profectus

est)

est) meminit, is autem non fuit tertius Cassinensis Abbas, ergò nullus Simplicius fuit Cassinensis Abbas. Bellum profectò argumentum, tali prorsus dignum auctore, vtique ostendit nouum argumentandi modum, qui hactenus à logicis nondum fuerat adinuentus! In quo ex duabus præmissis singularibus, infertur conclusio vniuersalis. Profectò si ita argumentari liceret, facilè quisque probaret quod vellet. Argumentor sic hac noua
2. Petr. 3. argumentandi forma. Beatus Petrus vnius tantum Pauli meminit in suis epistolis, is autem non fuit Paulus Insulæ Cypri Proconsul, ergò nullus Paulus fuit tunc Insulæ Cypri Proconsul. Nego consequentiam. Nam quamuis Paulus Apostolus non fuerit Cypri Proconsul, fuit tamen
Acto. 13. alius quidam Paulus, de quo agitur Actorum. 13. similiter quamuis Simplicius Fausti comes non fuerit Abbas Cassinensis tertius, fuit tamen alius Simplicius, de quo agunt Paulus Diaconus, Leo Ostiensis, & Petrus Diaconus supracitati, cùm alijs multis, qui cathalogum Abbatum

Cassi-

Cassinensis texuerunt. Sed audi quid dicat Gallonius. Errant, & falluntur omnes supradicti auctores: nam Simplicius non fuit tertius Cassinensis, sed tertius Lateranensis Monasterij Abbas. Idque probare contendit ex D. Gregorio in principio secundi libri Dialogorum: Vbi enumerans eos viros, à quibus miranda Beati Benedicti gesta perceperat, sic ait. *Huius ergò omnia gesta non didici, sed pauca, quæ narro, quatuor Discipulis illius referentibus, agnoui: Constantino, scilicet, reuerentissimo valdè viro, qui ei in monasterij regimine successit: Valentiniano quoque, qui annis multis Lateranensi Monasterio præfuit: Simplicio, qui Congregationem illius post eum tertius rexit: Honorato etiam, qui nunc adhuc cellæ eius, in qua prius conuersatus fuerat, præest.* Hęc Gregorius. Verùm quia ego videre non possum, in quibus ex his verbis asserat Diuus Gregorius, Simplicium fuisse tertium Abbatem Lateranensem, oro te, ò Galloni oculatissime, vt edisseras nobis parabolam istam. Ait: *In illis verbis: Simplicio, qui Congregationem illius post eum*

 tertius

tertius rexit. Etenim pronomen, illius, ibi appositum, ad Valentinianum referendum est: Cùmque iste fuerit Lateranensis Abbas, de Simplicio idem asserendum est. At vnde nosti ad Valentinianum potius, referendum esse pronomen illud (vt tu primus, & solus post mille annos affirmas) quam ad B. Benedictum, de quo instituta fuerat oratio, & ab antiquo omnes intellexerũt? Gregorius certè non dixit, Simplicium illum fuisse Abbatẽ Lateranensẽ nec dixit, fuisse Fausti Comitem: sed tu ex Gregorio malè intellecto id perperam colligis: quod si maiora fundamenta ad id probandum, & corroborandum non attuleris, corruet profectò vniuersum ędificium, quod super tam debile fundamentum niteris stabilire. Equidem Illustrissimus Cardinalis Baronius (cui, vt par est, multùm deferre debemus omnes, tu verò plurimùm) non Simplicium, sed Honoratum quendam, tertium constituit Lateranensis Cœnobij Abbatem, tomò septimo pag. 586.

Baronius.

Faustus.

Faustus verò, cuius verba, & scripta (vt tu ipse asseris pag. 34.) omnes vt Diuinum

ora-

Digitized by Google

oraculum consueuerunt accipere, in præfatione ad vitam S. Mauri, Theodorum quendam tertium Lateranensis Monasterij Abbatem constituit, cuius iussu vitam S. Mauri descripsit. Ecce tres Abbates Lateranenses, omnes ordine tertios, videlicet, Honoratum, iuxtà Baronium, Simplicium iuxtà Gallonium, Theodorum secundum Faustum: constat autem nulló modo esse potuisse omnes in ordine tertios, sed alterum illorum tantum. Vides ne in quas angustias, vt errorem vnum defenderes, te iniecisti? Certè nemo est, qui non videat in eadem serie rerum, siue hominum sit, siue lapidum, esse non posse duos, nec tres tertios in ordine, vel quartos. Dic ergò nobis, ex his tribus, quis fuit verè tertius Lateranensis Abbas? Simplicius, inquit. Non igitur Honoratus, vt vult Cardinalis Baronius: nec Theodorus, vt Faustus asserit: ruit ergò Fausti authoritas, quam vt Diuinum oraculũ accipere consueuerunt omnes. Nequaquã ait: sed vtrumque verum est, Simplicium videlicet, ac Theodorum fuisse in ordine

tertios Lteranensis Cænobij Abbatis. Mirabilia, & quæ omnem fidem superant, nobis narras: doce ergò nos, quomodo possunt hæc fieri. Notate commentum, quod meditatus est. Ait enim. Simplicius fuit tertius Abbas Lateranensis numerando ab ipso Valentiniano inclusiue: Theodorus verò fuit etiam tertius numerando nõ à Valentiniano, sed ab eo, qui proximè illi successit. Priori modo numerauit Gregorius, posteriori Faustus. Sic Gallonius. Ita ne iocari libet in re seria? Si ita numerare licet, atque ordinare Pontificum, Regum, vel aliorum seriem, omnia pessum ibunt, & confundentur. Sic enim quicumque Pontifex, seu Abbas erit in ordine tertius, vel quartus: Nam dicam ego: Beatissimus Paulus, qui hodie in Beati Petri sede residet, est in ordine Pontificum huius nominis Quartus, computando scilicet à secundo; & est secundus computando à quarto: Ipse tamen re vera Quintus est huius nominis, non secundus, nec quartus.

Sed videamus vndè constet, Gregorium, &

& Faustum ita numerasse, vt tu confingis. Aliàs, inquit, magna, esset discrepantia inter Faustum, & Gregorium. O vafer: Non discrepat Faustus à Gregorio, sed à Gallonio perperam intelligente, ac in prauum sensum detorquente Gregorium. Siquidem Gregorius non ait, Simplicium tertium fuisse Lateranensem Abbatem, sic enim discreparet à Fausto: sed dicit, velis, nolis, Simplicium fuisse tertium Congregationis S. Benedicti Abbatem: quem quidem non dicimus fuisse illum Fausti comitem, sed alium omninò diuersum: ad quem Bernardus Abbas Fundanus prędictam direxit epistolam: quam nec tu, nec alius conuincere poteris falsitatis, & imposturæ. Sed volo præssius vrgere argumentum in gratiam tui. Volo, inquam, Beatum Gregorium explicite affirmare Simplicium tertium fuisse Lateranensem Abbatem. Quid inde infers aduersus Bernardi epistolam? Nihil. Non enim dicimus, eundem fuisse Simplicium, sed diuersos. Nec est cur tibi graue videatur concedere Beatum Benedictum inter

tot

tot discipulos duos habuisse Simplicios; cum Christus Dominus inter duodecim, Apostolos, duos Simones, duos Iacobos, ac duos Iudas habuerit.

CAP. VIII.

ICIS prætereà, Paulum Diaconum,& quot quot Simplicium in seriem Abbatum Cassinensium collocarunt, hallucinatos,& in errorem lapsos fuisse, ex eo quod prędicta Sancti Gregorij de Simplicio verba malè intellexerunt. Tu tu illa malè intellexisti, ac perperam interpretari voluisti, solum vt vel sic illam ad Simplicium Bernardi epistolam, & vnà cum ipsa hoc Zachariæ priuilegium, aliqualis falsitatis, & imposturæ redarguere posses, sed nihil stramineis telis tuis efficere potuisti: alia ergò quære fortiora, & efficaciora, quę nisi epistolæ huic admoueris, remanebit semper stabilis in suo robore. Pergis

gis vlterius, & Petrum Diaconum sugillas, quasi primus fuerit, qui duos Simplicios introduxerit, alterum Fausti comitem, Abbatem Cassinensem alterum. Erras profectò: Non enim Petrus duos Simplicios introduxit, sed ab initio verè, ac legitimè introductos manutenuit, atque defendit: non quidem, vt aliquod argumentum, sicut tu modò, fugeret, sed vt simpliciter rei veritatem assereret. Nec est cur illum calumnieris de mutata, siuè correcta sentẽtia in lib. de viris illustr. Cassinensibus, in quo vnius tantum Simplicij meminit. Hoc enim ideo fecit, quia in eo libello non omnium virorum illustrium Cassinensium, sed scriptorum tantum cathalogum texere intendebat: quod ex totius libri discursu patet, vnde nec Beatos Maurum, & Placidum, qui aliàs primum locum tenere debuissent: nec Constantinum, Valentinianum, & Honoratum, illustres B. Patris Benedicti discipulos, quorum Gregorius meminit, vbi supra, in eo libro nominauit, quia nihil scripsisse reperiuntur. Vidisti profectò, ò Galloni ve-

veritatem hanc, sed illam, supprimere voluisti. Nequaquam ergò Petrus Diaconus sententiam suam, in qua nihil corrigendum erat, correxit: sed tua proculdubio figmenta corrigenda sunt, quibus post mille annos, absque aliqua præuia authoritate, pro solo animi arbitrio, ac pro solita libertate dicendi, ex duobus Simplicijs vnum conflare ausus es. Siquis autem nosse desiderat, quorsum longissimam hãc vsque ad nauseam disputationem aduersus epistolam illam susceperit Gallonius: audiat eundem ipsum ad calcem eiusdem
Pag. 35. epistolæ sic dicentem. *Ita descripta, & recitata abs te epistola, cuius artifex subdolus (quisquis ille fuerit) id ex ea voluit posse probari, iam ipso tempore Simplicij Abbatis, ad quem data habetur epistola, Prouinciæ Valeriæ Monachos sub Sancti Benedicti Regula profiteri cœpisse: Sicque Valentionem illum primum Abbatem, & institutorem Sancti Gregorij, Monachum fuisse Benedictinum. Ita quidem. Si enim vera fuisse ostendi posset epistola iam causa tota esset euicta, ac perorata, tibique Constantine adiudicata: sed quoniam mani-*

manifestæ conuincitur falsitatis, te eadem causa cadere, certum est. Hæc ibi Gallonius: qui antè victoriam triumphum canit: oportebat expectare sententiam legitimi iudicis, & non contrà ius in causa propria iudicium ferre: nequaquam adhuc in suspitionem alicuius minimæ falsitatis epistolam illam adducere potuisti; & tu conuictam esse proclamas? Miror profectò persuadere te tibi potuisse, argumenta a te adducta quicquam aduersus epistolam illam concludere. Prudens lector ex superius dictis, facilè iudicabit, te voluisse quidem, sed non potuisse, falsitatis, & imposturæ eam conuincere. Maneat ergò firmum Zachariæ Papæ assertum. s. *Beatum Patrem Benedictum Regulam quam scripserat, dùm adhuc viueret, promulgasse, ac suis Monachis seruandam tradidisse:* quod præter superius allata, probatur ex eo, quod Paulus Diaconus libr. 4. cap. 18. & Leo Ostiensis lib. 1. cap. 2. & alij, agentes de fuga Monachorum Cassinensium tempore, quo à Longobardis inuasū est, afferunt, Bonitum tunc Abbatem asportasse secum

inter alia, codicem Sanctæ Regulæ manu Sancti Patris Benedicti scriptum. Habebant ergò Regulam penes se. Adde quod B. Benedictus à Deo ad dirigendas animas spetialiter electus, atque ad conscribendam sanctam Regulam ab ipso impulsus: non benè munus suum adimplesset, si Regulam Monachis, propter quos illam scribebat, occultasset. Quid? Reliquit Monachis, & ostendit pondus panis, & mensuram vini ad refectionem corporis adhibenda: Regulam autem, qua spiritualem vitam instituerent, non reliquit, nec promulgauit? Absit de tali, ac tanto viro hoc credere. Sed dicendum omninò, B. Patrem Benedictum, normam Monasticæ disciplinæ, quam ab ipso Deo per internum Spiritus Sancti magisterium, sinè fictione didicerat, sinè inuidia in sua Regula vniuersis communicasse, & honestatem illius non abscondisse. Qui autem contrarium astruere conantur, telas aranearum texunt, quibus muscas fortè capere possunt, homines autem non possunt.

CAP.

CAP. VIIII.

VINTVM in hoc Zachariæ priuilegio an notandum est: palam ex huius Pontificis testimonio constare, Corpora S. Patris Benedicti Virginisque, ac sororis eius Scholasticæ fuisse tunc temporis apud Cassinense Monasterium ea enim asserit, se vidisse, ac intemerata inuenisse, proq; reuerentia tanti Patris minimè pertingere ausum fuisse. Constat autem post Zachariæ tempora numquam beata illa ossa indè fuisse sublata; Scriptores enim qui de Beati Benedicti translatione tractant, omnes in vniuersum factã fuisse multis ante Zachariæ Pontificatum annis affirmant: nos etiam constare faciemus multorum Summorũ Pontificum testimonijs, qui vsque ad nostra ferè tempora, huic veritati testimonium constans perhibuerunt, Corpus B. Patris Quintum Notab.

Benedicti in præfato Cassinensi Monasterio requiescere.

Hanc Zachariç Bullam tres Summi Pontifices posteà confirmauerunt, eam de verbo ad verbum suis litteris inserentes: vt nemini dubium esse possit de quo Zachariæ priuilegio loquantur. Primus fuit Gregorius Nonus, cuius litteræ confirmatoriæ datç fuerunt Laterani, tertio Idus Aprilis, Pontificatus sui anno Quinto. Secundus fuit Vrbanus Quintus, qui bis easdem litteras Zachariæ confirmauit: Primùm vnà cum confirmatione earundem litterarũ à Gregorio Nono facta; deindè seorsum Vrbanus ipse easdem litteras confirmauit. Priores Vrbani litteræ datæ fuere Romç apud Sanctum Petrum, decimoquinto Calendas Februarij, Pontificatus ipsius anno septimo. Posteriores verò, apud Montem Flasconem, Calendis Augusti, anno octauo. Tertius fuit Bonifacius Nonus, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Calendis Februarij, Pontificatus ipsius anno Decimo: asserens in suis litteris, prædictum Zachariç Diploma fuisse

Greg. IX. Vrban. V. Bonif. IX.

prius confirmatum à prędictis Gregorio Nono, & Vrbano Quinto. Hæc autem vniuerſa Diplomata auctentica vidi oculis meis, ac diligenter inſpexi, legi, & perlegi, in ſcrinioque præfati Monaſterij Caſſinenſis, vbi ſimul cum alijs ſcripturis diligentiſſime, vt par eſt, aſſeruantur, repoſui.

C A P. X.

DVERSVS hanc Zachariæ Bullam inſurgit Antonius Gallonius, in Apologetico aduerſus Conſtātinum Bellotum Monachum Congregationis Caſsinenſis, excuſſo Romæ anno milleſimo ſexcenteſimo quarto: totoque anniſu, & conatu veritatem eius infringere nititur, ad quod efficiendum ſex admouet argumenta, quaſi ſex ęnea tormenta, ſed quæ globos emittant bombycinos. Miraberis profecto lector, cùm nullo negotio ea videris diſsipata: ridebis autem, cùm ſuper

Gallonius pag. 54. 55. &c.

nihilum

Digitized by Google

nihilum, & inane innixam aeream molem, videris penitus euanescere.

Pr. Argu. Primum argumentum eius est. Leo Ostiensis lib. 1. Chron. Cassinensis cap. 4. mentionem faciens huius Zacharię priuilegij, non meminit multorum, quę in ipso continentur, ergò priuilegium hoc falsum est, atque fictitium. Argumentum est ab authoritate negatiuè. Non dixit, ergò non fuit. Quid si de illo penitus tacuisset? Propterea falsum esset priuilegium? Friuola profectò, vana, & futilis argumentandi ratio. Si ita argumentari licet, dicam ego. Sacri Euangelistę, qui rerum à Christo gestarum historiam texuerunt, non dixerunt, illum post Resurrectionem suam apparuisse Iacobo minori; ergò non illi apparuit: nego consequentiam, 1. Cor. 15. quia id Paulus scripsit 1. Corint. 15. Similiter nullus eorum retulit, Christum dixisse: Beatius est dare, quam accipere. At Acto. 20. retulit Paulus Acto. 20. Nunquid Leo Ostiensis priuilegia, & Pontificia Diplomata transcribebat in illo libro, vt omnia in eis contenta scribere debuerit? Sed vt

semel

semel pro semper hujusmodi ratiocinandi modus explodatur, audi Cardinalem tuũ Illustrissimum Baronium, cuius defensionem, siue patrocinium asseris te in libro illo suscepisse, ac vel ex ipso disce, quàm sit nullius roboris, & momenti, istiusmodi argumentandi ratio. Tomo primo Annalium ad annum Christi quadragesimum septimum, agens de D. Theclæ actis, quæ B. Hieron. inter apocrypha annumerat, adducit eundem Hieron. in lib. de scriptoribus Ecclesiasticis ca. 7. in Luca, ita acta illa improbantem. *Igitur periodos Pauli, & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam inter apocryphas scripturas computamus. Quale est enim vt indiuiduus comes Apostoli, inter cæteras eius res, hoc solum ignorauerit?* Refellit Baronius, & optimè, hunc argumentandi modum, dicẽs. Multa, eademque perinsignia, esse à Luca prætermissa, quorum ipse de se Paulus meminit: adeò vt inanis prorsus reddatur illa argumentatio, sua natura alioquin inualida. Lucas non scripsit, igitur non sunt facta. Ponit exemplum in peruulga- Ad annum 47. pa. 347

ta

ta illa inter Petrum, & Paulum oborta Antiochiæ contentione: de qua idem Paulus Galat. 2. quam Lucas silentio prætermisit, vt nec per nutum eius meminerit, vndè idem ipse Hieronymus in cap. 2. ad Galat. de ea differens, sic ait. *Nec mirùm si Lucas hanc rem tacuerit, cùm & alia multa, quæ Paulus sustinuisse se replicat, historiographi licentia prætermiserit: & non esse contrarium, si quod alius dignum putarit relatu, alius inter cætera dereliquit. Deniquè primum Episcopum Antiochenæ Ecclesiæ Petrũ fuisse accepimus, & Romam exindè translatum, quod Lucas penitus omisit.* Hęc Hierony. apud Baronium, vbi suprà. Quotiescumque ergò, siuè tu Galloni, siue alius quilibet, contrà nos hoc vsus fuerit argumentandi modo, ad eum refutandum satis erit respondere, Argumentum procedere ab authoritate negatiua, vt nullum esse conuincatur.

Hierony. Regula.

Sec. Argu.

Secundum Gallonianum argumentum est. Leo Ostiensis lib. 2. Chron. Cassinen. cap. 44. & 45. disputat contra asserentes, corpora Sanctorum Benedicti, & Scholasticæ

sticæ translata fuisse è Cassino in Gallias; & tamen non meminit huius Zachariæ priuilegij, in quo asseritur expresse, venerandailla Corpora in Monasterio Cassinensi quiscere, ergò falsum est priuilegiũ. Petrus etiam Diaconus Cassinensis libr. 4. Chro. Cassin. à cap. 110. ad 114. disputans coram Lothario tertio Imperatore cum Gerardo S.R.E. Cardinali, de iuribus, & priuilegijs Cassinensium Monachorum, nullam de hoc priuilegio mentionem fecit, igitur est falsum. Mirum quantum isti placeat argumẽtari ab authoritate negatiuè. Respondeo ergo vt supra.

Respondeo secundò. Diploma istud non fuisse incognitum Leoni Ostiensi, nec Petro Diacono: eius namq; meminit Leo lib. 1. Chro. Cassin. cap. 4. Petrus vero in suo registro fol. 2. num. 2. illud de verbo ad verbum, vt à nobis supra positum est, transcripsit. Cur autem neuter ipsorũ eo vsus fuerit, in locis à te allegatis, fateor me ignorare: quamuis facile fieri potuerit, vt Leo non aduerterit, probari hoc priuilegio corpus Sancti Patris Benedicti, non fuisse

è Cassino Monte translatum (nec enim quilibet omnia videt) propterea que illud in suum fauorem non adduxisse. Petrus autem (vt apparet ex tota illa disputatione) videtur noluisse agere priuilegijs, sed rationibus tantum. Constat enim ex eiusdem Petri registro, Monasterium Cassinense, ante illud tempus, multa eaq; praeclara à Summis Pontificibus & Imperatoribus accepisse priuilegia, quorum nullũ in illa disputatione, Petrus in patrociniũ ac defensionẽ iurium Cassinensis Cœnobij, allegauit. Non ergo mirum, si nec istius Zachariæ priuilegij meminerit.

CAP. XI.

AM tertium Argumentum inspiciamus, antè quod Galloniusista prę fatur. *At quæ sint illa, quæ id ipsum priuilegium manifestæ redarguant falsitatis, & impostura certæ conuincant, sic accipe:* Vidisti Galloni, duo

supe-

superiora argumenta nihil omninò efficere ad labefactandam huius priuilegij fidem, & authoritatem, quocirca tertium excogitasti, quo, tuo iudicio, idem manifestæ falsitatis, ac certæ imposturæ conuinceres, quod an præstiteris, aliorũ esto iudicium. Arguis itaque tertio loco sic. *Extant eiusdem Zachariæ Papæ complura scriptorum monumenta, imò & eiusdem generis priuilegium ab eo concessum nobilissimo Fuldensi Monasterio tunc erecto: In quorum omnium fine ad significandum tempus, quo ipsa data noscantur, præter indictionẽ, poni semper consueuit certus annus tunc Regnantis Imperatoris: sicut inter alia expressum habes in priuilegio concesso Fuldensi Monasterio in cuius fine leguntur ista, Datum pridie Nonas Nouembris, Imperante Domino Augusto Constantino, anno trigesimo secundo Imperij eius. Indictione quinta. Sic ibi, sicut & in cæteris eiusdem Pontificis Diplomatibus, alijsque publicis monimentis, recitatis in Annal tom. 9. ab anno 741. vsque ad annum 751. per singulos annos, quibus ipse vixit. At cùm hec nota desideretur in isto Di-* Ter. Argu.

plomate commentitio Zachariæ vbi nulla prorsus mentio Imperatoris, quis non intelligat imposturam? Præter diuersam in nomine Notarij, & muneris eius nomenclaturam, quæ diuersa ponitur in vtrisque. Sic ibi. Semper sub eadem pelle manes: semper eidem luto inhæres: magna promittis, sed nec modica præstas. Attende lector, & vnà mecum huius argumenti vim, & energiam considera. Duplici medio procedit in hoc argumento Gallonius: vnde, & in duo capita est diuidendum, vt vis, & robur eius melius perpendatur. Procedit primo ex defectu nominis, & anni Imperatoris tunc regnantis; secundò ex diuersa Notarij nomenclatura, & munere. Ex primò cap. arguit sic. In omnibus alijs Zachariæ scriptis, præter Indictionem semper ponitur nomen, & annus Imperatoris tunc regnantis: in hoc autem priuilegio Cassinensi non ponitur, ergò est fictitium. Maiorem probat, quia sic habet priuilegium Monasterio Fuldensi concessum. Miror te non vidisse, aut cæteros non visuros credidisse huius argumenti

defe-

defectum. In primis falsum omnino asseris, dum dicis, in omnibus Zachariæ scriptis, præter indictionem, semper poni consueuisse nomen, & annum Imperatoris tunc regnantis. Nam in eodem tom. 9. Tom. 9. pa. 149. Annal. à te citato, plura inueniuntur huius Pontificis scripta absque aliqua Imperatoris nota: Primum est vniuersis Episcopis, Presbyteris, Diaconibus, Abbatibus, cunctis etiam Ducibus, Comitibus, omnibusque Deum timentibus per Gallias, & Francorum Prouincias constitutis. Alterum longissimum ad eosdem scriptum, quod incipit pag. 161. & protenditur vsq; Pag. 161. ad 166. Tertium ad Sanctum Bonifacium Pag. 166. Germanorum Episcopum. Quartum Pag. 192. denique ad complures Galliæ Episcopos in quadam Synodo congregandos. Vides lector quam falsus est Gallonius, & tamen non veretur, alijs imposturę notam falsò imponere? Exemplum autem, quod in suum patrocinium adducit, de priuilegio Fuldensi Cœnobio concesso, quid ad rem? Nunquid priuilegium illud est metrum, & mensura cæterorum priuilegiorum à

Zacharia concessorum: vt si quid in isto sit, quod in alijs non reperiatur, statim falsitatis, & imposturæ conuincantur? Apage. Quare ergò ex hoc Fuldensi priuilegio, in quo annus habetur Imperatoris, infers, priuilegium Cassinense commentitium esse, quia eandem notam non habet? Vndè hęc consequentia deducitur? Ex loco à nullitate, vndè & ipsa nulla est. Secunda pars eiusdem argumenti. Nomen, & munus Notarij huius priuilegij Cassinensis, diuersum est à nomine, & munere alterius, qui Zachariæ Diplomata scripsit, & subsignauit, igitur Cassinense priuilegium est falsum: nego consequentiam. Numquid vnus fuit Zachariæ Notarius toto sui Pontificatus tempore? Nũquid Pontifices vnico tantum vtuntur Notario ad res suas conscribendas? Tom. 11. Annal. ad annum Christi millesimũ duodecimum reperies duo Benedicti Octaui Diplomata: Alterum scriptum per manũ Benedicti Notarij regionarij, & scriniarij S.R.E. Alterum scriptum per manũ Stephani Notarij regionarij S. R. E. Datum

Pag. 40.

verò

verò per manus Benedicti Episcopi Portuensis, & Bibliothecarij Sanctæ Apostolicæ Sedis. En tibi sub eodem Pontifice, & diuersos Notarios, & Datarios. Quid ergò inde? Si quid contrà nostrum priuilegium ex hac diuersitate intendebas inferre: probandum tibi erat, toto Zachariæ tempore vnum tantum fuisse Notarium, eundemque à nostro diuersum: quod cùm non probaueris, nec probare possis, conuincitur argumentum tuum, esse nullius soliditatis, & momenti.

Arguit quarto ab errore indictionis, & anni Pontificatus appositi in hoc priuilegio: quę nullo modo cohærent inter se. Siquidem Indictio prima concurrit cum anno Zachariæ septimo: annus autem primus cum decima Indictione. Cùm igitur in hoc priuilegio asseratur scriptum, & datum fuisse Indictione prima, & anno etiã primo Zachariæ, apertè colligitur, alterum illorum esse falsum. Dicendum enim erat sic. Datum Indictione prima anno septimo: vel sic. Datum anno primo Indictione decima. Priuilegium itaque istud fal- Quaruum Argument.

falsum est. Ad hoc argumentum ingenuè fateor, irrepsisse errorem in hoc Diplomate in altero illorum numerorum: crediderim tamen, errorem istum, non Indictionis, sed anni Pontificatus esse: ita vt Indictio prima sit optimè posita, corrigendus verò sit annus Pontificatus, vt loco primi, legatur septimus. Moueor ad ita credendum ex eo, quod in dicta bulla ter repetitur Indictio prima: semel in corpore ipsius circa finem, vbi dicit Pontifex. Quod à præsenti prima Indictione irreuocabiliter, & in perpetuum stabilimus retinendum. Iterum in subscriptione Notarij: ac tandem tertiò in fine Datarũ: nec videtur verosimile, toties erratum fuisse in Indictione: at verò annus Pontificatus semel positus est, & semel labi facillimum est. Adde quod Zacharias fuit creatus Papa quinta die Decembris, Diploma autem fuit scriptum de mense Ianuario. Et quamuis statim ad Montem Cassinum venire potuerit; tamen non sit probabile, potuisse tàm breui temporis interuallo ea facere, quę in Diplomate asseruntur. Inter alia namque dicit.

dicit. *Opus restaurationis Monasterij Cassinensis à Gregorio tertio cæptum, adiuuante Domino, ad finem vsque perduximus.* Quid autem potuerit facere Zacharias in restauratione Cassinensis Cænobij, tam paucis diebus, non video. Dicendum ergò, Zachariam priuilegium illud Petronaci concessisse in exordio septimi sui Pontificatus anni. Est igitur error in anno Pontificatus Zachariæ, concedo, ergò falsum est Diploma, nego. Nec enim error iste talis, ac tantus est, vt possit ex se vitiare scriptum Apostolicum.

CAP. XII.

RO cuius intelligentia notandum, quod numeri, de quibus agitur, in scripturis, sunt in duplici differentia: Quidam sunt de substantia ipsius scripturæ, qui si varientur, aut immutentur, falsam reddunt totam scripturam huiusmodi sunt

De numeris qui apponũt Scripturis.

 cau-

cautiones, ſiuè negotiorum contractus, in quibus agitur de pecunia mutuata, de emptione, aut venditione, ſiue de alicuius debiti ſolutione. v. g. mutuatus eſt mihi Petrum centum aureos: ſi pro centum ſcripſeris quinquaginta, vel ducentos corruit vniuerſa ſcriptura: quia numerus ille centenarius erat de illius veritatis eſſentia, cùm circa illum ipſa tota verſaretur. Alij verò numeri apponuntur ſcripturis; non quidem tamquam partes illarum principales (quippè cùm ſcripta illa in illis præcipuè non fundentur) ſed velut quædam adminicula, & fulcra, quibus illarum ſcripturarum veritas fulcitur, & roboratur, & quaſi quædam ſigna, & notæ certitudinis earum: Huiuſmodi ſunt in publicis monimentis Indictio, annus Domini, menſis, & dies, nomen, & annus Pontificis, ſiuè Imperatoris: & in chronologia ætas, qua quiſquam vixit, vel obijt. Hi ergò ſunt eiuſmodi, vt ſi vnum, aut alterum deſit, ſiue alicuius vitiò, aut oſcitantia, aliter appoſitum ſit, quàm oportet; arguendus quidem iure ſit auctor, ſiuè ſcriptor in cu-

riæ, siue malitiæ, non tamen propterea scriptura est reijcienda. Exemplis rem illustremus. Magna est apud vniuersos Catholicos, & meritò, septuaginta interpretū auctoritas & tamen in eorum trãslatione Diuinarum Scripturarum, siue incuria, siue ignorantia vel vitio aliquo scriptorum aut librariorum, innumeri penè numeri mendosi reperiuntur. Scrutare diligenter eorum Chronologiam ab origine mundi vsque ad diluuium, & probabis quæ dico. In prædicatione Ionæ ad Niniuitas, in omnibus quotquot reperiuntur septuaginta Interpretum exemplaribus, pro quadraginta diebus, tres inuenies scriptos dies. Numquid propterea septuaginta illorū viorum translationem, qua vsus est Christus Dominus, vsi Apostoli, vsa vniuersa Ecclesia per multa secula, statim reijcies, atque damnabis? Absit. Quod si de humanis loquamur historijs, sæpè, adeò temporum notæ, & aliarum rerum numeri deprauati inueniuntur; vt qui eos ad veram calculi rationem reuocare voluerit, is, non dico in scopu-

loſis locis, arduiſque verſetur; ſed in laberynthum inexplicabilium quæſtionum intret, neceſſe ſit, vndè exire non valeat, nec ſi Theſei quidem filum habeat. Exempla obuia ſnnt paſſim plurima apud eos, qui de Pontificum, Imperatorum, vel Regum geſtis hiſtorias conſcripſerunt. Variant enim ſæpius in numerandis annis Pontificatus, ſeu Imperij; in aſſignando creationis, & obitus tempore: imò & in numero Pontificum, ſiuè Imperatorum eiuſdem nominis, vt qui apud iſtum eſt tertius, vel quartus, apud illum ſit quintus, vel ſextus. Quid ergò dicemus? Numquid quia in aſſignandis certis temporum notis errant ſcriptores, ideò ipſa rei geſtæ hiſtoria prorſus eliminanda erit? Minimè quidem. Alioquin vniuerſæ ferè hiſtoriæ eſſent improbandæ. Sed accedamus propius ad rem, de qua agimus; & inſpiciamus, nùm ex Indictionis, vel alterius ſimilis notæ temporis errore, Pontificalia, ſeu alia Eccleſiaſtica ſcripta, ſint tanquam falſa, & fictitia ſtatim reijcienda, & condemnanda. Gallonius aſſerit, ego verò nego.

Probo ego meam sententiam auctoritate Innocentij Tertij in sacros Canones relata cap. licet ad regimen; cap. Quam graui. & cap. ex conscientia de crimine falsi, adiuncta Glosa. In his locis Summus Pontifex, ad quem spectat iudicare de falsitate litterarum Apostolicarum, præscribit notas, & signa, quibus huiusmodi falsitas valeat deprehendi; hanc autem notam numeralem de Indictione, vel anno, cum non expræsserit, exclusit, ergo nemo illam præfigere potest, nisi sit eiusdem auctoritatis, qualis non est Gallonius. Præscribit Ecclesia Christiano populo dies feriandos, & ieiunandos, ad cæteros non tenetur, quia censentur exclusi. Si enim voluisset alios, præter illos, coli, expressisset: similiter dicendum in casu nostro, videlicet Papam exclusisse notam illam temporum à notis falsificantibus litteras Apostolicas, quando illam inter alias non expressit.

CAP.

CAP. XIII.

AGNOSCIT Cardinalis Baronius in Annalibus huius doctrinæ veritatem, eamque approbat, dum multos Indictionum, & annorum errores in monimentis, & scriptis pontificalibus, & alijs Ecclesiasticis notat, & corrigit, nec tamen illa propterea reijcit, aut tanquam falsa condemnat. Asserit Baronius apud Sanctum Gregorium, & Bedam in publicis monimentis deprauatum interdum inueniri numerum Indictionum, & discrepare ab alijs annis aliter consignatis: nec tamen illa scripta refutat, vel falsa esse asserit. Corrigit, seu corrigendum censet, Eræ numerum appositum in Concilio Toletano tertio, & alijs sequentibus: nec propterea reijcit illa Concilia, nec potest. Multa corrigit in quodam priuilegio à S. Gregorio concesso, Monasterio Sancti Medardi, quod

Tom. 8. pa. 161. e

Tom. 8. pa. 27. d.

Tom. 8. pa. 63. d.

Digitized by Google

quod habetur in registro suo libro 2. post epist. 28. & tamen illud recipit vt legitimum. Sed quid immoror in percensoneis correctionibus circa aliorum scripta, cùm in huius Zachariæ epistolis quædam similia doceat esse corrigenda? In quadam epistola scripta S. Bonifacio Germanorum Episcopo, corrigit Indictionem, vt pro vndecima, quam habent litteræ Apostolicæ, poni debeat decima. Similiter corrigit alium quendam errorem circa numerum annorum in alia eiusdem Zachariæ ad eundem Sanctum Bonifacium epistola: nec propterea eas reijcit epistolas, & meritò sanè; nec enim ita facile reijcienda sunt Apostolica scripta. Cur ergò hoc Zachariæ priuilegium non retinebitur? cur solùm falsitatis, & impostutæ arguitur? Fortè quia Cassinensibus concessum? Ita planè. Sed illud tres Summi Pontifices approbauerunt, confirmauerunt, atque omnimodam fidem ei adhibendam esse censuerunt. Quis ergo illud improbare audebit? Sed audi quid dicat Gallonius. Se non posse in animum inducere,

Tom.9.pa. 14.d.

Tom.9.pa. 166.e.

VideTom. 9.par.825.

tres

tres illos Pontifices hoc spurium priuilegium confirmasse: sed illud legitimum.
Pag. 75. Quod si istud confirmauerunt, asserit, præter primam falsitatem, à nescio quo impostore patratã, adijciendas esse alias ab eis, qui per surreptionem falsi Diplomatis, eas confirmationes surripuerunt. Bone Deus, & quale, vel vbi est illud legitimum Zachariæ priuilegium, Cassinensibus concessum? Produc illud in publicum, vt ita valeas hoc spurium comprobare: quod si nõ potes, desine iactare verba maledica, & paulò modestius age. Tres illi Summi Pontifices, hoc, quod tu vocas spurium: legitimum agnouerunt: Tu verò vniuersa illegitima & spuria arbitraris: religiosissimos Cassinenses Monachos falsarios, & impostores non vereris appellare, cùm tamen adhuc nullam eorum falsitatem, aut imposturam probare potueris. nec probabis vnquam sunt enim valde abhorrentes, & alieni à fraudibus, & imposturis, quas tu eis imponis. Sed dic mihi, ò Bone vi; credis ne reddendam esse Deo rationem in die Iudicij de omni verbo otioso? Credis

dis vtiq; affirmante id ipsum Christo Domino. De verbis probrosis, contumeliosis, pungitiuis, & pernitiosis, nonne similiter erit reddenda? Certè erit. Quam igitur rationem reddes tot verborum ad perpetuam Cassinensium infamiam, litteris à te consignatorum? Deo autem gratias cuius prouidentia, & ordinatione effectum est, vt apud probos & pios viros, Cassinenses Monachi, quos tu ita acriter insectaris, quique tot à te in ipsos iactatas iniurias, irrisiones, & sannas æquo animo, ac patienter tolerant, humiles, modesti, ac verè Religiosi ab omnibus censeantur. Consilium ergò meum, seù potius tuum, datum pag. 34. tibi placeat, carissime in Christo frater, & pater, & detestare detestam plenam calumnijs, falsitatibus, atq; mendacijs apologiam tuam, labora, vt flammis vltricibus detur, quæ adeò tuam honestissimam Congregationem infamat. Pergamus ad alia. Pag. 34.

Digitized by Google

CAP. XIIII.

Quintum Argument.

VINTVM Argumentum desumit ex oblatione Gisulphi Principis Beneuentani, Cassinensi Monasterio facta, quę in isto Diplomate confirmatur, cùm tamen tunc temporis nondum esset Gisulphus Princeps, occupante Godescalcho Beneuentum: Erit ergò falsum priuilegium. Maiorem probat, ex eo quod extremo tempore Luitprandi, Gisulphus Beneuentanis præfectus est Dux: at verò Luitprandus tertio Pontificatus Zachariæ anno defunctus est, ergò primo eiusdem anno Gisulphus nihil Monasterio Cassinensi dare potuit, quod à Zacharia confirmaretur. Ad hoc dico primùm, Si istud Zachariæ Diploma fuit Cassinensibus concessum anno septimo ipsius, vt superius à me probatum est, Gallonij obiectio nulla est, cùm dubio procul tunc temporis Gisulphus fuerit Beneuenti Princeps.

ceps. Dico secundò. Etiam si dicamus, datum fuisse anno primo iam tunc fuisse eundem Gisulphum, constitutum à Luitprando Longobardorum Rege Beneuentanum Ducem. Nec enim scriptores dicunt, statim post institutionem Gisulphi, obijsse Luitprandum, sed biennio, vel triennio post: quod si quis sit, qui statim asserat, illum fuisse vita functum: remitto te ad tuam de verbo statim interpretationem, qua asseris, fieri interdum, vt istud statim, plura annorum centenaria comprehendere possit. Quod si ita est, permitte, vt in nostro Luitprando comprehendat duos, vel tres annos, quod in tam longo regnandi tempore parum profecto est. Certè ex allegato à te Leone Ostiens. lib. 1. Chron. cap. 5. constat, Zachariam, & Gisulphum eodem tempore Cassinum adijsse, & vtrumque sua dona sacro cœnobio obtulisse.

Pag. 23.

Leo Ostie

In sexto argumento iterum redis ad vomitum, argumentando ab authoritate negatiua sic. Monasterium S. Ioannis in Venere, de quo in Diplomate fit mentio,

Quintum Argumen.

K 2 non-

nondum erat erectum eo tempore. Siquidem S. Berthariꝰ Cassinensis Abbas, qui longè post Zachariam fuit, matriculam, seu inuentarium bonorum, quæ Cassinense Monasterium possidebat in Comitatu Theatino, fecit, cuius meminit Leo Ostiensis libr. 1. cap. 47. Ibi autem nulla prorsus fit mentio prædicti Monasterij S. Ioannis in Venere, quod situm constat in Comitatu Theatino, ergo nondum erat hoc Monasterium. Ex sibilata fuit pridem hæc argumentandi ratio. Sed heus tu, qui Sancti Bertharij profers inuentarium, non legisti in fine hæc verba. Et alia plurima, quæ hic scribere omisimus. Inter hęc autem plurima, annumerandum est S. Ioannis in Venere Monasterium. Imò in registro Petri Diaconi, reperitur quoddam priuilegium Cassinensi Monasterio à Carolo Magno concessum, in quo inter cętera bona huius cœnobij, Monasterium Sancti Ioannis in Venere describit: quod quidem priuilegium, ante Sancti Bertharij tempora fuit concessum. Ludouicus etiam huius Caroli filius eiusdem Monasterij meminit

Leo Ostie.

minit:& ante eos DesideriusLongobardorum Rex, idem Sãcti Ioannis Monasteriũ, Cœnobio Cassinensi confirmat.

Vidisti optime lector argumenta, quibus Gallonius conatus est veritatem huius priuilegij euertere: sed contrà veritatem præsumpta disputatio subsistere non potuit: Diploma verò Zachariæ, quia verum est, & à tribus Pontificibus, velit nolit, ritè, ac rectè confirmatum, stetit iam per nongentos ferè annos, stabitque, annuente Domino, vsque in finem. Quod si scire cupis, cur in hoc Zachariæ priuilegiũ, tam acriter, tàm ardenter, tantoque conatu insurrexerit, & inuectus sit, id paucis ex eodem accipe Gallonio. Vocauerat Constantinus Bellotus Beatum Benedictum Patrem omnium Monachorum, cumque huiusmodi elogium Zachariæ testimonio, ita eum appellantis in hoc Diplomate, confirmasset: id adeò ægre tulit vt non potuerit se continere, nec spiritum vteri sui cohibere, quin in Constantinum prædictum, atq; in Diploma istud quemadmodum vidisti sit debacchatus. Con- Pag. 5.

spexisti

ſpexiſti autem quibus armis pugnauerit (ſex videlicet ſuprà commemoratis argumentis) & quam infœliciter ei pugna ſucceſſerit.

Aliud Arg. Reſtat aliud argumentum contra iſtud Zachariæ priuilegium, deductum ab ipſius longitudine (vt videas, quibus argumentis impugnant aliqui veritatem.) Dicunt itaque, priuilegium hoc longum eſt, & ideò videtur non eſſe Zachariæ, qui probatur fuiſſe breuitatis ſtudioſus, vt alia eius ſcripta teſtantur. Hoc argumentum confutatione non indiget, ſed irriſione: quæ eſt enim hæc conſequentia. Paulus Apoſtolus plures ſcripſit epiſtolas breues, ergò epiſtola ad Romanos, quia longior eſt, Pauli non erit? Similiter dicendum eſſet de Hieronymi, Auguſtini, Bernardi, & aliorum epiſtolis, & tractatibus. Pudet ſimilia commemorare argumenta. Longitudo, & breuitas ſcripturarũ non cubito metitur, aut palmo, ſed iuxtà ſubiectam materiam protenditur, vel contrahitur.
Pag.161. Vndè & idem Zacharias, vt videre eſt in tom. Annal. 6. ad annum 744. longiſſimã

ſcrip-

ſcripſit epiſtolam ad Pipinum, & vniuerſos Galliarum Prælatos. Et ad annum 751. alteram ad Sanctum Bonifaciũ Germanorum Epiſcopum datam. quas ob lon gitudinem non refutat, neque in ſuſpitionem aliquam adducit Cardinalis Barouins, & meritò. Deſinant ergò traducere hoc priuilegium noſtrum, nec dicant, quia longum eſt, Zachariæ non eſt. Pag. 198.

CAP. XV.

INDICATA iam ab omni ſuſpitione hac primi teſtis præclariſſima aſſertione, prodeat in medium ſecundus, non minoris auctoritatis, & ſinceritatis, quàm præcedens, teſtis. Hic autem eſt Alexander Secundus Pontifex Summus, qui anno Domini milleſimo ſeptuageſimo primo, ſequẽtes litteras in fauorem Caſſinenſis Monaſterij expediri iuſſit.

Ale-

Digitized by Google

Alexan.II. bulla.

Alexander Episcopus Seruus Seruorum Dei, omnibus Ecclesiæ Catholicæ filijs salutem, & Apostolicam benedictionem. Pastoralis sollicitudo nostra, si debet prospicere, & proficere omnibus, etiam extraneis, & longinquis, multò magis domesticis, & propinquis: ipsis quippè secundò gradu post Deum admouenda est inuisibilis charitas, vt per eos velut quædam visibilis flamma, gradatim ad remotiores quosque discurrat. Pijs ergò locis, & Diuina religione venerabilibus debitæ consolationis, & defensionis porrecturi manus, illum cæteris præferendum non ambigimus, quem Monasticæ normæ constat esse principale Gymnasium, & Sanctæ Romanæ, & Apostolicæ Sedi contiguum: quem ciues Romani, Patres videlicet eximij Benedictus, Maurus, Placidus cùm nonnullis alijs fundarunt, quemque à Gentibus destructum, Sanctissimi Prædecessores nostri Gregorius, & Zacharias restruxerunt, & priuilegijs Apostolicæ Sedis meritò cæteris Cœnobijs prætulerunt: vtpotè qui non studio hominum, sed Diuino Imperio à Sanctissimo Patre Benedicto constructus est. Quorum nos sacræ auctoritati, sicut tempore,

& loco

& loco succedimus, sic eorum exemplis, vt oportet, innitimur. Sed quia rerum gestarum series ad hoc litterarum fidei committuntur, nè illarum veritas posterorum memoriæ subtrabatur, ea, quæ nostris temporibus acta sunt, pandere curamus. Nam cum dilectissimus filius noster Desiderius eandem renouaret Ecclesiam, & aditum Basilicæ disponeret adæquare, cum tres non integras vlnas fodisset, in dextro Altaris latere, laterem reperit, nomen eiusdem confessoris continentem. Cùmque fragmenta Altaris remota fuissent, inuenit super sepulcbra syndonem expansam condidissimam, quæ cum tangebatur, euanescebat. Hac visione certissimus redditus, reserari Sanctiss. Patris præcepit tumulum: quo facto Sanctissima Corpora intemerata, & indiminuta inueniens, nuntios nostros asciscens, preciosissimaque Corpora eis ostendens, tàm præsentes, quam futuros certissimos, & indubios de Sanctis Corporibus reddidit. Igitur cùm ad eandem dedicandam deuenissemus Ecclesiam, vnà cum decem Archiepiscopis, & quadraginta quatuor Episcopis, Cleroque S. R. E. Idem filius noster Desiderius conquæstus est,

Inuentio Corporũ S. Benedicti, & S. Scholast.

Ecclesiæ Cassin. dedicatio.

 esse

esse quosdam nec Deum timentes, nec homines reuerentes, qui possessiones B. Benedicti per diuersa loca Cassinensi Cœnobio auferentes, in suum retorquere dominium satagunt. Et cætera, quę sequũtur. Supponitur his sigillũ, nempè circulus quadrifidus, in formam Crucis, in his verbis. *Magnus Dominus noster, & magna virtus eius*: circumcirca eiusmodi habens inscriptionem †. *Exaltauit me Deus in virtute brachij sui*: post sigillum verò variæ subscriptiones. *Datum in Castro Cassino die Calendarum Octobrium per manus Petri S. R. E. Subdiaconi, atque vice Donni Annonis Coloniensis Archiepiscopi Bibliothecarij. Anno decimo Pontificatus Domini Alexandri Papæ Secundi. Ab Incarnatione verò Domini millesimo septuagesimo primo, Indictione nona.*

CAP. XVI.

Desiderius Cassinens. Abbas.

DESIDERIVS iste, de quo in hoc Diplomate fit mentio, fuit Monachus, & Abbas Cassinensis trigesimus septimus post B. Patrem Benedictum, electus

electus decimotertio Calendas Maij, anno millesimoquinquagesimooctauo, ipso Sancto Paschæ die: anno sequenti pridie nona Martij Auximi in Piceno à Nicolao Papa Secundo Presbiter Cardinalis Tituli S. Cæciliæ creatus, ipsis Nonis Dominica proxima Abbas Cassinensis consecratus est. Præfuit annis vigintinouem, mensibus quatuor, diebus viginti septem. Demum mortuo Gregorio Papa Septimo, inuitus, ac renitens, nono Calendas Iunij, anno millesimo octogesimo sexto, Pontifex maximus renuntiatus, ac Victor Tertius acclamatus, consecrari minimè passus est vsque ad duodecimum Calendas Aprilis anni sequentis. Sedit in Pontificatu à die creationis, annum vnum, menses tres, dies quatuor. Obijt Cassini cùm magna sanctitatis opinione, decimo sexto Calendas Octobris anno millesimo octogesimo septimo: ac in Capitulo fratrum primo sepultus, postmodum ad Capellam S. Bertharij Martyris translatus est. Vitam, & res eius præclarè gestas prosequitur Leo Ostien. libr. 3. Chron. Casinensis per

 totum.

totum. Vbi de renouatione Basilicæ Cassinensis, atque inuentione Sacrorum Corporum, & alijs ad hoc propositum, agit. Et de hac inuentione loquitur Alexander in suo Diplomate. Dies autem huius dedicationis Ecclesiæ, eodem anniuersario die, scilicet, Calendis Octobris, maxima cùm solemnitate, ac populorum frequentia, apud Casinum celebratur.

CAP. XVII.

CONTRA hoc Diploma insurgit nouus Aristarch⁹. a Bosco in Apol. p. 387. & vt probet, commentitium esse, atq; fictitium, producit aliud eiusdem Alexandri priuilegium pro veritate Corporis S. Benedicti apud Floriacum, vbi asserit, extare eius Bullam integram, nec vitiatam. Subditque. *Absit à tam sapiente, iustoque Pontifice huiusmodi calumnia: desinãtque, oro, Casinenses Summis Pontificibus, quasi sibi parum constantibus, varij animi deformes impingere maculas.* Hæc ibi Boscus:
Pag. 241. qui in inuentario rescriptorum, vt ipse vocat,

cat, auctenticorum, quoddam refert huius Alexandri rescriptum, Guillelmo Abbati Floriacensi directum: in quo Pontifex videtur asserere, Corpus S. Patris Benedicti Floriaci quiescere. Datum autem præfertur Lucæ, septimo Idus Nouembris, per manus Petri S.R.E. Cardinalis, anno vndecimo Pontificatus Domini Alexandri Papæ, Indictione decima. Ex his duobus Diplomatibus prius datum est Cassinensibus, posterius (anno scilicet elapso) Floriacensibus: quod autem horum sit verum, atque legitimum, quodue fictitium, iudicare, atq; discernere, hoc opus, hic labor. Possum equidem ego retorquere argumentum à Bosco factum, & dicere: Ergo ne Alexander Secundus contra se Diploma Floriacensibus dedit, cuius pro veritate Corporis S. Benedicti apud Cassinum extat, & visitur integra, nec vitiata Bulla, quam omnibus legendam superius proposuimus? Absit à tàm sapiente, iustoque Pontifice huiusmodi calumnia. Desinantque, oro, Floriacenses Summis Pontificibus, quasi sibi parum constantibus, va-

rij

rij animi deformes impingere notas. Cùm igitur argumentum hoc vtriq; parti commune sit, nec sufficiat dicere; priuilegium vestrum falsum est, nostrum autem verũ: oportet, vt quilibet nostrum, rationes, & causas suæ assertionis reddat, ne irrationabile appareat quod dicit. Oportet inquã, aliquod saltem falsitatis indicium assignare, quo veritas alterius horum Diplomatum, iure in dubium, & suspitionem vocari posit: cùm propter nostrum simplex affirmare, vel negare, nihil sequatur in re. Tu nullam hucusq; affers, sed sententiam aduersus inauditos Casinenses pro Floriacensibus proferendo, asseris, Alexandri Bullam Floriacensibus datam, esse integram, nec vitiatam: Ex qua necessariò sequitur, Casinensium esse falsam, & commentitiam. Sed nonne tu aduocatus es alterius partis? Quomodo ergo arrogas tibi Iudicis munus? Contra omne ius, & fas profecto. Sed dicis vtiq; mihi. Et tu quid affers aduersus Bullam Floriacẽsium à me adductam, quod illius integritati, ac veritati posit officere? Bene ais. Quando alijs

à te

à te adductis in fauorem Floriacensium rescriptis, & rationibus respondebo: tunc etiam, quæ circa hoc vestrum Alexandri Secundi Diploma se offerunr animaduersione, & censura digna, in medium proferam: vt simul de omnibus prudens lector iudicare possit: habeatque in vnum collecta, & tua obiecta, & mea responsa. Interim pergamus ad alia testimonia in fauorem Cassinensium producenda. Infra pag. 96. ca. 38.

CAP. XVIII.

PRODEAT tertio loco Vrbanus Papa Secundus, & suum de proposita quæstione testimonium dicat: cui tanquam Gallo, fidem fortè adhibebunt Galli omnes.

Vrbanus Episcopus Seruus Seruorum Dei, omnibus Ecclesiæ Catholicæ filijs, Redemptoris nostri sanguine pretioso redemptis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Scriptum est, sine pœnitentia sunt dona, & vocatio Dei. Illud verò donum, quod omnipotens Deus Beatissimo Patri nostro Benedicto, & per eum suo Vrbani Secundi Bulla.

suo Casinensi concessit Cœnobio, nulla potest ratione conuelli, nulla violentia permutari, quin ipse omnium Monachorum Pater, & eius iam dictū Casinense Monasterium, caput omnium Monasteriorum perpetuò habeatur, & meritò: nam ex eodem loco de Benedicti pectore Monastici ordinis venerāda religio, quasi de paradisi fonte manauit: quem etiam idem venerabilis Pater virtutibus, & sua corporali requie memorabilem toti orbi effecit. Cuius dum sacratissima limina, more prædecessorum nostrorum, ipso die vigiliarum eiusdem Patris visitassemus: consuetudinario lateris dolore attacti, ad extrema deuenimus: cumq; iam salutis spes funditus nobis adimi videretur, ac de corporali eiusdem Patris Benedicti in eodem loco præsentia, in nostro animo dubietas versaretur, nocte, qua eiusdem Patris agebatur solemnitas, idem Sanctissimus Benedictus nostræ exiguitati visibiliter apparens, dixit. Cur de nostra corporali presentia dubitas? quem dum quis esset, interrogassemus Sanctus Domini respondit. Ego sum frater Benedictus huius Cassinensis Cœnobij custos, & habitator in sempiternum. Quia autem tu me

Vrbani II. visio.

hic

hic dubitasti quiescere, id nè amplius dubites, meumq; hic quiescere corpusculũ credas, hoc tibi signum erit. Cùm primum ad nocturnale officium pulsatũ fuerit, vlterius dolore isto non laborabis: & his dictis disparuit. Aduenien- Miraculũ.
te autem hora, (iuxtà quod Sanctus Domini dixerat) sanitati pristinæ redditi, cùm Episcopis, & Cardinalibus, Deo, & Sanctissimo Confessori Benedicto grates permaximas referentes, eius festiuitatem digna cùm veneratione peregimus. Ob quam rem rogamus, & obsecramus in Domino Iesu, qui pro nostra salute incarnari, & mori dignatus est, & ex authoritate B. Petri Apostolorũ Principis, cuius vicè Romanæ Ecclesiæ præsidemus, & in virtute Spiritus sancti expresse præcipimus, nè quis vlterius falsam Patris Benedicti translationem celebrare præsumat. Contradictoribus huius nostri Apostolici constituti Diuinum iudicium intentantes, & anathematis vinculo innodantes. Et quia ex dispensatione sacratissimæ Sedis Beati Petri Apostolorum Principis, cui, Deo authore, licèt indigni administramus, totius Dominici gregis curam gerere Pastorali sollicitudine compellimur, &c.

M Subse-

Subsequitur sigillum Domini Papæ; nempè circulus quadrifidus in modum Crucis, intus nomina Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, & eiusdē Papæ continens: circūcirca verò legitur. *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi. Datum Capuæ die Calendarū Aprilium, per manum Ioānis Diaconi Cardinalis, Indictione quartadecima, Anno Dominicæ Incarnationis millesimo nonagesimo secundo. Pontificatus verò Domini Vrbani Papæ Secundi anno quarto.* Retroscripta Bulla Vrbani, cum ipsius de verbo ad verbum insertione, fuit cōfirmata per Clementem Quartum, Sub Datum Viterbij secundo nonas Februarij, Pontificatus ipsius anno tertio.

Clemens Quartum.

CAP. XIX.

Notamentum 1.

Circa hoc Apostolicū Vrbani Secūdi Diploma, quædam mihi occurrunt adnotatione digna. Primum est de causa, cur Pontifex dubitauerit de præsentia corporali B. Patris Benedicti in Casinensi Ecclesia: Cùm enim ante paucos

cos annos; tempore videlicet Alexandri Secundi, & Desiderij Abbatis Casinensis, qui postea fuit Victor tertius, & huius nostri Vrbani in Summo Pontificatu immediatus prædecessor, inuēta fuerint in præfata Ecclesia corpora B. Patris Benedicti, sororisq; eius Scholasticæ: de quorum inuentione certior redditus per suos Nuntios Alexander literas super ea re dedit: non videtur relictus fuisse locus Vrbano ambigēdi amplius de hac veritate. Dicendum nihilominus, quod noster Vrbanus vtpotè Gallus, nouerat apud suos, translationem S. Patris Benedicti tanq; certissimam prædicari: translationis eius festum ab illis coli, & quod plus est, certò credi, & affirmari, B. Benedicti Corpus Floriaci requiescere: quæ opinio cùm altas in eius animo radices egisset, non ita facilè euelli poterat: Quo enim semel est imbuta recens, seruat odorem testa diù: & quod prius apud suos imbiberat, manebat alta mente repostum. Cùm autem argumenta vtriusq; partis hinc inde libraret, videretque, non posse vtramq; consistere; flu-

ctuabat animo, & corde anxio veritatem scire cupiebat. Cuius votis affuit omnipotens Deus,& per seruum suum Benedictum veritatem ei reuelans, omnem ab eo dubietatis caliginem ademit:Sicq; factum est, vt qui prius fuerat dubius de corporali præsentia S. Patris Benedicti in Casinensi Ecclesia, posteà esset huius veritatis fidelissimus assertor,& testis, quippè quam tanto visu,tantoq; miraculo nouerat comprobatam.Simile quid Sancto Ioseph Virginis Mariæ sponso, ac B. Apostolo Thomæ accidisse, sacræ litteræ prodiderunt.

Notamentum 2. Secundo notandum. Quod quamuis S. Pater Benedictus, nullũ de sua translatione Pontifici verbum fecerit: tamen, quia ea, quæ de huiusmodi trãslatione circumferebantur, vidit pendentissimus Pontifex non posse vllo modo cum his, quæ à B. Patre sibi dicta fuerant, consistere, & cohærere: Ideò Decretũ illud aduersus falsam promulgauit translationem, interdicens in virtute Sanctæ obedientiæ, atque sub anathematis vinculo, nè quis in posterum eam celebrare auderet. Dubitauerat

rat enim Vrbnus de corporali præsentia S. Patris Benedicti apud Casinum, de qua intelligere omninò oportebat illa eiusdem S. Patris verba. Ego sum Frater Benedictus huius Casinensis Cœnobij custos, & habitator in sempiternum: nec aliam idoneam patiuntur hæc verba interpretationem, cum non de spirituali, sed de corporali eius præsentia dubitatum à Pontifice fuerit. Cuius dubitationi satisfacere volens B. Pater, illa intulit verba, quę si aliter intelligerentur, nihil ad rem facerent. Vndè videntur hæc verba æquipollere illis Zachariæ Papæ suprà in suo Diplomate relatis. *Qui primum, & Summum Mosticæ legis latorem, viuū & mortuum in perpettum retinere promeruit.* Et illis. *Vbi Monachorum vniuersalis Magister, & Doctor Benedictus Pater almificus corporaliter vnà cùm sorore sua quiescens, gloriosæ Resurrectionis diem expectat.* Quæ omnia cum veritate translationis eiusdem stare nequeunt.

CAP. XX.

IMpugnātur autem istæ Vrbani Secundi Apostolicæ litteræ à Bosco nostro in Apo- Pag. 386. Thom. 11. p. 605.3.

Apologismo, censoria è brachio, vt ipse ait, Polyhistoris Baronij vibrata virga. Impugnantur, inquã, ex eo, quod iuxtà Chronicon Cassinense impressum, prędictę Vrbani litteræ datæ asseruntur anno Pontificatus sui nono: quo tempore Vrbanus, nõ Capuæ (vbi datum dicitur Diploma) sed in Gallijs in cõcilijs celebrandis immoratus fuit. En tibi candide lector, errorem vnum, & quidem magnum, vtinam solum, Casinensis Chronici impressi: aduersus quem optimè arguit Cardinalis Baronius. Verùm cùm ex ipsis litteris auctenticis constet, non nono, sed quarto anno datas fuisse, nihil obstat, quin Capuæ sint datæ: & sic euanescit hoc argumentum, atq; id genus alia, quæ aduersus Chronica Cassinensia in Annalibus adducuntur. Ad illud autem de Indictione, & anno Domini, similiter respondeo, niti eodem falso fundamento Chronici Casinẽsis impressi, cũ in ipsis litteris habeatur Indictio decima quarta, & annus nonagesimus secundus. Sed dices, nec ista cohærent inter se: nam anno millesimo nonagesimo secundo, cur-

rebat

rebat non decimaquarta, sed decimaquinta Indictio, eratque annus quintus, non quartus Vrbani Pontificatus. Ad hoc dico primò, minutiora esse hæc, quàm quę in considerationem venire debeant, ad labefactandam fidem litterarum Apostolicarum, quia vt iam superius diximus, error circa numeros est facillimus, & maximè cùm pro quarto ponitur quintus, vel è cõtra: ambæ namque dictiones istæ sunt valdè similis inter se, & ijsdem ferè characteribus constant. Dico secundò, consideratis alijs huius Pontificis priuilegijs, datis per manus eiusdem Ioannis Cardinalis, qui etiam dedit hoc nostrum, nullum esse errorem, vel omnia eodem morbo laborare. Cardinalis Baronius tom. 11. Annalium ad annum millesimum nonagesimũ sextum: duo refert priuilegia huius Vrbani Ecclesiæ Turonensi concessa. Primùm datum Turonis Castello S. Martini per manum Ioannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, secundo Idus Martij, Indictione quarta, anno Dominicæ Inacarnationis millesimo nonagesimo septimo, Pontificatus autem

Supra pa. 36.

Pag. 670. 671.

autem Domini Vrbani Secundi Papę, nono. Alterum datum Pictauis per manus eiusdem Ioannis, quarto Calendas Aprilis, Indictione quarta, anno Dominicę Incarnationis millesimo nonagesimo septimo, Pontificatus autem Domini Vrbani Secundi Papę, nono. Iuxtà computationem annorum factam in his duobus priuilegijs procedit etiam computatio annorũ facta in hoc priuilegio Cassinensi. Nam si annus Domini millesimus nonagesimus septimus, erat Pontificatus Vrbani nonus: profectò annus Domini millesimus nonagesimus secundus, erat eiusdem Vrbani, quartus, vt patet. Quemadmodum ergò Cardinalis Baronius in illis duobus priuilegijs, corrigit annum Domini, vt pro nonagesimo septimo, legatur nonagesimus sextus: ita in nostro pro nonagesimosecundo, ponatur nonagesimus primus, & sic vniuersa cohęrebunt. Nulla enim est ratio, cur istud reijci debeat, illa verò rata haberi, cum idem sit defectus in omnibus, & non sit ex illis, qui Apostolicas litteras vitiant.

Ad

Ad illud, quod obijciunt de venerabili Petro Mauritio Cluniacensis Monasterij Abbate, qui post præfatam Vrbani Secundi Bullam, hymnum de translatione S.Patris Benedicti con posuisse dicitur, infrà libr.2. cap.9. plenius satisfaciam; pro nunc dico, hymnum illum (cuiuscumque sit) non esse contrà prædictum Vrbani Secundi præceptum, quo cauetur tantum celebrari festum tsanslationis S. Benedicti, non autem prohibetur, ne quis aliquid de illa scribat. Quod si dixero, Petrum Mauritium Bullam Vrbani Secundi ignorasse, nullum committam sacrilegium, nec enim necessariò affirmare debemus, venerabilem Abbatem istum omnia Pontificum Diplomata præ manibus, & in numerato habuisse. Stat ergò firmum, & inconcussum Cassinése palladium (sic enim vocat hanc Vrbani Secundi Bullam Ioannes à Bosco in Apologismo pag. 386.) nec tàm facilè, vt ipse arbitratur, deijci poterit. Bosc.p.387 Pag.386.

N CAP.

CAP. XXI.

QVæ hactenus prolata sunt trium Summorum Pontificum testimonia, asserentium, corpus S. Patris Benedicti, atq; sororis eius Scholasticę Cassini quiescere, sufficere deberent, cuilibet etiã moroso, ad credendum firmiter hanc veritatem, nec amplius de ea dubitandũ, cum iuxta Diuinæ legis pręscriptum, in ore duorum, vel trium testium debeat stare omne verbum. Verùm quia memini me dixisse Põtifices Summos, vsque ad nostra ferè tempora huic veritati fuisse astipulatos: proferam quam breuissimè aliorum testimonia, vt & me ipsum à data fide absoluam, & liberem, ac lectori beneuolo satisfaciam. Primus post Vrbanum secundum se offert Gregorius Nonus: qui pręterquam quod Bullam Zachariæ Papę, in qua asseritur, S. Patris Benedicti Corpus Cassini extare, suo Diplomate confirmauit: seorsum in alia quadam Bulla, data Laterani decimo quinto Calendas Aprilis,

Deut. 16. vers. 6.

Greg. IX.

Pon-

Pontificatus sui anno quarto, ita loquitur. *Pro reuerentia Sanctissimi Benedicti, cuius corporis preciosus Thesaurus quiescit in Monasterio Casinensi, exuberante ad illud nostræ dilectionis affectu, nobisque ad ipsum deuotionem habentibus specialem, libenter idem Monasterium Apostolicæ Sedis communimus præsidijs, &c.*

Sequitur Vrbanus Quartus Gallus, cuius testimonium iucundum erit audire, quamuis non Floriacenbus, nec eorum Patrono Bosco; Is ergò ita ait. **Vrbanus Quartus.**

Vrbanus Episcopus Seruus Seruorum Dei, dilecto filio Bernardo Abbati Monasterij Casinensis salutem, & Apostolicam benedictionem. Præ fulgore dignitatis immensæ, qua Confessor almus gratia Benedictus, & nomine, Monasterium Casinense multipliciter illustrauit, locus ipse, veluti dilectus à Domino, sicut multa redditur veneratione colendus, sic amplis meruit manuteneri fauoribus, & spetialiter Sedis Apostolicæ confoueri præsidio. Hic est enim verè locus insignis, huius almi signis præfulgidis insignitus, cuius sidereus ordo per orbem patet diffusus, præmi-

nentia claritatis irradians inibi fundamenta suscepit. Et vt maioris præcellentiæ gloria locus ille fulgeret, post corruptibilis vitæ decursum, idem Sanctus spiritualiter ad superna vocatus, ibidem corporaliter in Domino requiescit. Dignè igitur ad eundem locum aciem nostræ considerationis extendimus, dignè doloris acerbitate torquemur, quod in illo alieni filij debacchantur damnabiliter, nec indignè agimus, quod circa ipsum pastoralis officij debitum exequentes insistimus: vt ab eo miseria viduitatis exclusa, reparetur, vtilis sponsi ministerio, floridus status eius. Et quæ sequũtur circa ordinationẽ ipsius Bernardi in Abbatem Casinẽsem: quę omnia concludũtur, sub *Datum apud Vrbem veterem, tertio Calẽdas Aprilis, Pontificatus nostri anno Secũdo.*

De veritate huius Diplomatis nullo modo est ambigendum, cum sortitum fuerit suum effectum: vigore namque harum litterarum Apostolicarum creatus est Abbas Casinensis Bernardus iste, de quo in Diplomate fit mentio: qui fuit natione Gallus S.R.E. Cardinalis: Monachus primũ, & Abbas Monasterij S. Honorati Insulæ

Li-

Lirinensis in Gallia : fuit autem Abbas quinquagesimus nonus, creatus anno millesimo ducentesimo, sexagesimo tertio : præfuit annis decem, & nouem; Obijt Cassini, ibidemque sepultus est, anno Domini millesimo ducētesimo octogesimosecūdo.

Huius successor Clemens Quartus itidem Gallus (præter hoc quod suprascriptam Vrbanni Secundi Bullam suo Diplomate confirmauit, vtdictum est superius) in alijs suis peculiaribus litteris hanc eandem confirmat veritatem, in hæc verba. Clem.IV.

Clemens Episcopus Seruus Seruorum Dei, dilecto filio G. Sancti Georgij ad velum aureum, Diacono Cardinali, salutem, & Apostolicam benedictionem. Pro reuerentia Confessoris Sanctissimi, gratia, & nomine Benedicti, cuius corpus gloriosum in Cassinensi Monasterio est venerabiliter collocatum, &c. quę sequntur in fauorem eiusdem Monasterij. Idem repetit præfatus Clemens in alia Bulla, data eodem die, loco, & anno, directa dilecto filio Castellano Roccæ nostræ de Cesis. Præcipit autem tàm Cardinali, quàm Castellano prædictis, vt omnem

nem

nem fauorem, & auxilium prestent supranominato Bernardo Casinensi Abbati in recuperanda Ecclesia S. Erasmi de Cesis, quam quidam Philippus Monachus Cassinensis sibi vsurpauerat, ac spiritu rebellionis assumpto, ab obedientia prædicti sui Abbatis se subtraxerat.

Ioann. 22. Ioannes prætereà vigesimus secundus, anno Incarnationis Dominicæ millesimo trecentesimo vigesimo tertio, Ecclesiam Cassinensem in Cathedralem erexit, cuius Diploma auctenticum habetur sub Datum Auenione sexto nonas Maij, Pontificatus eiusdem anno sexto: in quo præter alia, sic habet non multò post principiũ.

Adipsum quoq; Monasterium quod Confessor almus, gratia Benedictus, & nomine multipliciter illustrauit, quod etiam Confessoris eiusdem venerando vocabulo insignitur, cuiusque Sanctissimi Corporis sacræ reliquiæ inibi venerabiliter requiescunt, spetialiter gerentes deuotionis affectum: Decens, quinimmò necessarium forè censemus, vt dictum Monasterium vbi Confessor præfatus claruit virtutibus, & miraculis coruscauit, ac normam

Sanctæ

Sanctæ Monasticæ Religionis instituit, quæ propagata per orbem, innumeros, quasi à mari vsque ad mare, iam protensos produxit palmites, & per incrementa temporum dilatauit, prærogatiua sublimetur honoris, & potioris dignitatis eminentia, sub Episcopalis appellatione nominis decoretur, &c.

Pontifex iste Gallus fuit, in Gallia sedit, & in Gallia existens, præsens Diploma expediuit: quod vsque hodie in Bibliotheca Vaticana asseruatur in Registro anni decimi prædicti Ioannis vigesimi secundi, littera millesima sexcentesima trigesima sexta: vbi poterit, qui volet, videre illud. Cuius quidem testimonium, nemo (ne Boscus quidem) iure poterit alicuius suspitionis arguere. Si enim loquamur de Diplomate ipso, nullo modo est ambigendũ, verum esse, atque legitimum, cum sortitum fuerit suum effectum: & illius vigore Monasterij Casfinensis Abbatialis dignitas in Episcopalem sit euecta, & sublimata: in eaque per annos quinquaginta duos, videlicet vsque ad annum millesimum trecentesimum sexagesimumquintum

tum

tum perdurauit. Quo tempore ab Vrbano Quinto, etiam Gallo, ablato,& extincto nomine Episcopi, Monasterium Cassinense ad pristinum Cœnobialem statum sub Abbatis regimine fuit reductum: quod Vrbanus sub tutela, & protectione Apostolicæ Sedis suscipiens, aliquot annis gubernauit, atque terremotu collapsum, restaurare curauit, vt supra ostensum est. Si verò loquamur de persona Ioannis Papæ, nulla probabili ratione quisquam dicere poterit, voluisse aliquo priuato affectu, contrà veritatem rei, eripere Floriacensibus Corpus Sanctissimi Patris Benedicti, & illud Casinensibus asserere, cùm Gallus fuerit: Nec id ignoranter protulisse; cùm doctissimus fuerit, & gallicanarum rerum scientissimus: sed veritatem simpliciter affirmasse, dicere oportet.

Iulius II. Denique Iulius Secundus in Bulla, qua Monasterium Casinense Congregationi B. Iustinæ de Padua vniuit, & incorporauit: quamquè deinceps Congregationem Casinensem nuncupari statuit, de prædicto Monasterio loquens ita dicit:

Cùm

Cùm tamen, Caput dicti ordinis existat, & in eo corpus S. Benedicti, multa cùm veneratione conseruetur, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quarto, decimo septimo Calendas Septembris, Pontificatus nostri anno primo.

CAP. XXII.

VNiuersa, quæ hactenus producta sunt, Pontificum testimonia, extraxi ego ex ipsis Bullis Apostolicis auctenticis, conseruatis apud prædictum Casinense Monasterium quæ quidem satis, superque sufficiunt ad plenam, & indubitatam fidem faciendam vniuersis, & singulis Ecclesiæ Catholicæ filijs de vera, & reali Corporum Sanctissimi Patris Benedicti, sororisque eius Scholasticæ in Monasterio Casinensi existentia. Verùm quia in Chronico Casinensi habetur aliud quoddam Diploma Benedicti Papæ octaui, vbi hæc veritas confirmatur visione, ac miraculo quodam in persona Henrici

rici Secundi Imperatoris facto, quæ omnia ſugillantur à prædicto Boſco: vt agnoſcat quàm perperam, ac ſine fundamento iſta contemnat, & exſibilet, viſum eſt mihi aliquid de illo Diplomate, ac de his, quæ in illo narrantur hoc in loco adnotare: poſteàque ſubnectere viſionem Adami Monachi, vnà cum miraculo ab ipſo narrato, ac teſtificato Leoni Monaſterij Sancti Pauli de Vrbe Abbati, in confirmationem eiuſdem veritatis.

Petr. Diac. Regiſtrum

Reperi in Archiuo Caſinenſi librum quendam peruetuſtum, characteribus Lõgobardis in membranis ſcriptum, à Petro Diacono ex mandato Senioreti Abbatis cõpilatum, habentem folia ducenta quinquaginta nouem. In quo dictus Petrus multa Diplomata Monaſterio Caſinenſi à Romanis Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, Principibus, alijſque Magnatibus conceſſa, vnà cùm oblationibus bonorum eidem Cœnobio à diuerſis perſonis factis, quæ tunc in prædicto Archiuo in auctentica forma reperiebantur, de verbo ad

fol. 12.

verbum tranſcripſit. In eo ergò lib. fol. 12.

inue-

Digitized by Google

inuenitur præfati Benedicti Diploma, quod hic inserere placuit, tum ob iucundam, quam narrat historiam (quæ à Leone Ostiens. refertur lib. 2. Chron. Casfin. impressi, cap. 44. M.S. verò cap. 43.) tum etiam ne quid ad probationem propositæ veritatis conducens, à nobis omissum esse videretur. Tenor itaque litterarum Benedicti Pape octaui talis est.

Benedictus Episcopus Seruus Seruorum Dei. Notum volumus esse omnibus fidelibus Christianis, tàm Prælatis, quàm Subditis, quia Dominus Henricus Imperator spetialis noster filius, perrexit ad Monasterium Sancti Benedicti quod situm est in Monte, qui dicitur Castrum Casfini, vbi sacratissimum Corpus eiusdem Sanctissimi Benedicti humatum est. Et quamuis maximam circa eundem locum deuotionem gereret, & nusquam terribilius, ac venerabilius oratorium se vidisse assereret: sæpius tamen dubitationis scrupulo mouebatur, vtrum nàm B. Benedictus corporaliter in eodem Casfinensi Cœnobio quiesceret. Præ dolore autem ilij, quo grauissime idem Imperator cruciabatur, nec plenè dormienti,

Benedict. VIII.

Visio, & miraculū.

nec ex integro vigilanti, Sanctissimus Pater Benedictus eidem Imperatori apparens, vbinam pateretur inquirit: Cui languorem protinus confitenti, Sanctissimus Benedictus ait. Scio quoniã tu me hactenus hic dubitasti quiescere: sed ne super hoc amplius dubites, meumque in loco isto vnà cùm sorore mea certissimè quiescere corpusculum credas, hoc tibi signum erit. Cùm primùm hodie surrexeris, in egestione vrinæ tuæ, tres lapillos non paruos mingere habebis, & ex tunc dolore isto amplius non laborabis. Et scias, quia ego sum frater Benedictus, & his dictis disparuit. Experrectus Imperator confestim surrexit, ac iuxtà visionem, quam viderat, sanitati pristinæ redditus, Deo, & Patri Benedicto gratias maximas retulit. Manè autem facto, veniens in Conuentum Fratrum, Imperator ait. Quidnam Domini mei me consulitis donare medico, qui me curauit? Cùmque responsum illi fuisset, vt quidquid sibi de Monasterio placeret, tolleret, ac medico daret; non ita, inquit, oportet, Imperator: sed quoniam Sanctissimus Benedictus hac me euidenter nocte curauit; ratio est, & quidem iustissima, vt de meamet camera il-

lius

lius debeam remunerare medelam. Et hæc dicens cùm lachrimis gaudio mixtis, retulit omnibus, quæ vidisset, atque audisset: adijciens; Nunc planè pro certo cognoui, quoniam verè locus iste Sanctus est, & nulli mortalium est vlteriùs ambigendum, quin hic Sanctissimus Benedictus Pater, pariter cùm Sancta Sorore sua quiescat. Ad fidem autem verborum suorum, tres illos lapillos, quos secundum tenorem visionis antè paululum minxerat, palam omnibus ostendebat: Imperator autem surgens, & ad Corpus B. Benedicti perueniens, oatulit B. Benedicto muenra hæc, &c.

CAP. XXIII.

ADdit Leo Ostiens. vbi suprà, Henricum Imperatorem altera die fecisse donationem per scriptum Monasterio Cassinensi de Arce, quæ Vandra vocatur: cuius donationis Diploma auctenticum, proprio Imperatoris signo, ac sigillo munitum, conseruatur in Archiuo Cassinensi: quod (quia ea, quæ dicta sunt, multum corroborat) hic de verbo ad verbum inserere volui.

In

Litteræ Henrici Imperat.

In nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis. Henricus, Diuina fauente clementia, Romanorum Imperator Augustus. Quamuis communiter loca Deo vbique dicata, quotidie in melius proficere, nostra opera adhibita, velimus: singulariter tamen, & quasi specialius cæteris, locum, in quo venerabilis Patris nostri Sanctissimi Benedicti Corpus fouetur, pollere admodum cupimus: quippè quem à primo ætatis flore semper maximè dileximus, cuiusque intercessione pijssima hactenus, & in regno roborati, & in infirmitate positi, sæpius misericorditer releuati sumus. Ergò omnium Christi nostrorumq; fidelium vniuersitatem scire iubemus: qualiter nos pro remedio animæ nostræ, Montem eiusdem S. Benedicti visitantes, pensabamus quali nobis munere Deum ibidem melius placare possemus: pensatione autem hac circumquaque diffusa, de quodam Castello semper eidem loco contrario, de manibus inimicorum nostrorum erepto, nobis autem in perpetuum Imperiali iure hæredituto, ab Archiepiscopo Piligrino, nec non à familiari nostro Theodorico, videlicet, Cancellario admoniti, eorum communi interuentu, idem Castellum,

Vandra

Vandra vocatum, situm in Principatu Capuano, ad Altare Sancti Benedicti, & ad vsus Monachorum, Deo ibidem famulantium, per hanc Imperialem paginam, cùm omnibus appendicijs, idest cùm areis, ædificijs, vineis, agris, pratis, pascuis, syluis, venationibus, aquis, aquarumque decursibus, terris cultis, & incultis, seù cum omni vtilitate, quæ scribi, vel nominari possit, concessimus, tradidimus, & de nostro Iure in eorũ Ius omninò in perpetuum transfudimus. Ea videlicet ratione, vt præsentialiter ordinatus Abbas, alijque eius successores, sicut de cæteris S. Benedicti bonis, de eodem Castello liberè habeant potestatem, quod Ecclesiæ vtile sit faciendi. Et vt hæc auctoritatis pagina stabilis permaneat, eam manu propria roborantes, sigilli nostri impressione iussimus insigniri. Signum Domini Henrici Romanorum inuictissimi Imperatoris Augusti Locus ✠ sigilli. Theodericus Cancellarius, vice Ebbonis Bambergensis Episcopi, & Archicappellani, recognouit. Anno ab Incarnatione Domini millesimo vigesimo secundo, Indictione quinta. Anno verò Domini Henrici Romanorum inuictissimi Imperatoris

ris

Digitized by Google

ris Augusti Secundi, regnantis vigesimo secundo, Imperantis autem nono. Actum in Montecassino. fęliciter. Amen.

Vrban. V. Litteræ istæ Henrici confirmatæ fuerunt ab Vrbano Quinto sub Datum apud Montem Flasconem Calendis Augusti, Pontificatus ipsius anno octauo.

CAP. XXIIII.

Henric. II. Imper. PRo intelligentia eorum, quę in his duobus Diplomatibus Benedicti Papę Octaui, & Henrici Secundi Imperatoris dicuntur, sciendum, hunc Imperatorem Henricum fuisse virum Sanctissimum, atque in Sanctam Sedem Apostolicam propensissimum, peculiaremque ipsius Benedicti Octaui propugnatorem, ac defensorem, à quo etiam coronam accepit Imperij: Ideoque meritò Pontifex in principio sui Diplomatis spetialem filium suum illum appellat. Secundo notandum; Ex litteris Imperatoris apertè constare, ipsum Henricum semper spetialiter coluisse Sanctissimum Patrem Benedictum,

ac

ac tamquam tutelarem Patronum, & aduocatum illum habuisse: Montem Casinum ad visitandum corpus S. Patris Benedicti personaliter adijsse: nec non ab ipso B. Patre in suis infirmitatibus, misericorditer subleuatum, non semel fuisse. Cur ergò Boscus istud miraculum non credit? Bosc.p.388 Cur visionem istam non admittit? Imò cur penitus, & omnino reijcit? Numquid absurdi quippiam contra fidem, vel contra bonos mores continent? Audi eius rationem. Nec enim adeò celebres res ab alijs auctoribus silentio fuissent obuolutæ, quarum ne vnus omninò meminit. Fallitur profectò. Meminit si quidem huius historiæ Carolus Sigonius libr. 8. de Regno Sigon.pa. 313. Italiæ ad annum 1023. In hæc verba. *Erat cum eo (Henrico Imperatore) Pontifex. His igitur actis, Casinum cum eo processit, ac Monachos comitia creando Abbati habere iussit eis præsentibus. Conuocati Monachi in locum Athenulphi Theobaldum elegerunt, eumque postridie (qui dies erat S. Petro dicatus) Pontifex consecrauit: Calculi indè dolore iactatus, ac præsenti beneficio, vt rebatur,*

tur, S. Benedicti sanatus, Monasterium magnificè munerauit, atque idem quoque ipsius causa Piligrinus obiuit. Et quoniam vulgari fama deceptus, vere ne ibi S. Benedicti Corpus esset addubitans, ipsum sibi Confessorem id affirmantem audire per noctem cubans, erat visus, rem omnibus audientibus contestatus, eam etiam Diplomate, quod adhuc legitur, voluit à Pontifice diuulgari. Hæc Sigonius. Iam redeamus ad Boscum. Quid si nullus, præter Leonem Ostiensem huius rei meminisset? Propterea falsa essent omnia? Cur ita? Certè visio, & miraculum istud scribendum potius fuit ab his, qui res gestas Sancti Benedicti tractant, quam ab his, qui Henrici Imperatoris. Adde quod argumentum ab auctoritate negatiuè, supra docuimus nullius esse roboris, & momenti. Nec enim historici vniuersa scribunt, sed vnus hoc, alius verò illud: & quod iste dignum putat relatu, ille inter cætera silentio supprimit: quæ si Boscus considerasset, non tàm facilè, quæ de Henrico Imperatore diximus, penitus reiecisset.

Potuissem in fauorem Corporalis existentiæ

stentię S. Patris Benedicti apud Cassinum, plurium adhuc Summorum Pontificum, idem asserentium in Diplomatibus, quæ Petrus Diaconus in præfato Registro trāscripsit, referre testimonia: verùm quia auctentica ipsa Diplomata non vidi (quamuis prædictum Registrum apud me magnę sit auctoritatis) nolui ea hic producere, ne ansam obtrectatoribus pręberem, ista, sicut & cætera Cassinensia scripta, calumniandi.

CAP. XXV.

Altera visio, & miraculum hic consequenter subnectendum, est illa, quam Adam Religiosissimus Cassinensis Monachus, Leoni Abbati Monasterij S. Pauli de Vrbe retulit, qam narrat Leo Ostiens. libr. 3. Chronici Cassinensis impressi cap. 48. & in manu scripto habetur cap. 47. fol. 98. In hunc qui sequitur, modum. Leo Ost.

Quoniam autem de Corpore Sanctissimi Patris Benedicti paulo antè necessariò fecimus

mentionem, gratum hic commemorare videtur etiam illud, quod Adam religiosissimo viro Ecclesiæ suæ custodi, idem Beatissimus Pater ostendere dignatus est Hic itaq; Adam, cùm quodam tempore Romam de more; ad emendaquæque huius Ecclesiæ vtilitatibus necessaria perrexisset, apud Monasterium Beati Pauli, cui Dominus Leo tunc Abbas præerat, sicuti & consueuerat, hospitatus est. Cũ autem die quadam ijdem Reuerendissimi viri, Leo scilicet, atque Adam, spiritualia quædam ad inuicem verba consererent, cæpit Abbas sciscitari, vtrum vera, an falsa essent, quæ fama tunc per multorum ora voluebat; scilicet; quod corpus B. Benedicti hic nequaquã quiesceret, sed vltra montes furtim sublatum, delatumque fuisset: addensque, vt rei, inquit, fidem addant, qui ista disseminant, ideò, aiũt, nullum apud vos signum, nullum miraculum fieri, illuc verò, vbi illum delatum astruunt, innumera per dies singulos, eiũs meritis dicunt signa patrari. Ad hæc Adam vehementer suspirans, apprehensa manu eiusdem Abbatis, ad Altare illum B. Pauli Apostoli duxit, ibiq; solis astantibus, manum suam super altare idẽ

Visio Adamo Monacho facta.

Adam

Adam posuit, dicens. Per Corpus hoc, inquit, Doctoris Gentium Beatissimi Pauli, quod hic absque vlla hæsitatione requiescere Christiana vniuersitas credit, quoniam hoc, quod tibi modò dicturus sum veracissimum, & sine omni mendacio est. Enimuerò, & ego aliquando de Corpore B. Benedicti multotiens talia audiens, non modò in hæsitationem, sed etiam in desperationem, ac tristitiam inductus adeò fueram, vt iam ferè nullam circa ipsius altare deuotionem, nullam possem dignam gerere reuerentiam. Taliter me per aliquantum temporis fluctuante, & tristi, ac trepido animo incedente, cùm die quadam post completorium deuotior solito apud eius sepulchrum fusa oratione cubitum me collocassem, idem Sanctissimus Pater mihi per visionem apparere dignatus est dicens. Quere frater Adam demissus, ac tristis incedis? Et quare de me tā male sentire se duceris, quasi ego hic corporaliter minimè iaceam? Verùm quoniam seruitium, & deuotio tua valdè sunt placita coram me, amodò esto certissimus, me hic pariter cùm Scholastica sorore mea quiescere, meque simul cum ipsa in die examinis vltimo, in hoc loco debere resurgere

gere: Vobiscum etiam tam die, quàm nocte, quoties deuotè psallitis, attentiusque oratis, ac decenter proceditis, me pariter esse. Vt autem te super his omnibus indubium reddam, cùm matutinali hora primus, vt es solitus, ingressus Ecclesiam fueris, si videris de sepulchro meo quasi virgulam fumi aromatis procedentem, altaque petentem, crede vniuersa, quæ dixi, esse verissima: & hoc dicto disparuit. Euigilans itaq; protinus, mecumq; mysterium tantæ visionis pertractans, gaudio simul, lachrymisque profusus, cœpi benedicere Dominũ, Patremque Beatissimum Benedictum. Moxque licet tremens, ac pauidus, Ecclesiam ingressus, conspexi, & vidi, & credidi, iuxtà id, quod mihi indignissimo fuerat relatum. Porrò quod dicunt, apud nos nullum ab eo miraculum ostendi, omninò scias esse falsissimum. Si enim cnncta possem tibi referre, vel quæ à Prioribus nostris percepi, vel certè quæ nostris temporibus ad eius tumulum signa patrata sũt, liquidò peruideres, hoc nonnisi aut de inuidia, aut potius de ignorantia dictum. Vnum tamen tibi de multis, non ab aliquo mihi relatũ, Miraculũ. *sed oculis istis perspectum, pro omnibus, miraculum*

culum referam. Dæmoniacus quidam, Andræas nomine de Barenſi Ciuitate die quodam ad Monaſterium venit, atque vt eſt conſuetudinis, à propinquis, qui eum adduxerant, antè altare eiuſdem Patris locatus eſt. Cumq; fratribus in Choro pſallentibus, ineptas quaſdam, & horrendas nequam ille ſpiritus per os miſeri illius vociferationes mitteret, in parte mihi ſtanti, atque oranti, ſubitò Sanctiſſimus Pater Benedictus antè ipſum altare viſus eſt, qui alapa non modica maxillam vexati illius percutiens, malignum ab eo ſpiritum protinùs expulit: et ita ſanatus ille, cùm affinibus Deo, & Patri Benedicto gratias agens, ad propria receſſit. Hæc omnia prædictus Adam Leoni Abbati anteipſum Corpus Beati Apoſtoli Pauli magna quodammodo neceſsitate confeſſus, humilitatis gratia cæteris adeò dùm vixit occuluit, vt nemo fratrum huius loci de his aliquid noſſe potuerit, quouſque idem Abbas Leo, quibuſdam fratribus noſtris (de quibus ſupradictus Roffridus vnus fuit,) à quo ego percepi) iam illo defuncto, retulerit. Sic Leo Oſtienſ. vbi ſuprà.

Venerandus, ac Religioſus Pater Iacobus

bus Breulius veteranus Monasterij Sancti Germani Pratensis apud Parisios Cœnobita, in quadam epistola, directa fratri Ioanni à Bosco Cęlestino, data vndecimo die Augusti, millesimo sexcentesimo quarto (vt ipse Boscus asserit pag. 369.) Pag. 369. Meminit huius historiæ, vt supra, relatæ, cui præfatus Boscus ad marginem hanc notam apponit. *Hæc historia ex suo fundamento vacillat; nam tunc temporis Monasterium S. Pauli, de quo in ea fit mentio, erat subiectum Abbati Cluniacensi.* His verbis putat Boscus, se fidem huius historiæ euacuasse: quasi, Monasterio S. Pauli, Abbati Cluniacensi subiecto existente, nequiuerit apud Cassinum visio, & miraculum istud accidere. Oro, ad veritatem, vel falsitatem huius visionis, quid refert cuiusnam fuerit tunc S. Pauli Monasteriũ? Vndè igitur vacillat hæc historia ex suo fundamẽto? Optassem scire à Bosco isto, quod nam intelligat esse fundamentum huius historiæ, ne lectorem cogeret diuinare. Crediderim ergò, ex eo, quod Monasterium S. Pauli erat tunc Congregationis

Clu-

Cluniacensis, Boscum inferre voluisse, Adam Monachum Cassinensem, non potuisse apud Monasterium S. Pauli hospitari, nec per consequens, quæ hic asseruntur, Abbati Leoni narrare. Si Monachi Cluniacenses adeò fuissent omnis charitatis, & hospitalitatis expertes, vt neminem apud se, præter suos Monachos, hospitari permisissent, optima fuisset consequentia. Sed absit hæc calumnia à religiosissimis viris, & videat Boscus qualiter ista effutiuerit, eo vel maximè quod inter Cassinenses, & Cluniacenses erat tunc tēporis maxima vnio, & amicitia in Christo, vt patet ex his, quæ refert Leo Ostie. lib. 2. cap. 54. de aduentu S. Odilonis Abbatis Cluniacensis ad Cassinense Monasterium, & libr. 3. cap. 50. de aduentu S. Hugonis Abbatis itidem Cluniacensis ad prędictum Cassinense Cœnobium. Leo Ostien.

CAP. XXVI.

POst Pontifices, ordine congruo accedere poterit ad suum de hac re dicendum testimoniū Oderisius Cardina-

dinalis, & Abbas Cassinēsis: quem quidem (tamquam in hac parte suspectum) minimè produxissem: nisi pars aduersa eum prius suo calculo approbasset, atque omni exceptione maiorem acclamasset, dùm illum quater Sanctum vocat, atque hoc ipsum testimonium tamquam Diuinum, & sacrosanctum, apud Floriacum inter Euāgelia asseruari dixisset, Admitto ergò illius testimonium, veneror, deosculor, & ambabus, vt aiunt manibus amplector: promittens gratum, firmum, ac ratum habere, quidquid circa hanc, de qua agimus, veritatem, fuerit testificatus. Describam ergò hic huius tanti viri testimonium ex epistola quadam suo, & Cassinensium Monachorum nomine ad Abbatem, & Monachos Floriacenses scriptam, vt eam refert Ioannes à Bosco in rescriptorum authenticorum inuentario, pag. 255. Tenor verò eius talis est.

Epistola Oderisij.

Pag. 255.

Oderisius, 1. Dei gratia, Cardinalis, & Abbas, cùm omnibus fratribus Cassinensis Congregationis, Sancto, & venerabili Abbati Guillelmo omnique ordini, vel Congregationi

1. Iste fuit S. Oderi I. qui viuebat 1104. & est Sanctus: fuitque Cassi-

tioni Floriacensis cœnobij, Beatam vitam, & Hierusalem cælestem.

Venient, ait Saluator, ab Oriente, & Occidente, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno cælorum. Necesse itaque, & dignum est, vt qui ad illam peruenire societatem æternæ plenam charitatis, & insatiabilis dulcedinis enituntur, in præsentis vitæ transitu, mutuæ dilectionis colligati vinculo teneantur. Si enim ex temporali cohabitatione magna quædam, & sincera coalescit affectio, quanto magis, qui in æternum coheredes, & conciues futuri sunt, eorum debet adhuc mortalium mentibus abundare dilectio? Denique cùm sancta, & vniuersalis Ecclesia pro sola spe suæ fidei, tãta necessitate ad fraternam exercendam charitatem constringitur: necesse est, vt quorum non solùm fides, sed & ordo, vitæq; professio vna est, Monachorum charitas præcellere videatur. Quanto enim viciniores esse Diuinitati ordinis sublimitate cernuntur, tantò magis etiam in se debent præferre puritatis, benignitatis, & simplicitatis exemplum. Quapropter Nos ex magna deuotione, & sincera charitate decreuimus fami-

finēsis Abbas. 38. qui cum Sanctus esset, noluit Leonis more, confingere rescripta Papalia.

Matth. 8.

2. Vnio inter Cassin. & Floriacenses.

liariter scribere Sanctitati vestræ, 2. vt vestrum, & nostrum quasi vnum sit Monasterium; & quodam spirituali, atque inuiolabili amore in perpetuum fęderemur. Siquidem certa etiam, & digna ratio est, vt nostræ, & vestræ fraternitatis conuentus, alterutrum se se præ cæteris diligant: qui pari gaudio habere se 3. incomparabilem Thesaurum reliquiarũ Patris Benedicti exultant. Licet à nobis haberi multis 4. miraculis, & prodigijs, 5. ac reuelationibus, & quorundam etiam nostrum oculis, sit veritas comprobata. 6. Verùm siue illud habere vos quælibet occasio fecerit: siue quid illius gratulanter speratis: singularis vtrique inuicem nobis, & præcipui debitores sumus amoris. Igitur nos sinceram vobis amicitiam, societatemque promittimus, vt & vos etiam amici nostri, & socij existatis deuotissimè, & humiliter flagitantes expetimus. Ita vt si ab aliquo fratrũ nostrorum ad vestrum, aut vestrorum aliquando ad nostrum Monasterium ventum iri euenerit, confidenter quasi propriè suum adueniat: omnemque charitatẽ illic, & solatium necessitatis inueniat, atque honorificè, quamdiu voluerit, ibidem commorari

3. Reliquiæ S. Benedicti.

4. Sæpè tãtum mira sunt plura quæ putamus falsi miracula.

5. Reuelationibus falsis plerumque deludimur: Ecclesiæ Romanæ verò authoritas, vix, aut nunq; decipi nos finit.

6. Vide quomodo sub dubietate, & quasi fatẽdo, vir iste sapiens, & Sanctũ loquitur.

rari

rari habeatur licentia. Siquidem, & nomina omnium viuentium nostrum ad præsens vobis scripta per Vualterium vestræ Sanctæ Congregationis venerabilem fratrem, direximus: atque vestra nobis inuicem dirigenda nomina, desiderabiliter expectamus: vt nostra inter vestra, & vestra inter nostra nomina conscribantur: quatenus & uiuentes, & defuncti, alternis interuentionibus, meritis, & orationibus protegamur. Hactenus Oderisij Epistola, post quam subdit statim Boscus. *Originale istius societatis erat olim in altero textuum Euangelij deauratorum, in Thesauro Floriacensi.*

CAP. XXVII.

PRo intelligentia eorum, quæ Oderisius refert in hac epistola, quædam prænotanda sunt, sine quorum notitia, & cognitione, non facilè poterit lector iudicium de hoc irrefragabili teste proferre. Primum est qualitas, & conditio personæ testificantis, quæ ad probandum, vel improbandum illius testimonium multum refert.

Ode-

Odorifius Abb. Caff. Oderisius iste noster fuit Oderisij Marsorum Comitis filius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis à Nicolao Secũdo creatus anno millesimo quinquagesimo nono: posteà verò electus Abbas Casinensis anno millesimo octogesimoseptimo, cui Cęnobio præfuit annis decem, & octo: & Sanctis operibus plenus, obijt Cassini quarto nonas Decembris, anno millesimo centesimo quinto. Notandum prætereà, Oderisium hunc fuisse immediatum successorem in Abbatia Casinensi illius laudatissimi Abbatis Desiderij, cuius tempore inuenta fuere Cassini Corpora Sanctissimi Patris Benedicti, Virginisque, ac sororis eius Scholasticæ, & Ecclesia Cassinensis consecrata ab Alexandro Secundo Papa: quibus omnibus interfuit Oderisius, qui apud Cassinum tunc temporis residebat. Notandum denique, quod quando Vrbanus Secundus Cassinum venit, & à B. Benedicto sibi per visum apparente, mirabiliter fuit sanitati restitutus, necnon de ipsius B. Patris, sororisque eius Scholasticæ corporali ibidem existentia certior redditus

tus

tus (vt supra in Vrbani testimonio diximus) Oderisius iste erat Abbas Cassinensis, vt ex temporum ratione patet. Etenim oraculum, factum Vrbano fuit de mense Martio, anno millesimo nonagesimo secũdo, siue, vt quidam volunt, nonagesimo primo: Oderisius verò fuit Casinensis Abbas ab anno millesimo octogesimo septimo, vsque ad annum millesimum centesimum quintum. Supr.c.18

Ex his primo elicitur, Oderisij personæ qualitas, & conditio: fuit namque genere nobilis, professione Monachus, dignitate Cardinalis, & Abbas Casinensis, sapientia præclarus, ac vitæ sanctitate cõspicuus: vndè à testimonio dicendo nullo modo est repellendus, maximè cum pars aduersa eum optimum testem iudicauerit, & meritò. Elicitur secundo, quæ potuerint esse miracula illa, & reuelationes, de quibus Oderisius loquitur in hac epistola: fuerunt namque reuelationes, & miracula facta in personas Vrbani Secundi Papæ, & Henrici Secundi Imperatoris: necnon, & illa, quæ Adam religiosissimus Mona-

chus

chus, grauissima attestatione præmissa, retulit Leoni Abbati Monasterij S. Pauli de Vrbe, quorum omnium supra mentionem fecimus: quæ quidem vniuersa Oderisij seculo contigerunt. Elicitur tertio; Quando Oderisius prędictam epistolam Floriacensibus scripsit, fuisse adhuc superstites quosdam eorum, qui vnà secum inuentioni prædictorum Sanctorum Corporũ interfuerunt, illaque videre meruerunt: Vndè asseueranter dicit, existentiam Corporis S. Patris Benedicti apud Casinum, esse veritatem quorundam nostrum oculis comprobatam, hoc est, quosdam ex nobis Sacrum Patris Benedicti Corpus hic intuitos fuisse, & sic certum esse, illud à nobis (scilicet Casinensibus) haberi.

CAP. XXVIII.

EXaminemus modò, ac diligenter inquiramus, in quorum fauorem hic talis, ac tantus vir testimonium dicat. Boscus arbitratur in fauorẽ Floriacensium, ego verò Casinensium. Certè

quo

Digitized by Google

quo pluries lego, & perlego eius testimonium, eo minus inuenio, cur Boscus hunc testem in suum adduxerit patrocinium, atque ex parte sui stare crediderit: Quod enim illi fauere videtur, atque ideo ab ipso diuersa characterum forma scriptum, atque tertia nota marginali signatum est, illud vnum est, quod circa medium epistolæ his verbis ait: *Qui pari gaudio habere se incomparabilem thesaurum reliquiarum Patris Benedicti exultant.* Ita plenè: vtrique, Floriacenses .s. & Casinenses Thesaurum illum se habere exultant, vtrique credunt, vtrique asserunt, vtrique quibus possunt auctoritatibus, atque rationibus, alijsque medijs, apud se esse D. Benedicti reliquias omnibus persuadere nitũtur: sed numquid propter nostrum affirmare, vel negare ita erit in re? Nunquid propterea vtrorumq; vera erit assertio? Credunt Floriacenses; credunt Cassinenses: Asserunt Floriacenses asserunt Casinensis, exultant Floriacẽses, exultant Cassinenses: Ita est, sed illorum tantum vera est assertio, vera & exultatio, apud quos re vera almi Patris Bene-

dicti Corpus dignoſcitur requieſcere, alijs in nihilo lætantibus. Dico ergò cum Oderiſio, vtroſque exultare de tanti Patris reliquiarum theſauro: ſed cum eodem pariter affirmo, Caſſinenſes, non Floriacenſes, theſaurum hunc penes ſe habere; Vnde ſequitur, exultationem Floriacenſium vanam eſſe, & inanem, Caſſinenſium verò veram, & ſolidã. Si Oderiſius nil amplius dixiſſet, quàm vtroſque pari gaudio exultare de incomparabili theſauro Reliquiarum Patris Benedicti apud ſe habito, dubiũ dediſſet teſtimonium, & quod in fauorem Floriacenſium poterat detorqueri. Cùm verò ſtatim ſubiunxit. *Licet à nobis* (Caſſinenſibus) *haberi multis miraculis, & prodigijs, ac reuelationibus, & quorundam noſtrum oculis ſit veritas comprobata*: nullum reliquit dubitandi locum, quin pro comperto habuerit, & indubitato, Corpus B. Benedicti apud Caſsinum quieſcere. Quid enim amplius pro Caſſineſibus dicere potuit, quàm multis miraculis, & prodigijs, ac reuelationibus, necnon & propria oculorum viſione comprobatam eſſe hanc veritatem de exiſtentia Corporis Sancti Be-

nedicti apud Cassinum? Certè nec fortius, nec efficacius aliqua veritas apud homines probari potest, quàm miraculis, reuelationibus, proprioque intuitu, & inspectione. Funiculus iste triplex profectò est, nec facilè rumpi potest. Siquidē Oderisius, quod vidit, quod audiuit, quod manus eius contrectauerunt de Beati Benedicti Corpore apud Cassinum existente, hoc simpliciter, & de plano testatus est in hac epistola, Floriacensibus scripta. Nec poterit vnquam Boscus, quantumcumque conetur, funiculum istū suis marginalibus annotatiunculis rumpere. Ait namque in quarta nota. *Sæpe tantùm mira sunt plura, quæ putamus falsò miracula.* In quinta verò: *Reuelationibus falsis plerumque deludimur: Ecclesiæ Romanæ verò auctoritas vix, aut numquam decipi nos sinit.* Assignatur quidem à Doctoribus discrimen inter mira, & miracula: sed siue mira sint, siue miracula, quæ à Deo fiunt in confirmationem alicuius veritatis, certum est, non esse falsa, aut præstigiosa, sed vera, cum Deus alicuius falsitatis auctor esse nō possit, seu assertor. Eccl. 4.

 Quare

Quare glosa ista marginalis totũ textum destruit. Oderisius enim miracula dicit, non mira: quem cum in prima nota ter Sanctum vocauerit, in sexta verò sapientem, & Sanctum, non loquitur consequẽter, cum in tertia insinuare intendit, Oderisium falsò putasse miracula, quæ mira tantum fuerunt. Quod autem in quarta nota dicit, reuelationibus falsis plerumq; deludimur, verum profectò est, si de his loquamur hominibus, qui absque delectu, quascumque reuelationes admittunt: si verò de viris Sanctis, & sapientibus, qualem fuisse Oderisium asserit, & quales Vrbanũ Secundum, Henricum Secundum, & Adã Monachum fuisse constat, sit sermo, nec facilè nec plerũq; permittit Deus, eos falsis deludi reuelationibus: sed eorum mentes illuminat, vt valeant discernere spiritus, an ex Deo sint. Adde quod Ecclesiæ Romanæ auctoritas, quę nec vix, nec vnquam decipi nos sinit, pro Cassinensibus stare videtur; quandoquidem tot Pontificum attestationibus, Corpus S. Patris Benedicti Cassini extare profitetur. Tu autẽ

amice

amice lector, hominis istius ingenium perpende. Quando Oderisius pro se facere videtur, sanctum illum, ac sapientem vocat: quando verò contrarium aliquid asserit, illusorem illum, siue illusum, ac falsa miracula, & reuelationes obtrudentem, dicere non veretur. Ita ne pro tuo arbitratu Sanctos instituis, & destituis? Bone Deus, cur non stas dictis? Cur modò ais, modò negas? Quod semel placuit, posteà displicere non potest. Placuit Sancti Oderisij testimonium recipere, approbare, typis mandare, omnibus proponere: cur statim vis illud reuocare? Nunquid fons de eodem foramine manat dulcem, & amaram aquam? Iacobi 3. Quomodo ergò tu eodem instanti, ex eodem ore benedictionem, & maledictionem in Oderisium protulisti? Si non videbatur tibi verum hoc tanti viri testimonium, non debebas illud proferre, nec inter Floriacenses Euangelistas collocare. Tuo te gladio ingulasti, tu contra te sententiam dixisti, quando Oderisiũ in tuũ patrocinium adduxisti. Contigit tibi, quod Gargano illi, de quo in historia

appa-

apparitionis S. Archangeli Michaelis fit mentio, qui cum sagittam in taurũ quendam iaculatus esset, retorta sagitta in ipsũ recidit sagittarium, eumq; graui ictu percussit. Sed dic mihi, obsecro, ad tertiam probationem ab Oderisio adductam, pro existentia corporis S. Benedicti apud Cassinum, cur nec verbum vllum respondisti? Siquidem vir iste Sanctus, & sapiens, non solum multis miraculis, & reuelationibus hanc veritatem comprobatam esse asserit, verum etiam quorundam nostrum visione, & aspectu. Quid ad hoc dicis? Taces, & tacendo consentis, & consentiendo affirmas. Miror, te non dixisse, & illum, & socios fuisse cæcos, vel aliquo spectro obiecto delusos, vt vel sic effugeres tanti viri testimonium contra te prolatum. Sicut enim dixisti pag. 365. ad marginem, os integrum fœmoris Sancti Patris Benedicti, quod Monachi Conuentus S. Benedicti Vallisoletani Congregationis Hispaniarum, se habere gloriantur, non esse fęmur, sed brachium: ita poteras de Oderisio, & socijs dicere, illos non Corpus Sancti

Bosc. pag. 365.

cti Patris Benedicti, sed aliud quippiam vidisse. Ad illud, quod ad marginem eiusdem epistolæ num. 6. ais. *Vide quomodo sub dubietate, & quasi fatendo vir iste Sapiens, & Sanctus loquatur.* Respondeo, communem esse consuetudinem inter eos, qui amicè, & comiter de re aliqua altercantur, & disputant, cùm vident aduersarios à causa cadere, verecundari, ac rubore suffundi, dulcibus eos, ac blandis verbis alloqui, erigere, & solari, ne penitus confundantur, & omninò absque ratione disputationem inijsse videantur: eisque aliquid indulgendo concedere, non quidem quod ita sit, sed quod ita ad conseruandam amicitiam, & bonum pacis conuenire videatur. Sic Oderisius postquam efficaciter probauit, Corpus Beati Benedicti esse Casini, videns Floriacenses debere inde turbari, atque confundi, qua erat sapientia præditus, & charitate in eos propensus, ne penitus pudore, aut dolore obruerentur, illos erigit, ac solatur, dicens. *Verum siue illud habere vos quælibet occasio fecerit, siue quid illius gratulanter speratis, singularis vtrique*

in-

inuicem nobis, & præcipui debitores sumus amoris. Quibus verbis (si altius, & penitius considerentur) rursus negat Oderisius, Corpus S. Benedicti Floriaci existere. Si enim apud Floriacum extabat, quid illius gratulater expectare poterāt, qui totū habebant? His ergò verbis denuò confirmat, Cassini esse, vnde Floriacenses aliquid illius gratulanter expectare possent.

CAP. XXXI.

SEd dicit Boscus: saltem hinc probatur, rescripta Apostolica, quæ in suum fauorem proferunt Cassinates, conficta esse: quandoquidem Oderisius eis non est vsus ad probandam existentiam Corporis S. Benedicti apud Cassinum. Si enim ad manum tunc illa habuisset, cùm esset longè expeditior via, nullo modo illa tacuisset. Respondeo. Consequentiam istā non valere. Non produxit Pontificalia Diplomata, ergò nō extabāt. Nec enim ideò illa non protulit, quia ad manus non habuit, sed quia rationabiliter ab illis producendis

cendis voluit abstinere. Primo, quia miraculis, reuelationibus, ac propria inspectione, abunde probabat veritatem intentam: qui autem miraculis, reuelationibus, & oculatis testibus non credit, nec Bullis, aut Diplomatibus vllis credet. Secundo, quia apud Christianos, maximè religiosos, imò & apud quoscumq; ethnicos maioris põderis, & momenti sunt, vel esse debent opera, quam verba: vndè Christus doctrinam suam operibus mirabilibus cõfirmabat, dicens apud Ioan. Si mihi non creditis, operibus credite: Opera enim quę ego facio testimonium perhibent de me. Denique quia Floriacensibus scribebat, contrà quos directè militabat Vrbani Secundi, falsam translationem celebrare prohibentis, nuper fulminata sententia: ideò vir pijssimus noluit huiusmodi litterarum Apostolicarum refricatione, eorum recentia exasperare vulnera, nec ipsorum animos exulcerare, ne videretur dare afflictionem afflictis, & super dolorem vulnerum eorum aliquid addere. Vsus est itaq; compendio Oderisius noster, & tacitis his, quę Ioan. 10.

dolorem poterant ingerere, vel renouare, tribus medijs minus suspectis, simul autem efficacissimis, & quæ nisi à proteruis, & peruicacibus, inficiari non possent, veritatem, quam intendebat, astruxit. Maneat igitur stabilis, & firma conclusio. Iuxta sententiam Oderisij (quem Floriacenses, quasi Euangelistam habent) cogimur verè, & ingenuè credere, Corpus S. Benedicti apud Cassinum Italiæ quiescere.

CAP. XXX.

HVic testium Ecclesiasticorum multiplici, ac irrefragabili testimonio, cōcinit, & astipulatur multitudo Laicorum, Imperatorum, Regum, Principum, & aliorum Illustrium virorũ: vt quasi duobus brachijs hæc veritas hinc indè complexa, ac gemino gladio, Spirituali, videlicet, & corporali defensa, nullum timeat inuasorem, nullum vereatur amplius impugnatorem.

Carolus Magnus. Carolus Magnus Francorum, & Longobardorum Rex, ac Imperator semper Augu-

Augustus, hanc veritatem asserit in duobus priuilegijs, Monasterio Casinensi cōcessis: Alterum datum Capuæ octauo Calendas Maias, Indictione vndecima, anno decimo, & quarto decimo Regni sui. Alterum datum Papie decimo octauo Calendas Maias, anno trigesimo Regni sui.

Patrem suum Carolum sequutus est Ludouicus Primus Imperator, in quodam priuilegio dato Aquisgrani, quinto decimo Calendas Aprilis, anno vigesimoquarto Imperij sui, Indictione quarta. Ludou. I.

Hi duo Imperatores Galliæ Reges fuerunt, & nihilominus, Corpus B. Patris Benedicti, non Floriacensibus Gallis, sed Cassinensibus Italis asseruerunt. Cùm tamen regnauerint eodē ferè sæculo, quo hęc trāslatio facta asseritur. Germani etiam Imperatores huic assertioni subscribunt. Otho Magnus huius nominis primus, in quodam priuilegio, Monasterio Cassinensi concesso tempore Aligerni Abbatis, sub Datum duodecimo Calendas Martij. Anno Dominicæ Incarnationis nongentesimo sexagesimo quarto, Indictione septima, anno Otho Magnus.

Imperij Magni Othonis Imperatoris Augusti tertio. Actum in Villa Paterno in
Otho II. Comitatu Pennensi. Cui subscribit Otho Secundus, in Priuilegio eidem Monasterio concesso, octauo Idus Augusti, anno Dominicæ Incarnationis nongentesimo
Otho III. primo, Indictione nona. Similiter Otho Tertius in priuilegio dato Romæ, octauo Calendas Iunij, anno Dominicæ Incarnationis nongentesimo, nonagesimo octauo Indictione vndecima, anno tertij Othonis regnantis decimo quinto, Imperij secun-
Henr. II. do. Adde his Sanctum Henricum Secundum in priuilegio superius scripto, atque ab Vrbano quinto, vt vidimus, confirmar-
Conr. II. to. Idem asserit Conradus Secūdus in suo priuilegio, dato Beneuenti, nonis Iunij, anno Dominicæ Incarnationis millesimo trigesimo octauo, anno Domini Conradi regnantis, decimo quarto, Imperantis decimotertio, Indictione sexta. Hos omnes se-
Lotharus Tertius. quutus est Lotharius tertius Imperator, in quodam priuilegio, eidem Monasterio cōcesso, sub Datum apud Aquinum, anno Dominicæ Incarnationis millesimo cen-

tesimo

tesimo trigesimo septimo, Indictione prima, anno Regni Domini Lotharij decimo tertio, Imperij verò sexto.

Oblitus penè fueram Desiderij Longobardorum Regis, qui antè hos omnes Imperatores priuilegiū Monasterio Cassinensi concessit, in quo hanc eandem veritatem affirmat: vndè & primo loco, ratione temporis habita, erat collocandus: verùm cùm Rex tantū fuerit, optimè antè omnes Reges post Imperatores ponitur: Is ergò in prædicto priuilegio sic habet. Desideri.s Rex Longobardorum.

Desiderius æterni Regis suffragante potentia, Longobardorum Rex. Regni nostri statum, & vitæ augmentum ad hoc proficere credimus, si Ecclesiarum Dei curam gerentes, continuis eas, suosque seruitores ditemus beneficijs, atq; muneribus. Quo circa nostrorum fidelium sagacitas nouerit, qualiter ad petitionem, nos religioso viro Theodemari Abbati, & Monasterio Sancti Confessoris Christi Benedicti, quod est constructum in loco, qui dicitur Casinum Castrum, vbi sanctissimū Corpus eius humatum est, tale beneficium circa Monasterium ipsum visi fuimus concesisse,

vndè

vndè Monachi Deo seruientes, & pro nobis, & cũcto Populo Christiano exorantes, viuere valeant. &c. In fine verò ita concludit. Vt autem hæc nostra Regalis præceptio per futura tempora firmiorem obtineat vigorem, annulo nostro subtus insigniri præcipimus. Paulus Diaconus, & Notarius ex iussione Domini nostri Desiderij Serenissimi Regis, scripsi. Actũ Ciuitate Papia, Data vero anno Regni eiusdem gloriosissimi Regis, quinto, mense Decembrio, per Indictionem duodecimam. Desiderius, gratia Dei, Longobardorum Rex.

Post hunc Longobardorum Regem, iure ponendi erant Principes Beneuentani, & Capuani, quippe qui Longobardi fuerint, & ipsi. Nec non Principes, ac Duces Northmannorum, alijque Comites, & Barones, qui in suis priuilegijs, & oblationibus, Monasterio Cassinensi factis, asserunt, se illa bona offerre Sancto Patri Benedicto, cuius Corpus venerandum inibi humatum est, & requiescit. Verùm quia sunt ferè innumeri, eos consultò prætermitto, ne tanta multitudine testium absq; necessitate producta, lectori fastidiũ ingerere videar. Re-

Reges etiam Neapolitani eidem veritati subscribunt. Sic Ladislaus Rex in priuilegio, dato Sulmonæ, anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimoquinto, die decimo mensis Iulij, tertiæ Indictionis, Regnorum eius anno nono. Similiter Ferdinandus Rex Catholicus, & Carolus eius ex filia nepos, qui postea fuit Imperator huius nominis quintus: quorum litteras placuit hic legendas proponere. Tum quia spero, id gratum fore non solum Hispanis, verũ etiam cuiq; beneuolo lectori; Tum verò vt omnibus euidenter pateat, & constet, veritatem hanc de reali existentia Corporis S. Patris Benedicti in Ecclesiã Casinensi, non solùm apud Italos, Gallos, ac Germanos fuisse notam, atque testatã, verum etiam apud remotiores Hispanos creditam, & receptam: regesque Hispaniæ peculiarem erga diuum Benedictum habuisse deuotionem, ac Monasterio Casinensi valde fuisse affectos atque beneuolos. Tenor itaque litterarum Ferdinandi Regis Catholici talis est.

Ladislaus Rex.

Ferdinannus Rex.

CAP.

CAP. XXXI.

Erat tunc Papa Leo X.

SAnctissimo, ac Beatiss. Domino, Domino nostro moderno Pontifici obedientiam, manuumq; ac pedum oscula beatorum: Caesareæque Serenissimæ Maiestati, Serenissimis, & Illustrissimis quibusuis Regibus, & Reginis, & signanter Serenissimis Reginis Neapolis matri, & filiæ, sorori, & Nepti, & tanquam filijs nostris charissimis, Regumq; primo genitis fratribus nostris: totiq; collegio Reuerēdiss. Dominorum Cardinalium, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque Prælatis S. Romanæ Ecclesiæ: Ferdinandus, Dei gratia, Rex Aragonum, Siciliæ citrà, & vltrà farum, Hierusalem, Nauarræ, Valentiæ, Maioricarum, Sardiniæ, et Corsicæ Comes Barchinone, Dux Athenarum, & Neopatriæ, Comes Rossilionis, & Ceritaniæ, Marchio Oristanni, & Gotiani, salutem, & prosperos ad vota successus: Illustribus quoque spectabilibus, magnificis, nobilibus, & egregijs viris quibuscumque Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Communitatibus, ter-

terrarumque Dominis, & Dominabus, tam terrarum nostrarum, quam exterarum: & cæteris vniuersis, & singulis officialibus, & subditis nostris: Reuerendo etiam Archiepiscopo Tarentino in Regno nostro Siciliæ citrà farum Cappellano Maiori, & qui in eodem officio pro tempore fuerit: illustri, ac dilecto denique nostro Don Raimundo de Cardona Locumtenenti, & generali Capitaneo nostri exercitus in Italia constituti, cæterisque Ducibus, Capitaneis: & Subcapitaneis, Magnatibus, & omnibus, ac singulis alijs officialibus dicti nostri exercitus, quocumque nomine, & officio nuncupatis, qui pro tempore fuerint: necnon nostrum Loca tenentibus, & Regentibus, Consiliarijs, & Iudicibus, ac omnibus alijs officialibus, & subditis nostris in Regno nostro Siciliæ citra farum, & vltra farum residentibus, tàm præsentibus, quam futuris: nostrisq; demum Oratoribus in Romana Curia, & apud Cæsaream Maiestatem, omnibusque alijs in locis constitutis, & constituendis: ac etiam omnibus alijs quauis auctoritate, potestate, ac dignitate fungentibus, præsentibus, & futuris, salutem, & dilectionem. Cùm

totus quasi Mundus intestinis bellis, ac si euisceratus decideret, & decidat, superni tamen Regis clementia, nos in nostris Regnis præficiẽs, & spetialem de hostibus nostris victoriam tribuens, deuictis, calcatisque hostibus peculiari gaudio, prosperitateque eximia, Regna nostra vbique existentia exultant. Ergò quia misericordem, omnipotentemque Deum nemo sine pęna contemnit, summopere circa sacrarum ædium ornatum, stabilimentumque nobis inuigilandum est, vt ab ipso cęlestium recipiamus præmia gaudiorum; Quapropter omniũ Christianorum fidelium, præsentium scilicet, & futurorum nouerit solers industria, qualiter nos hesternis annis nostras interposuimus partes apud Sanctissimum Dominum nostrum tunc Iulium Papam: vt sacrum Monasterium Casinense toto Mundo celeberrimum, Caput omnium Monasteriorum, initiumq; totius Ordinis Sancti Benedicti, In Regno nostro Siciliæ citra farum positum, vbi Corpora ipsius Sanctissimi Benedicti, ac sororis eius S. Scholasticæ Virginis, in vno, eodemque sepulchro condita, humataque sunt, & sine dubio requiescunt: ad pristinam redigeretur obseruã-

tiam,

tiam, prout redactum fuit: nosque præterea decreuerimus ob deuotionem præcipuam, quam habemus semper D. Benedicto, omnium Monachorum Patri, & institutori, & dicti Sacri Monasterij fundatori, totique Congregationi Monachorum ipsius, alias nominatæ Sanctæ Iustinæ de Padua, nunc Casinensis dictæ: & pro peccatorum nostrorum remissione, continuis, opportunis, & debitis fauoribus prosequi: & vt ruinæ ipsius Sacri Monasterij, & aliarum Ecclesiarum, seu membrorum ipsius restaurentur, pro vt melius fieri poterit: ac etiam vt debitus Dei cultus in Ecclesijs, & membris ad dictum Sacrum Monasterium Cassinense spectantibus, per Monachos eiusdem ordinis, & Congregationis, prout conuenit, exerceatur: ipsum propterea Sacrum Monasterium totamque Congregationem ipsius, & omnia, & singula eius Monasteria, membra, loca, & bona quæcunque sub nostra protectione suscepimus, & suscipimus. Cupientes igitur tàm sanctam, piamqne Religionem conseruare, protegere, & ab oppressionibus præseruare, opportunisque fauoribus prosequi: vos Patrem sanctissimum, cui proprium est Ec-

clesias, & religiones, religiososque tueri, & defendere, suppliciter ex animo deprecamur: Cæsaream que Maiestatem protectricem vniuersalis Ecclesiæ, Serenissimos quoque, & Illustrissimos Reges, Reginasque, & signanter Serenissimam Reginam Castellæ filiam, & primogenitam nostram carissimam, postque fęlices, & longæuos dies nostros, Deo propitio, legitimam successorem in omnibus Regnis, & Dominijs nostris, Reginas quoque Neapolis, Matrem, & filiam, sororem, & neptem nostras, & tanquam filias, Regumque primogenitos, intentum nostrum aperientes, enixè rogamus: Reuerendissimosque Dominos Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, cæterosque Prælatos S.R.E. Dominos, Dominasque, & Dominorum amicos, & beneuolos nostros affectuosè rogamus: vosque Reuerendum Archiepiscopum Tarentinum in nostro Regno Siciliæ citrà farum Cappellanum nostrum maiorem, & qui in dicto officio Cappellaniæ pro tempore fuerit, requirimus, & hortamur: officialibus verò, & subditis nostris omnibus præsentibus, & futuris, & præsertim iam dicto Illustri Don Raimundo de Cardona Locum-

cumtenenti nostro, nostrique exercitus in Italia constituti generali Capitaneo, cæterisque Ducibus, Capitaneis, & subcapitaneis, magnatibus, alijsque officialibus dicti nostri exercitus, quocunque nomine, & officio nuncupatis, & qui pro tempore fuerint: necnon nostris Viceregibus, & Locatenentibus, & Regentibus, Consiliarijs, Iudicibus, & omnibus officialibus, & subditis nostris in nostro Regno Siciliæ citrà, & vltrà farum, & vbique Regnorum, & Dominorum nostrorum residentibus, tàm præsentibus, quam futuris: nostrisque demum Oratoribus in Romana Curia, et apud Cæsaream Maiestatem, omnibusq; alijs in locis constitutis, & constituendis, alijsque omnibus, quauis auctoritate, potestate, & dignitate fungentibus, præsentibus, & futuris, dicimus, et districtius præcipiendo mandamus, pęna vnciarum auri mille adiecta: quatenus dictum Sacrum Monasterium Casinense, & omnes Ecclesias, & membra illius, deuotosq; Religiosos, Monachosque omnes Congregationis prædictæ ordinis, S. Benedicti, illorumq; omnia, & singula Monasteria, loca, & membra vbilibet constituta, in singularem, & spe-

tialem

tialem protectionem, custodiam, & saluaguardiam suscipiatis, et suscipiant: eosque Religiosos, Monachos, commissos, oblatos, familiares, laboratores, famulosque, et eorum Monasteria, loca, et membra, Iura, Castra, Casalia, Molendina, possessionesque: animalia quoque, et quæcumque alia bona mobilia, et immobilia, undecunque et vbicumq; existentia, et consistentia, et quocumq; nomine nuncupata dictæ Congregationis Casinensis, alias S. Iustinæ de Padua, opportunis fauoribus prosequendo, eos, et ea ab oppressionibus, & grauaminibus præseruando, contrà prædictorum inuasores, iniuriamue inferentes, opportunè procedatis: vt quietè, et sine aliquo impedimẽto, damno, iniuriaue, in eorum Monasterijs locis, et membris viuere, et cultui Diuino intendere possint, rem gratam nobis facturi. Nos verò, Pater Beatissime, pro vestra sanctitate, proque Maiestate Cæsarea Serenissima, et pro vobis dictis Regibus, Reginis, Regumque Primogenitis, vestrisque subditis. Proque vobis Reuerendiss. Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, et alijsque Prælatis S. R. E. omnibus, et alijs externis, similia, &

longè

longè maiora facere pollicemur. Officiales verò, & subditi nostri contrarium nullatenus tentaturi ratione aliqua, siue causa, si rem gratam nobis facere cupiunt, & si præter iræ, & indignitationis nostræ incursum, pœnam præappositam cupiunt euitare. Datum in Villa de Aranda de Duero, die vigesima prima mensis Augusti, tertiæ indictionis, anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo decimo quinto. Yo el Rey. Cum sigillo Regio pendenti.

CAP. XXXII.

NOn sunt cursim, & sicco pede transeunda, quæ in his Regijs litteris Catholicus iste Rex narrat de bellis illius temporis: valdè namq; conducunt ad veritatem, de qua agimus, stabiliendam, & ad prædictarum litterarum intelligentiam. Notum est apud eos, qui Regum historias aliquatenus norunt: Inter præfatum Ferdinandum Regem Catholicum, ac Ludouicum duodecimum Francorum Regem, pactum fuisse de diuiden-

uidendo inter se Neapolitano Regno: ità vt terra Campanię, in qua est Neapolis, Samnium, cum alijs quibusdam prouincijs, Gallis: Calabria verò, & Apulia cum quibusdam alijs, Hispanis cederet in dominium. Facta autem partitione, cum dominandi cupiditas vtrosque incessisset, cœperunt se inuicem prælijs lacessere, conatique sunt è Regno se inuicem expellere. Erat tunc Dux super vniuersas Ferdinandi Regis copias Consaluus Ferdinandez de Cordoua, qui propter res in bello præclarè gestas, magni Ducis, siue Capitanei cognomen adeptus est. Hic ergò cum Barulo Ciriniolam Apuliæ Oppidum, ad pugnandum aduersus Gallos venisset: vidēs, valde dubium esse prælium, ancipitemque victoriam: dum milites ad futurum certamen se se hinc inde parant, Consaluus ad Deum, in cuius manu sunt omnes bellorum euentus, recurrit: preces humiliter, ac deuote fundit, atque interuentu B. Patris Benedicti, cuius patrocinio vti solebat, diuinam opem, & auxilium implorat, seque & exercitum Domino commendat, nec de-

Consaluus Magnus.

Digitized by Google

desuit votis Diuina clementia. Eadem siquidem nocte quiescenti Consaluo, reuerendi vultus senex, Monastico, nigroque indutus habitu apparuit, seque fratrem Benedictum, cui se, & exercitum commẽdauerat, cuiusq; intercesŝione Dei auxilium implorauerat, esse dixit: Certamque victoriam repromittens, iussit, vt Cassinense Monasterium vbi cum sorore sua Scholastica quiescebat, suæ Congregationis Monachis reformandum, regendumque concedi, ac tradi omnino curaret, atq; satageret: quibus dictis disparuit. Sequenti die vtrinque pugnatum est: Et quamuis incendium, quod initio pugnæ Hispanorum commeatus, atque præsidia inuasit, eos valdè terruerit, Gallos verò ferè securos de victoria obtinenda reddiderit: Consaluus tamen cum suis, iuxta Beati Patris promissum, victoria potitus est. Contigit autem hæc victoria circa finem mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo tertio. Sic itaque Ferdinandus Rex, Sanctissimi Patris Benedicti interuentu, & meritis, necnon Consalui

Magni Ducis prudentia, & folicitudine, Neapolitano Regno potitus est. Meminit huius rei Marcus Antonius Sabellicus illius temporis scriptor. libr. 10. exemplorum cap. 6. §. vltimo. Cui titulus est, De Consaluo Magno Agidiario, ita scribens.

Sabellicus

Magnam eam animi solertiam fuisse necesse est, qua vsus Consaluus Agidiarius Barulana obsidione a Gallis pressus, non modo eos refudit, sed demum, & vicit. Incluserant Galli Consaluum intra Barulum, qui ingentibus copijs assidebant: tenuit septem menses obsidio, cum Hispanus miles, occupatis omnibus locis, vnde commeatus inuehi in oppidum possent, ne à muribus quidem, & herbarum omni genere abstineret: In hac temporum difficultate nihil non excogitatum ab illo est, quo militum animos placaret: nunc monendo, nunc hortando, sæpe se se gregarijs inferendo, sæpe spe venturi commeatus, & subsidij solando, adeò effecit, vt qui de eo necando cogitarant, mutata sententia, in fide manserint. Quo tempore constat, illum Diui Benedicti oraculo victoriam sperare monitum: ex quo mox ille victoria potitus, eius familiæ, Casinatem saltum, cum

Nota Verb.

ve-

vetustissimo Cœnobio, restituendum curauit.
Hæc Sabellicus,

Victis tandem, ac profligatis Gallis, totoque Regno Neapolitano expulsis, Consaluus Dux Neapolim rediens, vniuersis Regni nobilibus comitantibus, aurea veste indutus, Vrbem triumphans ingressus est. Cumque post prandium, cùm optimatibus, primoribusque viris, qui aderant, resedisset: coram omnibus retulit, qualiter ea nocte, quę prælium Ciriniolæ cum Gallis commissum præcesserat, Beatus Benedictus sibi apparuisset, certamque victoriam promittens, vt Cassinense Monasterium, vbi cum sorore sua Scholastica corporaliter requiescit, Monachis suis reformandum, & regendum tradi curaret, iniunxisset. Potitus ergo optata victoria, velle iussa Beati Benedicti adimplere. Cum autem variæ sint Monachorum S. Benedicti Congregationes, vt certus redderetur, cui nam restituendum, seu tradendum erat sacrum Cassinense Monasterium, iussit vniuersos Abbates Benedictinæ familię, qui tunc Neapoli erant,

ad se venire. Affuit inter eos Vincentius de Neapoli, Cœnobij S. Seuerini Abbas: quem conspicatus Consaluus, protinus dixit: Sub hac forma, & habitu mihi B. Benedictus apparuit: Interrogans autem de nomine Congregationis ipsius, deque Ab batiæ Casinensis possessore, ab eo resciuit, Congregationem S. Iustinæ de Padua appellari; Ioannem autem de Medicis S.R.E. Cardinalem Abbatiam Casinensem tunc in commendam obtinere. Quibus probè cognitis: Ferdinando Regi Cõsaluus Dux quam primum litteras misit, in quibus prædicta omnia referens, obnixè deprecabatur, vt iussionem S. Patris Benedicti quantocius adimplere curaret. Pijssimus verò, ac religiosissimus Rex, cũ esset in Diuum Benedictum, atque in eius ordinẽ deuotissimo studio propẽsus, cuperetque in omnibus Monasterijs ipsius regularem vigere obseruantiam, cæpissentq; iam eius ope, & fauore, plura Hispaniarũ Cœnobia, obseruantiam regularem, seu reformationem recipere, & pro fiteri: receptis Consalui litteris, statim egit cum

prę-

præfato Ioanne Cardinali Casinensi Cõmendatario, vt Abbatia se abdicaret: atq; cum Romano Pontifice, tunc Iulio Secundo, vt Abbatiam, & Monasterium prædictum, Monachis Congregationis S. Iustinæ reformandum, ac perpetuo regendum traderet: quod & obtinuit. Anno namque millesimo quingentesimo quarto, decimo septimo Calendas Decembris, Pontificatus eiusdem anno primo, expeditæ fuerunt litteræ vnionis, quarum vigore Monachi præfatę Cõgregationis realẽ, & corporalẽ Cœnobij Casinensis possessionẽ inierunt, die Dominico, duodecimo Ianuarij, anno millesimo quingentesimo quinto. Hæc itaque omnia, breuiter insinuat Ferdinandus Rex Catholicus in præfatis suis litteris.

Consaluus autem obtulit B. Benedicto vestem illam auream, quam induerat Neapolim ingrediens, ex qua confectum est preciosissimum pallium, siue pluuiale, quod etiam nunc in Sacrario Casinensi perdurat: Obtulit prætereà pannũ quoddam sericum deauratum, valde longum, &

am-

amplum, vt ex eo vestes ad sacra mysteria peragenda conficerentur.

CAP. XXXIII.

Carolus V. POst Regis Ferdinandi testimonium, accedat Carolus Quintus Imperator toto orbe notissimus, & suum de hac re testimonium dicat. Is itaque vnà cum Ioanna Regina Matre, litteras dedit ad Leonem Papam decimum, & ad omnes in vniuersum, tàm Ecclesiasticos, quã laycos, tàm sibi subditos, quàm non subditos: In quibus inter cætera, sic ait. *Cùm nobis tot Regna, & Dominia, nullis id nostris meritis exigentibus, à Deo optimo maximo sint commendata, sub cuius spetiali protectione custodiuntur, & conseruantur: totque bona de larga manu Summi Regis Regum susceperimus: quoad possumus laboramus, atque posthac semper nitemur, vt in aliquod gratitudinis signum, ædes sacras, ac viros religiosos eius seruitio vacantes, bonaque Ecclesiastica omni ope, auxilio, ac fauore prosequamur. Quapropter, cùm annis præteritis Catholicus Do-*

Dominus Rex Ferdinandus Pater, & Auus, & præcessor noster immediatus, gloriosæ memoriæ, Zelo Domus Dei, apud Sanctam Sedem Apostolicam suas interposuerit partes, ut Sacrum Monasterium Casinense, toto orbe celeberrimum, omnium Monasteriorum caput, initiumque totius ordinis S. Benedicti, in Regno nostro Siciliæ citra farum positum, ubi Corpora ipsius Sancti Benedicti, ac Virginis S. Scholasticæ eius sororis, uno, eodemque sepulchro sine dubio condita sunt, & humata, atque in Domino requiescunt, ad pristinam redigeretur obseruantiam, prout redactum fuit, totumque ordinem sub eius Regia protectione suscepisset: nosque dicti Catholici Regis, non solum Regnorum, sed etiam omnium virtutum, & bonorum operum hæredes simus, & esse volumus: utque gratitudinis prædictæ aliquod signum ostendamus, præsentes litteras sponte, ac libentissimè iussimus expediri: per quas omnium fidelium Christianorum, præsentium, & futurorum nouerit deuota respublica, quod nos ob deuotionem præcipuam, quam habemus S. Benedicto, omnium Monachorum Patri, institutori eiusdem Monasterij,

&

& fundatori, totique Congregationi ipsius. Et reliqua, quæ in fauorem dicti Monasterij eiusque Congregationis in prefatis litteris continentur. Snb *Datum Brussellis decimaquinta mensis Ianuarij, quintæ Indictionis. Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo decimo septimo.* Ambę istę litteræ auctenticæ seruantur in Archiuo Casinensi, ex quarũ authographo ego de verbo ad verbũ eas fideliter trãscripsi.

Aduertat autem prudens lector, Reges istos, non absque solido fundamento, tàm constanter asseruisse, Corpora S. Patris Benedicti, sororisque eius Scholasticæ Virginis apud Casinum requiescere; constitit namque illis, tum grauissimo magni Ducis Consalui testimonio, id se ab ipso B.Benedicto per visum accepisse affirmantis; tum ex Iulij Secundi Pontificis Summi idem in suo Diplomate de Corpore B. Benedicti asserentis, testificatione: tùm denique, quia paucis antè annis, Corpora Sanctissimi Patris Benedicti, ac Sanctæ Scholasticæ, sororis eius, à Ioanne ab Aragonia, S.R.E.Cardinali, Ferdinandi Re-

gis

gis Neapolis filio, Sacriq; Cassinẽsis Cœnobij Abbate Commendatario, Cassini reperta fuerant. Cuius inuentionis seriem cùm quoddam publicum, & authenticum documentum fideliter referat, hic illud de verbo ad verbum transtulimus, vt sequitur.

CAP. XXXIV.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi. Amen. anno Natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo octogesimo sexto, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Innocentij Diuina prouidentia, Papæ VIII. anno eius tertio, die verò decima octaua mensis Nouembris, quintæ Indictionis: In Sacro Manasterio Cassinensi, præsenti publico documento declaramus, notum facimus, & testando fatemur: qualiter dùm magnificus, & excellens Dominus Ioannes Antonius Carraffa, miles, filius Illustris, & Excellentis Domini Diomedis Carraffa, Comitis Magdaluni, & Viceregis Cassinensis, fuisset transmissus per Sa- Instrumẽtũ Inuentionis Corporum SS. Benedicti, & Scholasticæ.

cram, & Regiam Maiestatem Regis Ferdinandi de Aragonia, gubernator in Abbatia Cassinensi: & habuisset notitiam à nonnullis fidelibus, probis, & fide dignis personis, Deum timentibus, & maximè ab experientia, quæ rerum magistra nuncupatur, dùm gloriossima Corpora Beatissimi Patris Benedicti, & Scholasticæ eius sororis, ac Simplicij, & Constantini, & Caroli Manni, Regis, & Monachi Cassinensis, fuissent recondita subtùs maiore Altari S. Benedicti, vera testante scriptura, modo infrascripto, videlicet. Quia loculus, in quo posita sunt Sanctorum Corpora, est marmoreus, in dextera parte sepulchrorum longitudinis quatuor pedum, latitudinis penè duorum, in quo ossa Sanctissimi Patris Benedicti, & sororis eius posita sunt: in sinistro autem latere sepulchri, loculus erat ingens positus, in quo caro eorum posita fuit: positi autem fuerant ita: Capita eorum, contrà Chorum, pedes contrà Altare sancti Ioannis Baptistæ habentes: iuxtà pedes verò eorum inuenta fuerunt sepulchra, in quibus Carolus Mannus Rex, & Monachus, sanctus Constantinus, & Simplicius requiescebant. A dextro

autem Altaris latere Benedictus Pater Sanctissimus, & Scholastica soror inuenti fuerunt. Et quia varietas personarum erat, quod Corpus sancti Benedicti non fuisset in eodē loco: quondā Illustrissimus, & Reuerēdissimus Dominus, Dominus Ioannes de Aragonia Regius filius, ac S. R. E. miseratione Diuina, Tituli S. Adriani Presbyter Cardinalis, cùm Reuerendiss Ludouico de Borgis Aquilano Episcopo, eius Auditore, & cum quibusdam alijs, cupiens perquirere veritatem: tùm auiditate Corpora tantorum sanctorum inueniendi, tùm etiam pro decore Ecclesiæ, dictum Altare mutauit, die videlicet, decimaoctaua mensis Nouembris, anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimoquarto: & ipsum Altare construi fecit subtùs tribunam maiorem dictæ Ecclesiæ vbi priùs erat Altare S. Ioannis Baptistæ. Et dùm Magistri in arte periti amouissent dictum Altare magnum, & aliquantulùm subtùs cæpissent effodere, & superiores lapides amouere, factus est terræmotus magnus, & tempestas magna orta fuit, cùm ventis, & tonitruis, adeò, quod quasi non cognoscebatur, an esset

nox, vel dies: & territis magistris, qui ibi aderant, præ timore magno obstupuerunt, & relictis opere, & effossione, cessauit tempestas. Et accedentes iterum ad effodiendum dicta sanctissima Corpora, similiter orta fuit altera tempestas, & terrremotus, & relicto opere, cessauit tempestas. Et reuersi sunt tertio ad dicta Corpora effodiendum, & tertio rediјt tempestas. Mandato dicti Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Cardinalis, magistris ipsis effodere propter hoc minimè cessantibus, dicta sanctissima Corpora sanctorum inuenerunt, eo quidem ordine, quo suprà scriptum est. Et ipsis corporibus commotis, apertis sepulchris, corpore Caroli Manni antedicti, & corporibus Constantini, & Simplicij, ipsisque in sacrictia cùm alijs reliquis sanctis collocatis, ad corpora Beatissimi Patris Benedicti, & Scholasticæ redierunt: ex quorum carne super tabulam perfiream manna continuè distillare viderunt, & miraculosè in ipsa tabula conseruari, & ipsam non egredi, & ex hoc dicta corpora Sanctorum non amouerunt, & continuè à Monachis dicta corpora custodire fecerunt. Et stantibus his, Nouitij omnes

Nota hæc bene.

nes

nes de mãdato dicti Domini Cardinalis Commendatarij Casinensis, è monasterio ipso foras pelluntur, & parentibus restituuntur, ac consanguineis: Et pauco tempore post, idem Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Cardinalis de mandato regio accessit ad Vrbem Romam ad Summum Pontificem, ibiq; per dies manens, quartanæ morbo ægrotat, & sicut Deo placuit, eodem morbo quartanæ moritur. Mortuusq; cùm eo fuit dictus episcopus Aquilanus, & quasi alij omnes de sua familia, qui amotioni dictorum Sanctorum corporum interfuerunt. Moxq; inter Summum Pontificem, & Dominũ Regem guerræ, & prælia magna insurrexerunt: & in tota Abbatia Casinensi angustiæ, & tribulationes suprà modum, & in toto regno. Et Barones, ac magnates regni, quasi omnes rebelles facti Regi, vsq; ad secretarium Regis, qui secretò vnà cum dictis Baronibus coniuram fecerunt contrà Regem, & quærebant opportunitatem, vt ipsum dolo caperent, & occiderent. Et durantibus guerris, & tribulationibus prædictis, ordinatisq; castellano, & custodibus in monasterio Casinensi per dictam

ctam Sacram Regiam Maiestatē, ipsisq; ibidem permanentibus, Monachi Casinenses cum Priore ex dicto Monasterio expelluntur, & ad Ciuitatem S. Germani propter guerrarum prædictarum suspitionem, mittuntur: remanētibus tamē in dicto Monasterio Monachis tribus cùm Sacristano, qui Diuino cultui inseruirent, & Missam celebrarent. Et dimisso per eos Dormitorio, de mandato dicti Castellani, cùm cubiculis eorum ad Sacristiam Casinensē deuenerunt, ibidemq; continuè durantibus guerris, & tribulationibus prædictis, permanserunt. Et multæ Præpositurae Monachorum, & beneficia etiam de Monachali mensa, per dictum Dominum Regem Laycis, & Secularibus personis conceduntur. Et durantibus prædictis, Illustrissimus Franciscus de Aragonia, eiusdem Domini Regis filius, qui vernacula lingua ferebatur, eligendus in Commendatarium prædictæ Abbatiæ Casinensis, Neapoli infirmitate grauissima infirmatur, adeò quod ex eadem mortuus fuit. Et transmissis certis internuntijs dicto Domino Regi, notificando ei de prædictis, & statu, ac dispositione Monachorum Casinensium,

median-

mediante dicto Ioanne Antonio Carraffa, regno adhuc non placato: Prior Casinensis cùm decem Monachis, ex ordinatione, & licentia dicti Domini Ioannis Antonij ad dictum Sacrum Monasterium, cùm seruientibus ad Missam reuertuntur, moxq; insperatò Papa cùm Rege placatur, multiq; Barones, qui fuerant primitus rebelles ad deuotionem, & obedientiam regiam reducuntur, & ab ipsis venia, & indulgentia postulatur. Et durantibus certis alijs Baronibus in eadem pertinacia, & mala voluntate, ipsisquè cùm Rege non placatis, ex eorum ordinatione de Teucrorum aduentu in Regnum dubitabatur, & pro certo de ipsorum aduentu continuè verebatur. De alijs aduersitatibus, & angustijs in toto Regno, & præsertim in dicta Abbatia contingentibus non est propter earum varietatem, & diuersitatem possibile enarrare. His igitur attentis, & alijs mentem præfati Ioannis Antonij mouentibus, dubitansq; ipse, omnia præfata mala euenisse præfato dicto Domino Regi, eiusq; dilectissimis filijs, & in toto Regno tribulationes, afflictiones, & angustiæ propter amotionem dicti Altaris, & dictorum

Corpo-

Corporum discooperitionem: timensq; peiora futura, nè omnipotens Deus fuisset tali causa iratus, & infestus contrà dictum Dominum Regem, & regnicolas, cupiens Deo seruire, & id feacturum, quod ei placeat, ne dicta Corpora remanerent discooperta, dictũ altare maius de nouo reædificari, & construi fecit, & ad pristinum statum reduci: et Corpora Sanctorum Caroli Manni, Constantini, et Simplicij, quæ indè fuerant ablata, et in Sacristia recondita, in locum pristinum, et in primas eorum sepulturas, iuxtà pedes Beatissimorum Patris Benedicti, et Scholasticæ, in cassis plumbeis, proprijs nominibus desuper scriptis plumbeis litteris, collocari fecit, et subtùs idem altare recondi, eo quidem mense, die, et hora, quibus inde fuerant ablata, remota, et discooperta: Non appensato, et data opera, vel de industria, sed Diuina gratia cooperante: adeò quod omnes, qui ibi aderant, admirati sunt, quod ipso Domino Ioanne Antonio nesciente mensem, diem, nec horam prædictos, putauerunt potiùs diuino mysterio, & voluntate id operatum fuisse, quàm humano. Mandauitq; idem Dominus Ioannes Anto-

nius

nius Priori, & Monachis Cassinensibus dicto die officium S Benedicti cùm Missa solemni in dicto Altari celebrari perpetuò in honorem omnipotentis Dei, eiusq; gloriosissimæ Matris Virginis Mariæ, & gloriosissimi Patris S. Benedicti, S. Scholasticæ, & aliorum Sanctorum. Sunt autem sub d cto altari multa alia Corpora Sanctorum, quæ hic non sunt ascripta. Visis autem Corporibus S. Benedicti, S. Scholasticæ, & aliorum Sanctorum prænominatorum, dictus Dominus Ioannes Antonius, dicta Sancta Corpora, vt suprà, recondi, & suprà sepulchrum Beatissimorum Benedicti, & Sbolasticæ poni tabulam marmoream pro cooperimento sepulturæ: & suprà dictam tabulam marmoream fieri solarium vnum de mattonis terreis, & super mattonos aliam tabulam marmoream, marmoreis litteris ascriptam, & sculptam, versus dicta Corpora Sanctorũ dictis litteris reuolutã, dicentẽ. Sub hac sepultura iacent Corpora Beatissimi Patris Benedicti, & Scholasticæ eius sororis, recondita ex ordinatione Ioãnis Antonij Carraffæ Militis, filij Comitis Magdaluni, Vi-

ceregis Abbatiæ Cassinensis, ob suam spontaneam deuotionem.

Quibus omnibus sic peractis, & vt suprà gestis, fuimus pro parte dictorum Prioris, & Conuentus maxima cùm instantia requisiti, & interpellati, vt de prædictis omnibus ad æternam rei memoriam cōficere deberemus publicum documentum. Nos verò attendentes, quia nostrum officium publicum est, & nemini de Iure negari potest, de prædictis hoc præsens publicum confecimus documentum, & in Registro Cassinensi annotauimus omnia & singula, vt vidimus, & oculata fide inspeximus. Prædicta autem omnia, & singula notata sunt manu mei Notarij Christophori Peroni, de S. Germano, Procuratoris dicti Sacri Monasterij Casinensis: vt omnes firmiter credant, Corpora dictorum Sanctorum, vt suprà scriptum est, sub dicto Altari verè collocata, & ibidem requiescere, modo, ordine, & forma prædictis. In quorum omnium, & singulorum fidem, certitudinem, et cautelam dicti Monasterij, ac omnium, et singularum, quorum, et cuius interest, aut in futurum poterit quomodolibet interesse, factum est

de

de prædictis hoc præsens publicum documentum, et instrumentum, scriptum, et subscriptum manu mei Notarij supradicti meoque solito, et consueto signo signatum, subscriptionibus, et Crucum signis infrascriptorum Iudicis, et testium proprijs manibus roboratum, et communitum. Acta sunt hæc sub anno Domini, Pontificatu, die, mense, Indictione, loco, modo, et forma prædictis: præsentibus ad prædicta, Domino Ioanne Antonio Carraffa, Domino Mercurio Carraffa: Zenobio Sancti Germani, ad causas, et contractus Iudice, proiudice Ioannello Cece de S. Germano: Honorato Domini Pastoris de Colle S. Manni: Magistro Luca marmorario: Berardino Magistri Lucæ: Ioanne Michaelis de S. Helia: & magistro Petro de Fossato Lombardo, testibus ad præmissa spetialiter adhibitis, vocatis, & rogatis.

Ego Christophorus Peronus de S. Germano publicus vbilibet Abbatiali, & Imperiali authoritate Notarius, premissis omnibus, & singulis, vnà cùm prænominatis Iudice, & testibus interfui, eaq; omnia, vt audiui, & vidi, omnia, & singula fideliter annota-

ui, & de notatis hoc præsens publicum instrumentum confeci, & in præsenti registro Cassinensi manu propria scripsi, & publicaui, & in præsentem publicam formam redegi, meoq; solito, & consueto signo signaui, requisitus, & rogatus, in fidem, & testimonium præmissorum omnium. Appositum est consequenter Notarij signum.

Originale huius instrumenti extat Cassini in Registro secũdo Bernardi Abbatis, fol. cẽtesimo septuagesimo primo à tergo.

Meminit huius inuentionis Volaterranus illorum temporum scriptor, lib. 20. Antropologiæ. pag. 623.

C A P. XXXV.

EN tibi candide lector testimonia, quæ pro existẽtia Corporum Sanctissimi Patris Benedicti, virginisq; ac sororis eius Scholasticę in Ecclesia Cassinensi adducere placuit: quibus planè posthac cuilibet certò constare debet, ea, non Floriaci, sed Casʃini requiescere: sunt enim validisʃima, atq; veritatem hanc effica-

Digitized by Google

efficacissimè probantia. Et quidem apud Sanctam Sedem Apostolicam (cuius infallibile est iudicium) ad comprobandam aliquam veritatem, nil firmius, aut fortius miraculis, reuelationibus, & oculorum inspectione iudicatur, & reputatur. Vndè quando agit de referendo, siue annumerando inter Diuos, homine aliquo, his, & non alijs vtitur medijs. Quod si ista sufficiunt ad ascribendum aliquem Sanctorum cathalogo, cur non sufficient ad astruendam, & firmiter stabiliendam Corporalem S. Patris Benedicti existentiam in Cassino Monte? Tot Summi Pontifices id asserunt: tot Imperatores, & Reges affirmant: tot miraculis, & reuelationibus confirmatur: toties hæc sacra pignora visa sunt Cassini, & adhuc dubitabimus? Absit. Post fidei catholicæ veritates, nulla magis comprobata videtur, quàm hæc de existentia Corporis Sancti Patris Benedicti apud Cassinum. Qui ergò eam non credit, nimiùm incredulus est. Sicut enim qui citò credit, leuis; ita qui posita sufficienti causa, & ratione credendi, non cre- Eccl. 19.

dit,

dit, durus, & grauis corde censendus est. Si quis autem tot summorum Pontificum testimonia, tot Imperatorum, ac Regum assertiones, tot miracula, reuelationes, & oculorum inspectiones, falsa, & conficta esse arbitratur, caueat ne falsitatis spiritu seductus ipse fallatur. Si quis verò nouum miraculum ad credendum postulat, meminerit quid Abraham diuiti illi epuloni
Luc. 16. id ipsum petenti, responderit. Habent, inquit, Moysen, & Prophetas, audiant illos. Habemus nos auctentica Summorum Pontificum scripta, audiamus illa. Sed infęlix ille diues, qui scripturis non credebat, subiunxit. Non Pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos pęnitentiam agent. Ait autem illi: Si Moysen, & Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. Ita profectò est, qui scripturis non credit, etiam miracula, & reuelationes contemnet, calumniabiturque, sicut de scribis, & pharisęis Euangelica prodit historia. Scio, veritatē hanc, de numero illarum esse, quæ citra salutis æternæ iacturam in dubium reuocari possunt:

sunt: sed æquè scio; quæ superius allata sunt testimonia, satis superque esse, ad veritatem hanc persuadendam, vt ita firmiter credatur, quemadmodum alia plurima, quæ cum humana fide teneantur, certa tamen, & indubitata esse creduntur. Si Summo Pontifici placuerit, facilè hæc veritas ipsius calculo probari poterit: tum inspiciendo, & examinando, quæ adduximus pontificalia Diplomata: quę cum vera esse compererit, verum etiam quod nos asserimus comprobabit: Tùm præcipuè effodiendo Sanctissimi Patris Benedicti sepulchrum, quod est Casini; vbi cum sacras eius reliquias inuenerit, omnibus veritatem hanc proponere, suoque Diplomate confirmare, ac nequis amplius de hac veritate dubitet, præcipere poterit.

CAP. XXXVI.

QVoniam ad stabiliendam, & firmiter statuendam aliquam veritatem, non sufficit rationes, & argumenta in eius confirmationem adducere,

re, sed oportet præterea, si quæ ab aduersarijs opponuntur obiecta, diluere, atque dissoluere, ne qui illa legunt, vel audiunt, ignorantes vim, & robur illorum esse nullum, illaqueentur, & decipiantur, veritateque relicta, ad fabulas conuertantur: opportunè hoc loco ea, quæ Ioannes à Bosco ad impugnandam veritatem de existentia Corporali S. Patris Benedicti apud Casinum, absque vllo ordine congerit, & coaceruat, dissoluere, & confutare intendo; vt remotis, ac sublatis errorum tenebris, veritas ipsa, magis, magisque omnibus elucescat.

Compertum est, vnum, & idem corpus, non posse absque ingenti miraculo, duobus in locis consistere: vnde quicumque probauerit, aliquod corpus esse in tali, vel tali determinato loco, consequenter probatum relinquit, non esse in alio. Ideò Ioannes à Bosco quibusdam Diplomatibus, & rescriptis, tum Pontificum, tum aliorum, probare conatur, Corpus B. Benedicti Floriaci quiescere, vt inde certa consequentia pateat non extare Casini.

Possem

Possem quidem vnico verbo vniuersis ab ipso adductis respondere, dicendo (quemadmodum ipse de Diplomatibus Cassinensibus dicit) omnia esse commentitia, falsa, atque fictitia. Sed absit a me tale responsum mordax, & temerariũ: Scio namque quid de crimine falsi censeãt sacri Canones, quamque graue, & infame sit delictum. Ideò nec volo, nec debeo tale crimen alicui, etiam inferioris notæ homini, ne dum religiosis viris impingere: cum id absq; graui piaculo fieri nequeat, nisi caussa cognita ab habente auctoritatem, qualem ego non habeo, sed Beatissimus Romanus Pontifex: qui si de controuersia ista iudicare voluerit, forsan decernet, Floriacẽsium Diplomata falsa esse, Cassinensium autem vera. Reiecto igitur hoc dicendi modo, qui & Deum, & pias aures offendit, dicam simpliciter, quid de istis censeam papalibus rescriptis: non quidem asserendo, & affirmando, sed quæ mihi circa illa occurrunt dubia, proponendo: Lectori autem prudenti iudicium relinquendo. In primis ergò dico, quamuis verum

esset, Diplomata ista à summis Pontificibus emanasse, nil tamen inde aduersus Cassinenses probaretur: quandoquidem non motu proprio, & ex certa Pontificis scientia, sed ad instantiam partis expedita esse noscuntur. Inter hæc autem magnum discrimen versatur: Ea enim quæ Pontifex ex sua certa scientia dicit, & narrat, verba Pontificis sunt; & vt talia credenda, & amplectenda. Ea verò, quæ ex petitione, seu narratione aliorum litteris Apostolicis inseruntur sæpius falsa esse contingit: non enim Pontificis, sed petentis sunt verba. Exemplo quotidiano rem illustremus. Vacat quoddam beneficium curatum, valoris aureorum mille, de quo consistorialiter prouideri solet: Petrus, quò istud beneficium facilius impetrare valeat, Pontifici exponit, beneficium illud simplex esse, nec valorem aureorum centum excedere, nec esse consistoriale. Annuit Pontifex, & concedit beneficium Petro. Conficiũtur desuper Apostolicę litteræ, in quibus beneficium illud tale esse asseritur, quale Petrus exposuit. Nonne assertio ista

falsa

falsa est? Ita planè: At non Papæ, sed Petri est: nec ex eo, quod in litteris Apostolicis continetur, aliquam sibi conciliat fidem, siue auctoritatem: Imo detecta falsitate narratiuæ, grauius inde meretur puniri Petrus, quia non quemlibet hominem, sed ipsum Papam visus est decipere. Similiter in nostro casu dicendum. Ea, quæ in assertis Diplomatibus, Monasterio Floriacensi concessis, de Corpore B. Patris Benedicti Floriaci existente narrantur, non ex mente Pontificis, sed iuxtà seriem, & tenorem libelli supplicis sanctitati suæ porrecti, narrari, & dici: at verò in Diplomatibus Casfinensi Monasterio cōcessis, Pontifices ex professo agunt de existentia S. Patris Benedicti apud Cassinum: vnde illarum assertio litterarum Pontificia censenda est, Floriacensium verò minimè. Præferendæ igitur sunt Casfinenses Floriacensibus.

CAP. XXXVII.

SEd examinemus paulisper singula rescripta. Proponunt primo duo Diplo- 'Boscus Pag. 239.

mata Leonis Papæ Septimi. Prius datum quinto idus Ianuarij. Pontificatus ipsius anno tertio: Posterius datum Calendis Februarij, anno quarto: ambo Indictione vndecima. Quis non videt, falsam esse necessario alterius Indictionem? Non enim illis duobus annis eadem poterat currere Indictio. Respondebunt fortè, errorem hunc, vitio scriptoris, seu impressoris irrepsisse. Nescio an ita sit: sed esto. Cum videant in scriptis suis Indictionem erroneam, nec tamen velint, scripta illa Apostolica falsa censeri, cur si in Casfinensiũ Diplomatibus, similis forsan error, eadem ratione obrepsit, vniuersa falsa esse proclamant? Cur statim Casfinenses Monachos impostores, & litterarum Apostolicarum falsatores esse vociferãtur? Hoc nõ est veritatem inquirere, sed odia serere. Profectò cùm scriptum sit: quod tibi vis fieri, alteri fac: humanitatis vestræ erat, in quo veniam vobis tribui vultis, cæteris indulgere: nè duo põdera in sacculo, contrà
Pro. 25. Dei præceptum, habere videremini. Condonamus ergo vobis errorem istũ, pergamus

mus ad alterum; In secundo eiusdem Leonis rescripto, inducitur Pontifex ita dicẽs. *Intimatum est nobis, in Monasterio admodũ Reuerẽdo vocabulo Floriaco nominato, quod est in honorem Dei Genitricis Mariæ, & S. Petri constitutum: vbi requiescit egregius Pater, Dominus noster Beatissimus Benedictus, decus, videlicet, gemmaque Monachorum.* Ita ne loquuntur Pontifices? quando aliquem Sanctum, Dominum nostrum appellauerunt? Nullus Christianorum, ne dum Pontificum, alteri à Christo, epitheton Domini nostri tribuit: quia nullus, nisi ipse Dominus noster est. Et quidem Leo iste Monachus non fuerat, vt vel sic error iste valeat excusari: sed qui bullam scripsit, forte erat, & ita titulum illum incompetentẽ, & quem B. Benedictus non amat, nec quærit, illi attribuit: reuerentiam quidem erga Beatum Benedictum, se habere ostendens, sed non secundum scientiam: Scio Beatum Gregorium lib. 2. regis. post epist. 38. in priuilegio Monasterio S. Medardi concesso, eundem Sanctum, Dominum Medardum appellasse: at vero quẽ-

quam

quâ pontificum, aliquem Sanctorum, dominum nostrum vocasse, nusquam hactenus reperire potui. Vnde ex hoc solo titulo perperam B. Benedicto tributo, argui potest falsitatis hæc bulla, non quidem meo, sed Summi Pontificis iudicio. Habetur enim in cap. Quam graui de crimine falsi, Quod litteræ illę, in quibus Papa alicui titulum incōpetentē, & à stilo ordinario alienū tribuit, falsę censeantur: putà si Episcopum filium, aut præsbyterum fratrem vocet. Cùm ergo titulus Domini nostri, Beato Patri Benedicto hic tributus, sit incompetens, & à consuetudine Pontificum valdè alienus, profectò (iuxta præfati Canonis sententiam) falsa videtur iudicanda etiam ipsa bulla.

CAP. XXXVIII.

SEcundo loco affert Boscus, litteras quasdam nomine Alexandri Secundi expeditas: antè quarum exordiū,
Pag. 241. ista scribit. *Alexander Secundus Papa, bullam sequentem litteris ferè ignotis, ac*

quasi

quasi Gothicis dedit. Ex quibus incipio præ dictam bullam arguere imposturæ, quod videlicet Romani Pontifices in suis publicis scripturis, non fuerint vsi litteris incognitis, aut ferè Gothicis. Et dato, quod tempore Gothorum illis vsi fuissent: certè Alexandri huius tempore, qui post millesimum, & quinquagesimum annum à Domini Natiuitate sedit, non erant in vsu apud Romanos Pontifices. Vidi ego plura illorum temporum monumenta, tàm Alexandri Secundi, quàm aliorum præcedentium, & subsequentium Pontificum, sed vniuersa latinis, non Gothicis, cognitis, non incognitis litteris exarata. Forsan illa præfatiuncula ostendere voluit Boscus suam summam sapientiam, quod litteras alijs incognitas, solus legere potuerit. Secundo arguo aduersus hoc Diploma, ex eo quod constituit Floriacense Cœnobiũ caput omnium Monasteriorum Galliæ, quod quidem priuilegium fuerat à Beato Gregorio Monasterio S. Medardi prius concessum: vt patet ex Registro epistolarum B. Gregogorij lib. 2. post epistolã 38. Greg. lib. 2 Regist.

nec

nec credendum est, Alexandrum Secundum tali priuilegio derogare voluisse. Erant igitur in Gallia tunc temporis duo capita omnium Monasteriorum, quod absurdum omnino est, atque monstrosum. Adde quod Helgaldus Monachus Floriacensis in vita Roberti Regis loquens de Gauzlino Archiepiscopo Bituricensi, hæc
Baro tom. ait. *In honoribus sæculi eum honorans* (Ro-
11. pa. 99. bertus scilicet Gauzlinum) *attribuit illi honores non minimos, Abbatiam Sancti Benedicti; quæ est Caput totius ordinis Monastici.* Loquitur autem de Abbatia Floriacensi, vt patet ex his, quæ paulo antè narrauerat, Gauzlinum videlicet Abbatem fuisse Floriacensem. Quod etiam asserit Aymoinus Monachus Floriacensis apud Boscum in proœmio libri de mira-
Bosc. p. 67. culis Sancti Benedicti, pag. 79. floruit autem Gauzlinus annos ferme quinquaginta, antequam presens Alexandri Diploma expediretur. Non ergo huius bullę vigore Monasterium Floriacense Caput omniũ Monasteriorum Galliæ est constitutum, si Helgaldo credendum est. Si autem ve-

rum

rum dicendum est,nec prius,nec post hãc bullam fuit Monasterium Floriacense caput omnium Monasteriorum Galliæ,quia nunquam id fuit, nec poterunt ostendere Floriacenses cum suo Bosco, vnquã fuisse. Florebat certè tunc in Gallijs nobilissimum Cluniacense Cœnobium cum sua Congregatione, cuius nunquam fuit caput Floriacense Monasterium; Imò contra potius dici posset,quandoquidem Sanctus Odo Cluniacensis Abbas prçfuit Monasterio Floriacensi, vt constat ex eius actis, quç habentur apud Surium tom. 6. die 18. Nouemb. Cum itaque Floriacum nullo modo fuerit vnquam omnium Galliæ Monasteriorum caput,nec eius Abbas cæteris præfuerit Abbatibus, videtur dicendum, hunc esse titulum sine re, a Pontifice nunquam concessum, sed à Monachis confictum. Tertio argumentor ex sigillo huic bullæ apposito,in cuius circumferentia hæc legitur inscriptio. Deus noster refugium, & virtus. At verò in eiusdem Alexandri veris,& legitimis scriptis, circum sigillum ista leguntur: Exaltauit Bosc.p.356

me Deus in virtute brachij sui: vt videre est apud Cardinalem Baronium tom. 11 Annalium ad annum Christi millesimum sexagesimum secundum. Aliena ergo hęc inscriptio videtur falsum reddere sigillum: quod si ita est, falsæ etiam erunt ipsæ Apostolicæ litteræ, vt habetur cap. licet. de crimine falsi, adiuncta glosa. Asseruntur prætereà litteræ istæ, datæ Lucæ anno Pōtificatus eius vndecimo, cum tamen anno illo (vt docet Cardinalis Baronius) non Lucę, sed Romæ commoratus fuerit Alexander: verùm quia error fortè irrepsit in anno Pontificatus enumerando, eum errorem vobis indulgeo.

Baro. to. 11 pag. 328.

Ad rescripta Eugenij, & Alexandri tertij respondeo, nil efficere contra nos: siquidem opinatiuè tantùm, & iuxta aliorum sententiam asserunt, Corpus B. Patris Floriaci requiescere, dum ita dicunt: *Cuius Corpus gloriosum ibi requiescere creditur.* Vrbanus etiam Quintus quando reliquias S. Benedicti à Floriacensibus sibi dari iussit, ita loquutus est: *Cuius Corpus in vestro Monasterio requiescere dicitur.*

Qui

Qui posteà in Italiam veniens, præter innumera priuilegia, eaque illustrissima, quæ Casinensi Cœnobio, propter reuerentiam S.Patris Benedicti ibi quiescentis, contulit: bullam Zachariȩ Papæ de existentia Corporis S. Benedicti apud Casinum, semel,& iterum approbauit,& confirmauit. Vrbanus ergò Quintus non à Floriacensibus, sed à Casinensibus stat, eisque patrocinatur.

CAP. XXXVIIII.

AD cætera testimonia dico: ea omnia esse Gallorum hominum, qui facilè pro patria testimonium dixerunt, arbitrati, verum esse,quod à Floriacensibus de existentia Corporis S. Benedicti apud illos, ferebatur: vndè & plures illorum, non assertiuè, sed relatiue loquuntur, dicentes: qui in Ecclesia Floriacensi requiescere dicitur. Deindè oppono plures paucioribus,& suspectis omni suspitione carẽtes. Sũt enim omnes vestri testes Galli, At verò in fauorem Casinensium, non solum Itali, verum etiam Germani,

& Hispani, imò & Galli ipsi, vno quasi agmine facto, conspirant. Mirum profe-
Baro.to.8. pag.499. cto est (quemadmodum Cardinalis Baronius tom.8, ad annum sexcentesimum sexagesimum quartum argumentatur) innotuisse Gallis, iisque magnoperè exultantibus, Corpus S.Benedicti Floriacum esse translatum: & tamen Francorum Principes, & alij innumeri, non Floriacum, sed Cassinum, vndique confluxisse post hæc: frequentesque suscepisse pietatis ergo pe-
Bosc. pag. 371. regrinationes. Et quamuis Boscus argumentum hoc floccipendat, ac leue, & nullius ponderis esse dicat, quapropter ad marginem ista adnotauit: hæc coniectura parum premit, infraque dissoluetur: tamen cũ ad solutionem ventũ est, adeò fortè, ac difficile illud inuenit, vt dissoluere nullatenus quiuerit. Audias, oro, lector, optimè ipsius solutionem de verbo ad verbum huc
Bosc.pag. 389. transcriptam. *Quod verò peregrinationes frequentes Transalpinorum ad Cassinum in testimonium adducat, hoc nihil efficit: alioquin, & frequentes totius orbis ad Bethleem Palestinæ concursus hodiernus, præsepe Dominicum*

cum ibi adesse conuin ceret, quod tamen Romæ esse scitur. Sic Boscus. Egregium profectò responsum. Qui ad loca Sancta Palestinæ peregrinatur, sicut in sepulchro Hierosolymitano Corpus Christi quiescere non credunt, ita nec in Bethleem eiusdem præsepe esse affirmant. Transalpini verò, qui Cassinum deuotionis ergo confluunt, Corpus B. Benedicti ibidem requiescere, seque ad illud visitandum peregrinari, constanter asserunt. Manet ergo insolutum Cardinalis Baronij argumentum pro Cassinensibus factum, nec vnquam illud dissoluet Boscus.

Ad Historicos à Bosco adductos, nec vacat, nec libet, nec est necesse respondere: tum quia esset opus laboris immensi, vtilitatis verò minimę: tum præcipuè, quia nullus eorum (imo ne omnes quidem simul) tantæ est authoritatis, vt vel vni ex supra a nobis adductis testibus, valeat, aut debeat aliquatenus coæquari, nedum præferri. Ego certè tanquam verus Ecclesię filius, tot Pontificibus Summis subscribere, indubiamquè fidem ipsorum scrip-

ſcriptis adhibere malo: quàm illis relictis, historicis iſtis mirè inter ſe pugnantibus, varijſque, ac multiplicibus de hac re opinionibus digladiantibus, auditum pręstare, vel fidem. Cæterum ad ea, quæ de translatione Sancti Patris Benedicti narrant, in ſecundo huius operis libello quantum neceſſe fuerit (Deo dante) reſpōdebo.

CAP. XXXX.

SVnt pręterea iu præfato lib. Ioannis à Boſco, ſcholia, & gloſſemata, ſiue notamenta varia, atq; diuerſa hinc inde ſparſa, quibus, tanquam oblique, & ex inſidijs, impetit, lacerat, ſugillatq; Monachos Caſſinenſes, & vniuerſa eorum ſcripta, pręcipuè verò Leonem Oſtienſem, integerrimę fidei ſcriptorem: quæ cum ſint in magnum præiudicium veritatis (cuius patrocinium, & defenſionem in hoc opuſculo ſuſcepi) ſcripta, nequeo illa tacitus pręterire, ne ſilendo videar conſentire. Primum notamētum habetur præfixum epiſtolæ Oderiſij Aabbatis Caſſinenſis

nensis, de qua supra, cap. 26. vbi sic ait. *Extant, & litteræ Casinensium ad Floriacenses, quas legere erit iucundum, in quibus maximè intueri licet, conficta esse, quæ de Corpore S. Benedicti proferunt ex Leone Ostiensi Casinenses, & Apostolica rescripta. Non enim Oderisius Abbas Casinensis, si suo tempore extitissent, ea tacuisset, cum tantopere satagat miraculis, atque reuelationibus Casinensibus Corpus S. Benedicti vendicare. Quod longe expeditiori via per testimonia Romanorum Pontificum, si ad manum fuissent, præstitisset.* Bosc. pag. 252.

Secundùm notamentum simile est huic, ideò simul proponendum, vt pariter vtrique respondeamus. Affert quoddam fragmentum ex Adonis Treuerensis Martyrologio, vbi agit de translatione Sancti Patris Benedicti, ac sororis eius Scholasticæ: cui subiungit Boscus de suo hæc verba: *Hic præclarus Pontifex post Leonem Casinensem scripsit: & licet assiduus esset Romanorum Pontificum aulæ, vt Aloysius Lyppomanus indicat: Bullas tamen, quas Leo ipse confingit, vtpotè nunquam datas, in recensenda translatione Sancti Benedicti haud pertimuit.* Bosc. pag. 365.

muit. Cæterum, si quod verisimiles coniecturæ mihi suadēt, expromere liceret, dicerē: neotericos quosdā Casinates, Leoni Osti. (vt ab eius & antiquitate & dignitate sibi cōpararent fidē, & auctoritatē) partum supposuisse, cuius si rediuiuus esset, se minimè patrem inscriberet. Nam quod rem vrget vehementer, illud est, quod S.R.E. Cardinalis, multa de Pontificibus Summis sui sæculi dicat, quæ veritati nulla ratione quadrare conuincuntur. Hæc Boscus vbi supra.

In his notamentis multipliciter errauit Boscus. Primùm dum asserit, Adonem Treuerensem post Leonem Casinensem scripsisse, cum multo secus se res habeat: siquidem Ado (vt ipse etiam Boscus asserit) ante annum Domini millesimum octogesimum primum, tēpore Gregorij Papæ Septimi scripsit: Leonem verò post mortē Victoris tertij, qui præfato Gregorio in Pontificatu succesit, scripsisse constat ex eiusdem Chronico, in quo obitum præfati Papæ Victoris describit: quod facile potuit videre Boscus. Vnde nonnullius oscitantiæ arguendus est, qui adeò mani-

festam

festam falsitatem non agnouerit: vel si agnouit, alicuius impudentiæ, qui mendacium tam apertum (vt Leonem,& Cassinenses carperet) simplici lectori obtrudere voluit. Errauit secundo Boscus dicens: Adonem non timuisse Bullas de trãslatione S. Benedicti à Leone confictas, vtpotè nunquam datas. Bone Deus,& quænam sunt bullę istæ, quas Ado non pertimuit? Ego circa Sanctissimi Patris Benedicti translationem nullam aliam inuenio, præter illam Vrbani Secundi, de qua supra ca. 18. quam diximus ibidem à Clemente Quarto fuisse confirmatam. Quando autem scripsit Ado suum Martyrologium, nec dum fuerant creati Pontifices Vrbanus,& Clemens prædicti: quomodò ergo poterant eorum bullæ, quæ nondum extabant, ab aliquo timeri? Aliud autem Diploma Pontificium circa istam translationem nec verum, nec commentitium, nec apud Leonem, nec apud alium scriptorem, nunquam poterit ostendere Boscus à Cassinensibus fuisse productum. Tertio errauit Boscus, asserens, Leonem

bullas confinxisse, vel Casinenses Monachos bullas confictas ex Leone protulisse. Neutrum enim verum est. Leo namque nullas adducit in suis scriptis bullas; nec Casinenses aliquam Leoni attribuunt. Volue, & reuolue Leonis Chronicon, & si in eo aliquam bullam inueneris, mendacem me esse pronuncia: Si autem non inueneris, falsum te dixisse humiliter confitere, vt veniam valeas obtinere. Quod si de bullis, quæ in calce Chronici Casinensis impressi habẽtur, loqueris, illæ (quamuis perperam ibi sint positæ) nec sunt Leonis, nec quisquam asserit, illius esse. Quare ergo tã audacter pronunciasti, Diplomata, quę Leo Casinensis affert, falsa esse, cùm nulla afferat? Quare etiam non timuisti allegare in tuum patrociniũ Cardinalem Baronium, tom. nono. Ad annum Domini septingentesimũ nonagesimum quintum in fine: quasi frequenter huiusmodi sugillantem, ac penè respuentem Diplomata, ipsorum ex stilo confictionem deprehendens: cum in toto illo anno, nec in toto illo tomo, tale aliquid,

Bosc. pag. 388. Ad marginem.

de

de Leone dicat? Ego certè diligenter inquirens, illic aliquid tale, hactenus inuenire non potui. Concludens ergo tecum dico: Vel sciens, & prudens aduersus Leonem, & Casinenses ista scripsisti, vel ignoranter: si primum, inique profectò, egisti, dum contra propriam conscientiam talia effutire ausus es: Si secundum, imprudenter egisti, dum incerta pro certis, falsa pro veris, tam facile asseruisti. Quod si in his tàm apertis, & manifestis hallucinatus es, non est cur in his, quæ ex vetustis bibliothecæ mẽbranis proferre te iactas, aliqua tibi à quoquam fides adhibeatur.

CAP. XXXXI.

Dixisti præterea, *Neotbericos quosdam Casinates Leoni Ostiensi partum suppofuisse cuius si rediuiuus esset, se minime patrem inscriberet. Nam quod rem vrget vebementer, illud est, quod S.R.E. Cardinalis multa de Pontificibus Summis sui sæculi dicat, quæ veritati nulla ratione quadrare conuincuntur.* Et rursus infrà. *Verum* Bosc. pag. 365.

Bosc.pag. 18 *cum in Leonis narrationibus, multa, ac pene omnia, me haud leuiter admonerent, de earum veritatis, atque integritatis certa fide dubitandi, imò & penè compellerent, &c.* Vbi non iam de bullis, sed de ipsa Leonis Ostiensis historia, videris mihi agere. Cumque nullam aliam legere potueris, præter illam Venetijs, opera Laurentij Monachi Vicentini, per Lazarum de Soardis, die duodecima Martij 1513. excusam, oportet, vt quæ aduersus Leonis historiam asseris, aduersus istam dicta esse intelligantur. In qua non pauca inueniuntur, quæ toto cælo, & à veritatis tramite, & à Leonis autographo deuiant. Vniuersos ergo, qui hæc legerint, semel pro semper admonitos esse volo, extare in Archiuo Casinensi codicem, seu volumen quoddam perantiquum, ante hos quadringentos annos scriptũ characteribus Longobardis, quod Chronicõ Casinense appellatur: diuisum in quatuor partes, siue libros, quorum tres priores Leonis Ostiensis esse dicuntur: quartus verò Petri Diaconi Casinensis bibliothecarij. Incipit autem eius histo-

Casinẽsis Chronicõ notatur.

ria à Beatissimo Patre Benedicto, & vsque ad Innocentium Secundũ Papam protenditur. Hoc volumen videtur voluisse typis excudere præfatus Laurentius, Monachus quidem Cõgregationis Casinensis, sed rerum Monasterij Casinensis penitus ignarus, & inscius: quippe qui nunquã Cassinum viderit, nec supradictũ Chronicon manuscriptũ legerit: Quod ex eiusdẽ Vincentij epistola, initio libri pręfixa liquido colligi potest. Ita enim ille scribit Abbati S. Iustinæ de Padua, cuius authoritate, & iussu Chronicon illud excudi faciebat. *Quam profecto prouintiam vires nostras excedentem subire non dubitaui, cum tui causa, cuius imperio non morem gerere, nefas esse duxi: tum rei ipsius ratione: vt scilicet eam à situ, & carie vendicarem: In Bibliothecis siquidem nostris p ropemodum vetustate confecta, latitabat, breui (ni fallor) curriculo peritura.* Hæc Laurentius. In quibus autem bibliothecis liber, à quo ipse hausit, lateret, nescio: hoc certo scio, Codicem Casinensem optimè conseruari, nec situ, & carie tabescere, sed integrum, & illibatum ha-

ctenus

quod cum Ostiensis Episcopus esset, contra Sanctorum Canonum decreta, Apostolicam Sedem inuaserat. Sic de verbo ad verbum habetur in Codice M.S. lib. 1. cap. 45. ad finem fol. 29. à tergo. Secundo, in Chronici impressi libr. 2. post cap. 11. sic habetur. Hic deficit cap. duodecimum: quod tamen in M.S. integrum legitur, & incorruptum. Prætereà lib. 3. cap. 63. vbi agitur de consecratione Papæ Victoris tertij, facta Romæ septimo Idus Maij. Subditur statim de translatione S. Episcopi Nicolai, quam sic refert Laurentius, Quo etiam die corpus S. Confessoris Christi Nicolai ex Ciuitate Myrensi, vbi septingentis fermè annis quieuerat, Venetias translatum est: In cuius honorem ædificata est Ecclesia musiuo tabulato, perquam decenter ornata, à Patritijs Venetis, & Monachis ibidem manentibus, maximo cum honore veneratur, & colitur. Quamquam nonnulli Barium translatũ esse contendant. At Leo in M.S. cap. 66. ad finem fol. 156. à tergo sic habet. Quo etiam die Corpus S. Confessoris Christi Ni-

Sec. Locus

Loc. tertij

Nicolai à Ciuitate Myrensi, in qua per annos septingentos septuaginta quinque quieuerat, Barium delatum est. Eodem lib. cap. 72. agens de obitu Papæ Victoris, sic ait Laurentius. His ita dispositis, atque decretis, sepulchrum sibi in ipsa Capituli absyda parari iussit, atque post diem tertium fœliciter migrauit ad Dominum, decimo sexto Calendas Octobris, anno Dominicę Incarnationis, millesimo octogesimo nono. Cum præfuisset in huius Monasterij regimine annis viginti nouem; mensibus quatuor, diebus sexdecim: In Sede verò Apostolica ab ipso suæ electionis exordio, anno vno, à consecratione verò mensibus quatuor, diebus septem. Leo verò in M.S. cap. 71. fol. 160. sic habet. His ita dispositis; atque decretis, sepulchrum sibi construi in absyda ipsius Capituli iussit, atque post diem tertium fœliciter migrauit ad Dominum sextodecimo Calendas Octobris, anno Dominicæ Incarnationis millesimo octogesimo septimo: A Patris autem Benedicti transitu, anno quingentesimo septuagemo nono: Cum

Locus 4.

præ-

præfuisset in huius Monasterij regimine annis viginti nouem, mensibus quatuor, diebus sexdecim: In Sede verò Apostolica ab ipso suæ electionis exordio anno vno, sacrationis, mensibus quatuor, diebus septem.

Videntur ne tibi, ò lector, ea quæ Laurentius excudit, cum his, quæ Leo scripsit, concordare? Nihil minus. Crediderim ergo, Laurentium istum, sortitum fuisse aliquod exemplar malè, & infideliter transcriptum: sicque ex turbido fonte turbidas propinasse aquas, alijsq; bibendas tradidisse: vnde & a viris doctis male audit hoc Casfinense Chronicon, & meritò: nam adeò plurimis scatet mendacijs, vt plane dicere possimus, tot in eo esse mendacia, quot sententiæ. Abeat igitur hoc Chronicon tot erroribus plenū, & iam neminem amplius decipiat, nec ea, quę ab altero conficta sunt, pro Leonis historia nobis obtrudat: nulla ei fides in posterum adhibeatur: nullam enim meretur fidem, qui tam infideliter, & mendaciter, tot & tanta transcripsit. Curent au-

tem Patres Casſinenſes, vt præfatū Chronicon aboleatur, & illud M. S. à viris doctis, & probis, qui optimè litteras Longobardas legere norint, fideliter tranſcribatur, & in lucem, multorum vſibus profuturum, quam emendatum prodeat: vt ſic fides, & integritas Leonis Oſtienſis præclari ſui temporis hiſtorici, omnibus innoteſcat: Indecens enim eſt, vt propter multa male tranſcripta à Laurentio iſto Vicentino, vel alio quopiam imperito, fides, & auctoritas Leonis Cardinalis, & Epiſcopi Oſtienſis, vacillet, ac periclitetur.

C A P. X X X X I I.

EX his manifeſtè apparet, multa inueniri in Chronico Casſinenſi excuſo, falſo deſcripta, quorum ſi Leo reuiuiſceret, ſe minime patrem, & auctorem inſcriberet: verum hæc non efficiunt, quin falſus ſit Boſcus, dum aſſerit, Leonem ipſum bullas confinxiſſe, vel Monachos Casſinenſes confictas bullas Leoni ſuppoſuiſſe: neutrum enim verum eſt,

nec probat, vel probabit vnquam Boscus. Et vt semel Leonem Ostiensem à calumnijs, quas iniuste patitur, defendamus: oportet respondere verbis illis à Bosco in ipsum dictis: scilicet, Leonem glorianter, ac mendaciter esse loquutum: quæ ipse desumpsit ex Cardinali Baronio tom. Annali 11. Ad annum Domini millesimum quinquagesimum nonum: vbi postquam egisset de Synodo Romana sub Nicolao Papa Secundo congregata, in qua Berengarius hæreticus errorem suum sponte damnasse fertur: subinfert quę Leo Ostiēsis de Alberico Diacono, disputante in Synodo Romana aduersus Berengarium, eūque edito libello confutante, narrat lib. 3. Chronici cap. 33. Post verba autem Leonis, subdit statim Baronius: *Hæc Leo, sed glorianter nimis, ac valde mendaciter: nam vt audisti, Berengarius absq; vlla prævia habita in Synodo de heresi altercatione, statim sponte damnauit errorem.* Hęc Cardinalis Baronius: cui spero gratissimum fore, si quę pro veritate dicenda videntur, ea, qua par est submissione, pro Leone respōdero.

Bosc. pag. 384.

Baro. pag. 254. A.

Sic enim lego illum scribentem in præfa-
Baro.pag. 937. tione ad appendicem to. 11. Annali. *Prima*, inquit, *illa censeri debet scriptorum felicitas, si à veritate nunquam pedem efferre contingat. Secunda verò felicitas illa debet existimari, si quæ humana imbecillitate errata noscuntur, eadem cognita emendare: quam nos assequi cum exoptemus, ita comparati sumus, vt monitores nostros, tanquam insignes colamus benefactores.* Hæc Baronius. Quibus verbis permotus, ostendere decreui, Leonem Ostiensem, non mendaciter, sed verè in enarranda inter Albericum, & Berengarium altercatione, fuisse loquutum: neque hac in re alium opto Iudicem, quam eũdem sapientissimum Baronium; certus, quod perpensis adducendis defensionibus, pro Leone, imo pro veritate (quę omnibus est præferenda) iudicium proferet.

Leo Osti. Historiam igitur Alberici Diaconi describit Leo in codice M.S. lib. 3. cap. 33. fol. 132. in hunc modum. *Per idem tempus Albericus Diaconus vir disertissimus, ac eruditissimus ad hunc locum habitaturus aduenit. Hic in hoc Monasterio positus composuit*

librum

librum de virginitate S. Mariæ: librum dictaminum, & salutationum: In musica dialogum: contra Henricum Imperatorem, de electione Romani Pontificis: vitam S. Virginis Christi Scholasticæ, homiliam eius: vitam S. Dominici; passiones Sanctorum Modesti, & S. Cæsarij: librum de Dialectica. Temporibus verò eius facta est Synodus in Vrbe Roma aduersus Berengarium Diaconem Ecclesiæ Andegauensis, qui inter multa, quæ astruere nitebatur, dicebat, sacrificium Corporis, & Sanguinis Domini figuram esse. Cumque nullus ei resistere valeret, idem Albericus euocatur ad Synodum: quo dum venisset, post varia conflictationum genera, cũ pars parti non cederet, idem Albericus hebdomadæ vnius accepta licentia, librum aduersus eundem Diaconem de corpore Domini edidit, Sanctorum Patrum testimonijs roboratum, in quo omnes assertiones eius destruxit, æternæque obliuioni tradidit. Sic Leo. Sciendum ergò pro veritatis intelligentia, bis fuisse congregatã Synodum Romæ aduersus Berengarium: semel sub Nicolao Secundo Papa, anno Pontificatus eius primo, Domini verò, mil-

millesimo quinquagesimo nono. Iterum sub Gregorio Septimo, anno eiusdem septimo, Domini autem millesimo septuagesimo nono. In prima Synodo Berengarius absque vlla præuia de hęresi altercatione, statim sponte damnauit errorem, vt Baronius vbi supra asserit. In secunda verò disputatum est aduersus illum, & præcisè Sanctus Bruno, qui paulò post fuit Signię creatus Episcopus, contra eundem disputauit, vt eius vitæ acta testantur. Et Baro. etiam tom. 11, anno 1079. pag. 528. Quando ergo Leo Ostiensis asserit Albericum disputasse in Synodo Romana contra Berengarium, loquitur non de prima Synodo sub Nicolao, sed de secunda sub Gregorio habita: quod ex eiusdem Leonis narratione manifestè colligitur: Sic enim ait vbi supra: *Per idem tempus Albericus Diaconus, &c.* Quæro, Per quod tempus? Certè post annum millesimum septuagesimum primum. Fuit namque aduentus Alberici ad Monasterium Casinense aliquanto post consecrationem Ecclesiæ eiusdem Cœnobij, factam ab Alexandro Secun-

Baro. pag. 528.

do,

do, Calendis Octobris, pontificatus ipsius anno decimo. Domini verò millesimo septuagesimo primo, vt habet idem Leo cap. 28. eiusdem lib. 3. Post in Monasterio cõstitutus scripsit libros à Leone relatos; ac tandem ad Synodum euocatus, contra Berengarium disputauit. Considerata igitur rerum serie, ac temporum ratione, à Leone diligenter annotata, Albericus Cassinum venit extremis Alexandri Secundi temporibus: vnde in codice M. S. statim post Alberici aduentum, Alexandri Papę obitus describitur. Quando ergo celebrata est Synodus contra Berengariũ sub Nicolao Papa, adhuc non venerat Albericus Cassinum, nec habitum Monasticum induerat, quando verò coacta est secunda Synodus sub Gregorio Papa contra eundem Berengarium, Albericus erat iam Monachus, & libros supra à Leone relatos scripserat, quibus sibi nomen, & auctoritatem conciliauerat: ideoque vocatus ad Synodum fuit, in qua ea, quæ Leo refert, contigerunt. Leo itaque nec glorianter nec mendaciter loquutus est: sed

Leo Osti.

sed quæ suo tempore contigerunt, fideliter enarrare studuit. Quibus sic stantibus, deleat, obsecro, sapientissimus Cardinalis Baronius verba illa in Cardinalem, & Episcopum Ostiensem nimis seuerè prolata; scilicet. Hæc Leo, sed glorianter nimis, & valde mendaciter: restituatque eidẽ Leoni, elogium sibi iure debitum, atque abipsomet, non semel eidem tributum, scilicet scriptoris integerrimi sui tẽporis: Sic enim eum vocat eodem illo to. 11. & anno millesimo quinquagesimo nono: quem etiam anno millesimo septuagesimo septimo, scriptorem appellat sinceræ fidei. Profecto si ista Leoni conueniunt (vt verè conueniunt) nullo modo poterit eidem conuenire, esse valde mendaciter loquutum.

Baro. tom. 11. p. 248.

Pag. 503.

C A P. XXXXIII.

HIs pro mea in Cardinalem Baronium obseruantia, proque Leonis Ostiensis defensione, dictis, iam nunc oratio nostra ad Ioannem à Bosco se conuertit; cuius occasione paululum

lulum digressi eramus: vt ostenderemus, Leonem Ostens. nec mendaciter, nec glorianter esse loquutum, quemadmodum ipse sibi malè persuadet. Fatemur equidem, omnem hominem falli, & fallere posse: at verò, iniquum esse censemus, si quem tanquam hominem deceptum fuisse contingat, nos, eum mentiri, aut decipere voluisse dicamus: Cùm illud fragilitatis humanę sit, hoc autem malitiæ, & peruersitatis. Ingenui autem, candidi, sinceriq; animi indicium est, dicta, & facta dubia, & quæ in vtramque partem interpretari possunt, nunquam in malam flectere, aut detorquere. Quod si de peccatis, vel erroribus alicuius sit quæstio, tale iudicium proferre debemus, quo salua veritate, personæ, de qua agitur, nomen, & fama, integra, illęsaque permaneat. Qui enim dum potest fratris sui honorem illustrare, denigrat, reus profecto est iniquitatis. Quod si in quemlibet hominem, iniurium esse, malum est: in viros religiosos, atque dignitate Ecclesiastica sublimes, dilatare os, & eijcere linguam, pessimũ erit, atq; grauissimum.

Vt autem Boscus intelligat, quale piaculum commiserit Leonem Ostiens. & Monachos Casinenses insectando, falsitatisque, & imposturę arguendo: libet hic inserere fragmentum cuiusdam epistolæ B. Petri Diaconi Cardinalis, & Episcopi Ostiensis ad Desiderium Abbatem Cassinensem. Venit Beatus iste vir Casinum,

Leo Osti. lib.3.c.21.

ibique per dies aliquot commoratus, multa familiariter cùm prefato Abbate Desiderio contulit: postquam verò indè discessit, ad eum scripsit epistolam illam, cuius exordium est: Qui solus de nimij fluctus procellis eripitur. vbi circa finem eiusmodi elogio exornat vnà cum Casinensi Cęnobio, eosdem Monachos Casinenses, dicens: *Igitur, vt iam omnes communiter alquar, nolo vos lateat, venerabiles fratres mei, quia ex quo glorioſi Cænobij vestri limen excessi, vos iugiter præ oculis habui, vos intimæ dilectionis visceribus astrinxi: atque vt fatear, redeunti mihi à Casino Sacratissimo idem mihi contigit, quod mulieri, quæ reuertebatur à tabernaculo Silo: vt nimirum vultus mei non sint amplius in diuersa commutati. Vobiscum*

Pet. Diac. epistola.

1. Reg. 1.

sanè

Digitized by Google

ſanè præſentialiter habito, vobis ſemper aſsiſto. Alioquìn, ſi propterea non ſum vobiſcum quia corporalibus oculis vos non intueor, ergo nec ipſi oculi ſunt in capite, quia caput cernere nequeunt: vel ipſi ſibimet oculi abſentes ſũt, quia nec quiſquam ſe, nec vterque ſe inuicem mutua contemplatione poſſunt conſpicere. Beati ſiquidem, qui inter vos, & in ſanctis operibus veſtris moriuntur. Pia nimirum fide credendum eſt, quia ſcala illa, quæ de Caſſino Monte olim in cælum videbatur erecta, adhuc pallijs ſtrata, lampadibus coruſcat: & ſicut tunc excepit Ducem, ita nunc exercitum tranſmittat ad cæleſtia ſubſquentem. Nec ab eius glorioſo tramite exorbitant declinantes, iam defuncti, cuius in hoc exilio, dum viuerent, veſtigia ſunt ſequuti. Hoc eſt intimi feruoris incendium illud, quod mihi inextinguibiliter flagrat in corde. Hæc perpes fabula, quæ meo verſatur in ore. Inter cunctos autem virtutum flores, quos in illo agro pleno, cui benedixit Dominus, reperi; hoc fateor, mihi non mediocriter placuit, quod ibi ſcholas puerorũ, qui ſæpe rigorem ſanctitatis eneruant, non inueni: ſed omnes aut ſenes, cum quibus vir no-

Digitized by Google

Pro. 31. *bilis sedebat in portis Ecclesiæ: aut iuuenili de-*
4.Reg.2. *core lætantes, qui nimirum, vt filij Prophetarum, idonei sunt ad Eliam per deserta quærendum: aut certè adolescentiæ adbuc flore*
1. Ioan.2. *vernantes, iuxtà Apostolum Ioannem, vicere malignum.*

CAP. XXXXIIII.

HAEc sunt, quę de Casſino, & Casſinensibus Monachis vir ille Sanctus, non aliorum relatu, sed proprio intuitu perspecta, verè, & fideliter scripsit. Cuius testimonio apertè constat, quam Sancti, ac omni virtutum genere florentes fuerint tunc Casſinenses Monachi, inter quos non mediocriter fulgebat Leo noster, qui ob egregiam doctrinam, & sanctitatem, in Cardinalium collegium cooptatus, Episcopus Ostiensis fieri meruit. Quare ergò non timuisti mittere manum in Christũ Domini, talemque Bosc. pag. 381. aç tantum virum proscindere, ac omnes penè ipsius narrationes dubię veritatis, ac fidei esse, tam audacter affirmare? Corrige

rige corrige sententiam tuam, & posthac cautior, & circumspectior esto in proferendo iudicio aduersus viros, te doctiores, & clariores, qualem fuisse Leonem Ostiēsem, absque aliqua tui nota, incunctanter asserimus. Quod si aliquam falsitatem, vel imposturam Leonem Ostiensem, aut Monachos Casfinense patrasse deprehenderas, tuum erat cū Sem, & Iaphet filijs benedictis, verenda patrum tuorum silentij pallio obtegere, non autem cum maledicto Cham, siue Chanaan ea cæteris, irridenda propalare. Tuum, inquam, erat, qualiter ista, quæ de litteris Apostolicis à Casfinensibus productis, circumferebantur, se haberent, diligenter prius inquirere; & inuestigare, vt rectum iudicium proferre posses: quibus omnibus nescio cur neglectis, ex abrupto, ac si vtramque partem plenè audisses, sententiam aduersus Casfinates protulisti dicens: Diplomata, quæ ex Leone Ostiensi proferunt Casfinenses falsa sunt, & commentitia. Quod quam falsè abs te sit dictum, superius ostensum est. Videtur ergo in te per belle qua- Genes. 9.

drare,

drare, quod tu perperã de Leone Ostiensi dixisti; scilicet, glorianter ac mendaciter esse loquutum. Quod ne videatur gratis, ac voluntarie dictum, accipe ex tuis proprijs scriptis, quæ me ad id asserendum inducunt.

Biro.pag. 383. In tuo Apologismo, de Monachis tuis Gallicanis agens, ita loqueris. *Aduersus eos, vtpote aduersus proditores domesticos, atque familiares, primum initurus certamen, nõ multo negotio ipsos fundam, ac profligabo, vnico telo detectionis erroris Cassinensium scriptorum, quos violatæ veritatis arguo.* Sic ibi. Videris velut alter Philistæus aduer-

1.Reg.17. sus phalangas Israel loricatus, & ocreatus procedere: verba ventosa iactare, singulos ad certamen prouocare, domesticos tuos proditores vocando, exteros Cassinenses falsitatis incusando: Sed sicut tũc Philistæus ille nihil aduersus Isaelitas efficere potuit, quin potius ab eis victus est, atque prostratus: ita tibi continget in isto certamine, vt lapide solidæ veritatis percussus, occumbas. Glorianter præterea,

Bosc. pag. 384.&385 asseris, vniuersum mundum tibi consen-

tientem

Digitized by Google

tientem habere. Quod si ita est, rogo, qui nam sunt isti domestici proditores, atque exteri oppugnatores, quos fundere, & profligare conaris? E quidem his verbis aperte doces, neminem te habere fidelem, sed foris pugnas, intus timores pati: Certè Cardinalis Baron. tom. 8. ad annum 664. pag. 491. innumeros esse, qui translationi Sancti Benedicti contradicunt, asserit. Igitur, quod habere te totum Mundum consentientem dixisti, gloriosum mendacium est, sed non solum, habet enim comitem. Loquens namque de Cardinali Baronio, sic ais: *Hunc autem si vel ad mea, imo veritatis castra, suorum verborum retibus captiuum traxero, iam debellatum est, iam triumphi struendus apparatus, iam lauri gerendi Gallis, iam palmæ, iam arcus triumphalis ab eis, eisque erigendus.* Infra verò Baronium superasse, & ad tua castra pertraxisse mendaciter gloriaris dicẽs. *At tandẽ ipse sapientissimus Baronius manus dedit.* Videas, oro, lector, ingenium hominis inanem gloriolam aucupantis. Cardinalem Baronium sapientissimum profitetur, & optime quidẽ, est

Bosc. pag. 383.

Bosc. pag. 389.

est etenim; sed cum eundem ipsum, in suũ rete pertraxisse se iactat, sapientiorem se illo facit: At quam glorianter, & mendaciter, nemo est, qui non videat. Tantum enim excedit Cardinalis Baronius Ioannẽ à Bosco, quantum supremi cæli vertex, infimo terræ centro dignoscitur eminere.

CAP. XXXXV.

Bosc. pag. 215.

PErgit præterea Boscus, & in opprobrium, ac contemptum Cassinensis Monasterij, & Monachorum eius, adducit libellum quendam, cui titulus est, de illatione S. Benedicti, cuius auctorem Diedericum Monachum Floriacesem asserit fuisse. Hic in Capitulo sexto eius libelli, narrat, seu fingit potius, Sanctissimum Patrem Benedictum apparuisse cuidam Comiti Floriacensis Cœnobij defensori, nomine Gisulpho, eique inter alia dixisse. *Ego sum frater Benedictus, qui de Beneuentanis finibus in Galliam translatus, propriam requiem in Casino Monte spreui, & hunc locum Floriacensis Monasterij elegi.* Ad-

Adducit prӕterea Adreualdum in tracta- tu de translatione S. Benedicti cap. 9. asse- rentem, tunc Beatum Benedictum elegis- se Floriacum, quando, vt narrat B. Gre- gorius, totum mũdum sub vno solis radio collectum conspexit. Cum enim tunc vni uersa mundi loca haberet prӕoculis, Flo- riacum tanquam omnium excellentissi- mum, elegit, atque dilexit. Scire vellem ab his, qui ista confingunt, vnde habent, fuisse B. Patri Benedicto in illa visione ostẽ sum Floriacum, quod nondum extabat? Et quid mouere potuerit Sanctissimum Patrem ad spernendum Casinum, sibi à Deo cœlitus destinatum, & Floriacum omnibus mundi locis prӕferendum? Nec enim esse potuit quicquam materiale, aut corporeũ, puta loci amӕnitatẽ, soli fertili- tatẽ, aeris salubritatem, aut quippiã huius- modi, quę mouere solẽt homines ad aliquẽ locũ eligendum: cùm post mortem, his ne- mo vti possit. Oportuit ergo, fuisse aliquid spirituale, quale est illud, quod idem Die- dericus ibidem asserit, B. Benedictum Gi- sulpho dixisse, scilicet, *vt lucerna discipli-*

Bosc. pag. 12.

Lib. 2. Dia- lect. ca. 35.

næ per meam corporalem coessentiam, vniuersæ innotesceret Galliæ. Hoc autem cum falsum omnino sit, nullatenus potuit a. B. Patre Benedicto dici, aut præuideri. Si enim loquamur de promulgatione Monasticæ disciplinæ, iuxtà B. Patris Benedicti Regulam, in Gallijs facienda; hæc à B. Mauro, multos annos ante huiusmodi prætensam translationem, facta fuit, nec à Floriaco: sed à Glanofolio sumpsit exordium, & antequam Monasterium Floriacense construeretur, multa fuerant in Gallia erecta Monasteria in quibus lucerna Monasticæ disciplinæ prius splenduit, quam Floriaci. Falsum ergo est, B. Benedictum elegisse Floriacense Monasterium vt per eiusdem corporalem coessentiam lucerna disciplinæ vniuersę innotesceret Galliæ, cum multo ante quamplurimis innotuisset. Si autem de propagatione disciplinæ Monasticæ per totam Galliam post aduentum S. Patris Benedicti facienda, interpretari velis oraculum, vt scilicet à Floriacensi Monasterio ad cætera emanauerit, hoc gratis, & sine fundamento, asseritur. Scrip-

tum

tum certe legimus de nobilissimis Cœnobijs Cluniacensi,& Cistertiensi,fuisse tanquam apum aluearia, ex quibus agmina Monachorum egressa,non solum Gallias, verum etiam alias prouincias institutis repleuerint Monasticæ Religionis: de Floriacensi verò, quia nil tale legimus, meritò dubitamus. Alioquin doceant Floriacenses, qualiter, & quando, & per quos ipsorum, lucerna Monasticæ disciplinæ per vniuersam Galliam illuxerit, & propagata sit: Quod cùm probare nequiuerint, fateantur necesse est, oraculum illud, quod Gisulpho asseritur factum, falsum esse, nec posse subsistere. Aduersatur præterea huic asserto oraculo, oraculum illud, B. Patri Benedicto Casini factum: cuius, præter Zachariam Papam in Diplomate, de quo supra c. 3. meminit Faustus ipsius S. Patris Discipulus in Prologo vitæ B. Mauri,necnon Adreualdus vester in lib. de miraculis S. Benedicti cap. 6. A quibus asseritur, dum B. Benedictus desolationem sui Casinensis monasterij inconsolabiliter fleret, Deum sibi promisisse,re- Faustus. Bosc. pag. 11.

staurandum Cassinense Cœnobium, atq; inde Monasticam disciplinam per totum orbem propagandam: quod verè adimpletum est, vt paulò infra videbimus.

Infr. ca. 47.

CAP. XXXXVI.

VT ergo oraculum illud Gisulpho Comiti factum, subsistere aliquatenus possit, non de Monastica, sed de militari disciplina (quam in Monasterio Floriacẽsi legimus viguisse) interpretãdũ videtur. Hoc autẽ nõ ego, sed auctores à Bosco adducti apertissimè affirmant. Ioannes Monachus in vita S. Odonis Abbatis Cluniacensis, in quodam fragmento à Bosco transcripto, sic habet.

Bosc. pag. 356.

Post eam persequutionem, quæ facta est in Gallijs sub Nortmundo sæuissimo Normannorũ Rege: fratres Floriacensis Monasterij ob hostiũ metũ huc illucq; dispersi, in illud reuersi sunt, sed, quod sine dolore animi dicere non possumus, locum illum sanctissimum, iunctis quidem corporibus, sed disjectis animis occupabant. Cum autem quandoque in Monasterio resi-

Extãt hæc apud Suri. tom. 6. die 18. Nouẽ. in vita S. Odonis.

residerent, & inter se corrixarentur: quidam ex eis confecto negotio, quod ei ex obedientia exequendum erat, domum reuertens, ante fores Monasterij obuium habuit Sanctum Benedictum, qui sic ei dixit: Denuncies fratribus meis, quandoquidem me non sinunt quiescere, me iam hinc recedere, nec huc reuersurum, donec ex Aquitania quendam adducam virum, qui sit secundum cor meum. Fratre autem volente interrogare quis esset: Ego sum, inquit ille, frater Benedictus. Itaque frater ille propere hoc indicauit fratribus. Sed miseri illi tanto orbati Patre, non se dederunt lamentis, & precibus, quibus non raro minæ omnipotentis Dei auerti solent, sed ascensis equis, passim eum inquirere cœperunt, vt inuentum, vel vi, vel precibus reuocarent. Sed cum illum non inuenirent, fratrem, qui hæc dixerat, perpetuo ludibrio habuere. Per id tempus Helisiardus Comes illustris, qui nunc Monachus est, audiens infamem illorum Monachorum vitam: Abbatiam illam à Rodulpho Francorum Rege petijt, & impetrauit, Patrique nostro Odoni tradidit. Deinde adiunctis sibi duobus Comitibus, & Episcopis, cum eodem

patre

Digitized by Google

Patre nostro Odone, ad illud Monasterium venit. Sed vbi id Monachi illi perceperunt, correptis armis, alij in ædificiorum tecta se recipiunt, tanquam hostes suos lapidibus, & telis depulsuri, alij muniti clipeis, & accincti gladijs, Monasterij aditum obseruant, aiuntque se potius mortem appetituros, quam eos, aut patiantur ingredi, aut alterius instituti Abbatem admittant.

Hucusque Ioannes apud Boscum.

Profectò vniuersa, quæ hactenus relata sunt, non ad Monasticam, sed ad militarem pertinent disciplinam. Vbi etiam obiter notandum, quod Monachi Floriacenses Sanctum Odonem Ordinis S. Benedicti Congregationis Cluniacensis Abbatem, alterius instituti Monachum vocant: vt palam intelligas, Cluniacenses non accepisse Monasticam disciplinam à Floriacensibus, nec ab eis aliquo modo dependere: imo potius, Floriacenses à Cluniacensibus per S. Odonem modum viuendi Monasticum perceperunt, quamuis in eo non diù perdurauerint: nam ad solitam militiam reuersi, post annos plus minus se-

xagin-

Digitized by Google

xaginta, S. Abbonem Floriacensem Abbatem crudeliter necauerunt, vt docet Bosc. & confirmat Card. Baronius to. anna. 10. Ad annum Domini nongentesimum: vt videas, militarem hanc, seu potius feralem, & indisciplinatam disciplinam diu apud Floriacenses perdurasse. Ad hæc verò facinora perpetranda, nescio, quid corporali præsentia S. Patris Benedicti opus erat; cum potius eiusdem præsentiæ consideratio, Monachos istos à similibus patrandis penitus deterrere debuisset. Sed, proh dolor, non solum ipsi militari modo in suis actionibus procedere voluerunt, verum quod peius est, & religiosæ aures audire perhorrescunt, ipsum Sanctissimum Patrem Benedictum istius militiæ Ducem, ac signiferum constituere non verentur; dum eum in duello, quasi pugnantem introducunt, vt videre est apud Adreualdum libr. de miraculis Sancti Benedicti cap. 25. & Anonymum de miraculis eiusdem Sancti cap. 11.

Bosc. pag. 413.

Baro. pag. 815.

Bosc. p. 50. & 161.

CAP.

CAP. XXXXVII.

IAm verò videndum est, an verum sit alterum, quod in præfata visione Gisulpho Comiti facta asseritur; videlicet, Sanctum Patrem Benedictum Cassinum spreuisse. Ego cum Ecclesiasticas historias lego, & inspicio, contrarium penitus inuenio; scilicet, Beatum Patrem Benedictum semper valde Cassinum dilexisse, curam illius egisse, ac vniuersis ordinis sui Cœnobijs prætulisse. Et quidem quando sibi reuelata fuit Cassinensis Monasterij futura desolatio, atque ob id incõsolabiliter fleret, omnipotentis Dei vocem ad se audiuit dicentem. *Noli probatissime Benedicte, pro his, quæ hiic euentura didicisti loco mœstum gerere animum: quoniam quod semel à Deo præfixum est, immutabile, atque irreuocabile est; solis tuo tibi merito cõcessis habitantium in loco animabus: sed aderit omnipotentis Dei consolatio, quæ locum istum in ampliorem, & multò meliorem, quam nũc est; constituet gradum: & huius ordinis doctrina*

Faustus.

Zacharia.

Adreuald.

ctrina de hoc iterum per totum mundum radiabit loco. Notanda sunt verba quibus omnipotens Deus seruum suum Benedictum consolari dignatus est: non enim dixit. Noli flere pro his, quæ huic euentura sunt loco, quia ego tibi aliũ longè meliorem præparaui (Floriacum nempè) sed promisit, Casinense Monasterium restaurandum, atque in ampliorem, quàm tunc erat, gradum constituendum, doctrinamq; Monastici instituti ex eodem loco per totum mundum propagandam fore affirmauit: quæ omnia, vt prædicta sunt euenisse constat. Et vt ab hoc vltimo incipiamus, S. Bonifacius Germanorum Apostolus, cuius acta habẽtur apud Suriũ tom. 5. die 28. Septẽbris. Volens vtriusq; professionis Monachorum scilicet, & Monacharum ordinem obseruari, idoneum magisteriũ studuit adipisci, misitq; Cassinum Montẽ Stirme, (alias Sturmi) Discipulum suum, virum genere, & moribus nobilem, vt in Monasterio, quod B. Pater Benedictus instituit, disciplinam regularem, & vitã, moresq; Monasticos agno- S. Bonifacius.

Digitized by Google

scere, Pastorq; futurus, discipulus fieret, atq; in sua subiectione disceret, quomodo alijs præesse debuisset; similiter Sanctus Disibodus Episcopus, cuius acta habentur apud Surium tom. 4. die 8. Iulij, ex Hibernia in Germaniam transiens, nuntios Casinũ misit, supplices preces offerens, vt quidam ad ipsum venirent, vineam Domini Sabaoth, ad præscriptum doctrinæ B. Benedicti plantaturi: vndè & Monasterium, quod posteà ex nomine suo appellatum fuit condidit, & ibi Monachos, qui secundum regulam Beati Benedicti viuerent, constituit. Ita etiam S. Adelardus, Abbas Corbeiensis, vt eius acta, quæ habentur apud Suriũ die 2. Iannarij, testantur, Casinum, quod totius fons Religionis, & origo putabatur, disciplina Monastica imbuendus venisse perhibetur. Sed & S. Ludgerus primus Monasteriẽsis Episcopus, vt habent acta eius apud Suriũ to. 2. die 26. Martij, in idem Monasterium Casinense peregrinatus, duobus, annis, & sex mensibus illic permãsit, vt Monasticis disciplinis imbutus, in Frisios, & Saxo-

S. Disibodus.

S. Adolardus.

S. Ludgerus.

nes

nes eundem viuendi modum posteà propagaret. Ecce omnes isti Sanctissimi viri, qui in Germania, & Gallijs floruerunt, neglecto spretoq; Floriaco sibi vicino, Casinum, vbi lumen Monasticæ disciplinæ radiare videbant, conuolarunt: indeq; accepta huius sacri instituti fulgida luce, vltrà montanas oras eiusdē corusco splendore illustrarunt. Sub Richerio etiā Casinensi Abbate, vt refert Leo Ostiensis in Chronico M. S. lib. 2. cap. 78. Stephanus Vngariæ Rex, qui eius gente ad fidem Christi conuersa, multis post mortem miraculis claruit, auream Crucem valdè pulchrā S. Patri Benedicto direxit, multis Abbatem efflagitans precibus, vt de fratribus loci huius, aliquos sibi ad Monasterium in illis partibus ordinandum mittere non differret. Ad quem Abbas duos de prioribus huius Monasterij fratribus trāsmisit. Tempore quoq; Desiderij Abbatis vt idem Leo lib. 3. cap. 23. narrat: legati ex parte Baresonis Regis Sardiniæ ad Casinense venere Cœnobiū: per quos B. Benedicto duo magna, & optima pallia trās- mittens,

S. Stephanus Vngariæ Rex.

Bareso Sardiniæ Rex

mittens, orat sibi aliquot de eodem Cœnobio fratres ad Monasterium construendum transmitti. Cuius precibus annuens venerabilis Pater Desiderius, deliberato consilio duodecim de melioribus fratribus misit. His adde Sauinum nobilissimũ Dalmatam, qui vt refert Petrus Diaconus lib. 4. Chronici M. S. cap. 80. circa annum Domini millesimum centesimum vigesimum secundum, sub Oderisio secundo Casinensi Abbate, huic Monasterio duos sciphos argenteos librarũ circiter nouem misit, rogans Abbatem, vt de fratribus huius Monasterij in Dalmatiam mitteret, ad Monasticũ ordinem demonstrandum: Abbas nihil moratus, tres ibidem fratres direxit. Ecce qualiter ex Casinensi Cœnobio, iuxtà reuelationem B. Benedicto factam: lux disciplinæ Monasticæ per diuersas orbis partes effusa, est, & dilatata, ostendant aliquid simile Floriacenses, & credimus eis.

Sauinus Dalmata.

C A P. XXXXVIII.

APparet etiam peculiaris, cura, & sollicitudo S. Patris Benedicti circa suũ

Caf-

Casſinenſe Monaſterium, in reſtauratio-
ne, & reparatione eiuſdem: ipſe namq; B. Pater Gregorij, & Zachariæ Pontificum animos ad illud reædificandum mouit, & incitauit: cumq; multis poſt ſæculis terremotus cõcuſsione rurſum fuiſſet collapſũ, ad illius erectionem Vrbanum Quintum excitauit, vt vidimus ſupra cap. 4. Ipſe etiam ſanctiſsimus Pater Imperatores, Reges, Principes, alioſq; nobiles, & potentes induxit ad certatim offerendum plurima temporalia bona eidem loco: quatenus Dei famuli ibidem reſidentes commode inſeruire Deo poſſent, ac vacare. Ipſe denique per Chriſti Vicarios Summos Pontifices eundem locum exaltauit, innumeris gratijs, fauoribus, ac priuilegijs ipſum communiendo, ex quibus multa ſuperius attigimus, plura, ne videamur modum excedere, cõſulto prætermittimus: quemadmodum, & miracula multa, quę Sanctiſsimi Patris Benedicti meritis omnipotens Deus operari dignatus eſt, quibus manifeſtè apparet, quanto amore hunc locum Sanctiſsimus Pater Benedictus

ſemper

semper sit prosequutus, quamquè; ei cordi fuerit eiusdem custodia, atq; protectio. De quibus legendus Leo Ostiēsis in Chronico lib. 1. cap. 29. lib. 2. cap. 72. & 73. lib. 3. cap. 37. & 63. Petrus Diaconus lib. 4. cap. 67. Nullo autem modo prætermittendum duxi miraculum quoddam nobilissimum, relatum, à B. Petro Damiano in sermone vigiliarum Sancti Patris Benedicti. Ita inquiens.

Petrus Damiani.

Miraculū nota.

Nuper iuxta præfatum Cassini Montis Cœnobium, satis insigne miraculum contigit: quod non ab re fieri credimus, si ad eius, qui mirabilis est in Sanctis suis, gloriam referamus. A principio ferè mensis Maij vsq; ad quintum diē antè Calendas Augusti, vix aliquando pluuialis imber tenuissimè saltē squalentia rura rigauerat. Cumque omnis tellus aresceret, & feruētius solito mūdus ignei caumatis ardoribus æstuaret, die, quam prædiximus, rusticus quidā, vt vberes prouentus suis noualibus prouideret, postquā segetes messuit, mox stipulas, quæ remanserant, igne succendit. Repente verò flamma sæuiens, tota vndique versus arua corripuit: & non contenta

palea-

palearum culmis, siluas, & saltus, & quæcunq; fuerant obuia, globis furentibus conflagrauit. Cumq; ad id peruentum esset, vt quælibet adiacentia Monasterio, iam iā penè ignis lingua prolamberet, & non iam dubius loco Sancto interitus immineret: subito in aeris vastitate, nubecula breuis valdè, & exilis apparuit: moxq; paulatim in ampliora se porrigens, supra totum se vndiq; Monasterij circuitum dilatauit. Quid verba diutius protraham? O inenarrabilis supernæ virtutis potentia: O nunquam deficiens super electos suos diuina custodia. Protinus sese nubes in largissima imbriferæ inundationis fluenta resoluit, adeò, vt non modo voracis incendij flammas extingueret, sed & omnē sācti loci circuitum profluentium procellarū copiosis inundationibus irrigaret. Et vt ne quis ambigat, nubem illam meritis B. Benedicti fuisse prolatam, atq; ad solam sācti loci huius processisse custodiā: cùm tota cæli sphæra continua vndiq; serenitate claresceret, sic se ad mensuram Monasterij nubes illa cohibuit, vt vbertim quidē Sanctis ædificijs adiacentia queq; profunderet, ad finitima autem, & contigua quælibet loca penitus

tus

tus non stillaret. Nam & hi, qui de viciniori-bus locis ad protegendum Monasterium undique confluebant: mirabantur, se subito madefieri, cum eatenus fuerint, non aquis, sed sudoribus madefacti. Hucusque miraculũ, Subnectit autẽ Sanctus vir quę sequũtur. *Quam firmam ergo fiduciam, fratres mei, in tam strenuo, tamque peruigili possumus habere Patrono? Qui enim sæuientis incendij flammas à vilium lignorum, vel lapidum conflagratione probibuit: quam valido putamus auxilio, animas nostras ad imaginẽ Dei factas ab æstuantium vitiorum ardore defendit? Nubem mouit, imbres expressit, flammas extinxit, ædificium liberauit. Tu quoque si incentiua libidinis in tuis visceribus æstuãt, si templum tui pectoris inuadere titillando, quasi lambendo festinant, & bis forsitan anima tua ariditate tabescens, & torpida non resultat: pete lacbrimarum imbrem, flagita contriti cordis salutiferam compunctionem, quæ videlicet duritiem tui saxei cordis emolliat, sicq; mens arida ad proferendas segetes boni operis reuirescat.* Hactenus ex sermone S. Petri Damiani.

CAP.

CAP. XXXXVIIII.

FLoruit denique Casſinenſe Monaſterium ſui fundatoris Benedicti meritis, & patrocinio, viris omni ſanctitate, & doctrina præclaris. De quo audi Illuſtriſs. Cardinalem Baronium to. Ann. 9. Ad annum Chriſti ſeptingenteſimum decimum ſextum: vbi agens de reſtauratione ipſius ſub Petronace, ſic ait. *Mirum dictu; quanta mox ex noua plantatione Petronacis fuerint propagata eo in loco germina Monachorum; & aucta ipſorum examina, inſtar apum, quæ exturgeſcentibus aluearijs prodeuntes, in diuerſa loca ad fœtus multiplicationem volauerint. Sed & illud ſecure abſque trepidatione mendacij, aſſeri iure poteſt, nullum vnquam toto Chriſtiano Orbe, extitiſſe aliquando Monaſterium, ex quo tot viri ſanctitate coſpicui, atque doctrina, tanta numeroſitate ad regimen S. Apoſtolicæ Sedis adſciti fuerint, vt plane dici posſit, fuiſſe aliquando ſeminarium ſacrorum Antiſtitum, prout quæ ſuo tempore dicturi ſumus, mani-*

Baro. pag. 7.

Baro.to.9. pag.669.

feste docebunt. Et anno octingentesimo decimo nono ista rursus. *Vt autem de rebus occidentalibus aliquid attingamus, dicenda sunt aliqua de Cœnobio Cassinate, vbi vigebat his temporibus Monastica obseruantia, ex quo tamquam ex fonte fluenta regularis disciplinæ manabant: cum floreret viris Sanctissimis; & inter alios, qui creatus est hoc anno eiusdem cœnobij Abbas, nomine Apollinaris, qui eo miraculorum gratia est sublimatus, vt Lirim amnem sicco vestigio pertransiret. Vt Leo Ostiensis est auctor. Porrò dictum Cœnobium haud pridem Sanctus Adelardus consobrinus Caroli Magni petijt, disciplina Monastica imbuendus, vt Paschasius in rebus ab eo præclarè gestis, enarrat. Sed & sub eodem quoque Imperatore Carolo Magno, etiam ille Sanctitatis nomine insignis primus Monasteriensis Episcopus, Ludgerus nomine, in idem S. Benedicti Monasterium peregrinatus, illic duobus annis, & sex mensibus excolendus monasticis institutis, permansit: quæ postea propagauit in Frisios, atq; Saxones: nam Frisiorum est delegatus Apostolus. Testantur hæc acta* [illegible] *ipsius*

Leo lib. 1. cap.21. Idē refert Desid.lib. 1.Dialog.

Apud Suriū die 2. Ianuarij.

ipsius à Monachis Vuerdensibus quam fideliſ-ſime ſcipta. Licet autem de remotis Orbis partibus ad dictum Cœnobium frequens eſſet acceſſus: illorum tamen, qui ex diuerſis Regionibus Italiæ, tanquã ad Ciuitatem refugij, atque ad aſylum Chriſtianæ libertatis illuc confluere ſolerent, ſeque illic cum ſuis diuitijs Deo offerrent, frequentior erat aduentus: vt ex Leone Oſtienſi, res eiuſdem Monaſterij deſcribente quiſque poterit intelligere. Hæc Cardinalis Baronius in locis ſupracitatis. Ex his aperte colligitur, quam ſit à veritate alienum, quod Boſcus, & Diedericus aſſerunt, ſcilicet, Beatum Patrem Benedictum ſpreuiſſe Caſinum, cum conſtet euidenter, omnibus ſui ordinis Monaſterijs illud prætuliſſe.

Apud Surũ die 26.

Boſc. pag. 255.

CAP. L.

EQuidem quo atttentius lego, & conſidero, quę hiſtorici Floriacenſes apud Boſc. de ſanctiſſ. P. Benedicto refe-

ni

referunt, eo minus inuenio, cur B. Pater Cassinum spernere, & Floriacum eligere voluerit. In primis apud Floriacum nullam requiem inuenire potuit Corpus eius, vt ipse Sanctissimus Pater conqueritur apud Aymoinum libr. 1. cap. 2. sæpius namque hinc indetransportatum legitur. Neque etiam condigno, aut condecenti loco fuit repositum: quandoquidem ipsius vna cum sororis eius corpore, primum in vnius sportulę sinu concluserunt: quasi non inueniretur in Mundo pannus aliquis, si non sericus, & preciosus, saltem purus, & candidus, in quo beata illa ossa inuoluerentur. Floriaci vero delatũ Mummolus Abbas illud vili vrna contexit. Deinde Sanctissimam Patris, ac Patroni sui glebam, aureis inuasatam cistellis, naui imponunt. Quarto in Abbatis cubiculo per annos viginti mansit inclusum. Denique in arca lignea depicta, quæ nunc est in thesauraria Floriacensi deponunt. Præterea si de honore, & veneratione Sanctissimo Patri ab eis exhibita loquamur, modica, & fere nulla fuit. Coram altari enim

Bosc. pag. 84.

Pag 6.

Pag. 11. 12

Pag. 224.

Pag. 234.

Pag. 235.

in

in quo Corpus S. Patris Benedicti se habere gloriabantur, vnica tantum lampas ardebat. Et quod sine rubore dicere nequeo, vindemiæ tẽpore Beatissimus Pater ad custodiendas vineas à Monachis deportabatur, atque in tugurio collocabatur. Tandem à Ioanne Fouberto Monacho, & Præposito eiusdem Floriacensis cœnobij, & à Ioanne à Bosco Benedictino Cælestino, idem Beatissimus Pater, Custos vetustissimarum membranarum Aymoini, aliarumque scripturarum constituitur, immissis prædictis membranis in arca, in qua eiusdem S. Patris ossa se habere credunt: quod factum fuit die 19. Decembris 1604. vt asserit Boscus pag. 237.

Pag. 100.

Pag. 107. e 139.

Pag. 237.

Heu, quo tandem deuoluta est Sanctissimi Patris Benedicti maiestas, & amplitudo: Ille qui apud Cassinum adhuc in terris positus, à barbaris, & trucibus adorabatur Regibus, nunc in cęlis residens, à suis Monachis Floriacensibus, vilium Aymoini membranarum scriniarius efficitur. Poterit profecto Sanctus Pater dicere cũ B. Iob. *Ego ille quondam opulentus, repente* Iob. 16.

con-

Digitized by Google

contritus sum. Dicite mihi, ò Patres venerandi. Est ne hoc propensum studium, & deuotio, quam in B. Patrem Benedictum vos habere iactatis? Itane illius vos filios profitemini? Hunc honorem parenti optimo de vobis adeo benemerito, defertis? Spreuit propter vos Casinum, & apud vos elegit permanere, & hanc vicem illi rependitis? Honora Patrem tuum, ait scriptura. Si ergò Benedictus Pater vester est, vbi est honor eius? Quæ de varijs loculis, & mutationibus S. Patris, deque vna lampade, & alijs circa eum gestis, quæ apud vestros leguntur auctores, possunt vtcumque colorari, & tolerari: quia forsan paupertate, seu alia necessitate cogente facta esse dicetis. At quis compulit vos, vt arcã, in qua preciosissimum thesaurũ reliquiarum Sanctiss. Patris Benedicti vos habere putatis, vetustissimarum membranarum, Aymoini scrinium, ipsumque Sanctissimũ Patrem Scriniarium faceretis? Exclamare profecto libet, & quod Paulus suis Corinthijs olim, nunc mutatis mutandis vobis improperare. *Nunquid domos non ha-* 1. Cor. 11.
betis

betis ad manducandum, & bibendum? Aiebat ille, *Aut Ecclesiam Dei contemnitis?* O Floriacenses: Nunquid scrinia non habetis ad recondendas scripturas? Aut Beatũ Benedictum contemnitis? Magnus profecto contemptus est, cariosas Aymoini mẽbranas cum ossibus Sanctissimi Benedicti componere, & adæquare, in vna, eademq; arca eas collocando. Hæccine est candida, & pretiosa Syndon, qua Beatum illum Patrem ornatis? Hæccine, inquam, est aurata illa Diui Benedicti gloria, quam vester Boscus effudit, atque diffudit? Cartacea, & papyracea, non aurea, mihi videtur. Sed age, paululum expendamus, cuius sint membranæ istæ: Nunquid alicuius Apostoli? aut Euangelistæ, siue cuiuspiam alterius Sancti? Nil minus. Cuius ergò? Aymoini, inquiunt, grauis historici, & Monachi Floriacensis. Siccine? Tanti habentur apud vos vnius vestri Monachi scripta: vt cum ossibus B. Benedicti, in vno, eodemque scrinio ea recondatis? Quid si iste est Aymoinus ille historicus Gallus, quem ex suis proprijs scriptis Card. Baro. docet

Par. 2. pag. 254.

Pag. 105. ad marg.

Baro. to. 10 pag. 436.

docet fuisse hæreticum iconomachũ? Eundem autem fuisse, & ex nomine, & historici professione, atque ex temporum ratione, probabiliter coniectari licet. Si ergo est hæreticus ille, videte qualem iniuriam Diuo Benedicto irrogatis, qui eius membranas, siue membra, beatis illius ossibus coniungitis, & copulatis, parique honore afficitis. Sed esto, alius sint Aymoini hæc scripta, quid faciunt in arca Diui Benedicti? Nunquid eodem cum sacris illis ossibus sunt adoranda cultu? Absit. Quid igitur inibi faciunt? Conseruantur, inquiunt; Numquid alium locum non habetis ad huiusmodi conseruanda scripta? Sũt apud Casinum multa Summorum Pontificum Diplomata, plura Sanctorum virorum scripta, quæ ab illis maximo habent in precio, nullum tamen conseruant in S. Benedicti tumulo, sed in archiuo: nullum in sacrario, sed in armario: nullum deniq; in thecis, vbi sanctorum reconduntur reliquiæ, sed in scrinijs; vbi aliæ conseruantur scripturæ. Gratias itaque ago Domino Deo meo, qui suum dilectum Benedi-

ctum

ctum non Floriaci voluit requiescere, sed Cassini: vbi non fieret scripturarum scriniarius, aut vinearum custos, sed summo honore ab omnibus coleretur, multisque lampadibus circum ipsum coruscantibus, debita cum reuerentia, & veneratione seruaretur, optataq; requie corpus eius frueretur, vna cum Scholastica sorore sua: vt quos Deus coniunxit, homo non separet.

CAP. LI.

EGo certè credo, arcam illam, in qua B. Patris Benedicti ossa, quondam vos habuisse gloriamini, penitus fuisse euacuatam, propptereaque Ioannis à Bosco consilio, Aymoini membra, seu membranas cum alijs scriptis in ea condidisse, ne videlicet, omnino vacua remaneret. Adducor ad id credendum, ex his, quæ vestri referunt scriptores. Adreualdus lib. de miracul. S. Benedicti cap. 17. asserit, Medonem Abbatem Floriacensem ex corpore preciosissimi Confessoris Christi Benedicti reliquias benignissimè contulisse, his Baro. pag. 37.

Hh qui

qui cum Carolo Manno ad reportanda Casſinum Sacti Benedicti pignora, Floria cum aduenerant. Fuiſſe autem aliqua oſſa, confirmat Boſcus in fine ſui Apologiſmi. Aymoinus etiam libr. 2. de miraculis S. Benedicti cap. 15. aſſerit, apud Patriciacum Auguſtudunenſis territorij villam, fuiſſe conſtructam Eccleſiam in honorem Dei, ac glorioſę Virginis Mariæ, ſimulq; egregij Confeſſoris Benedicti: in quam delatæ ſunt à Floriaco reliquiæ S. Patris Benedicti quæ multa operabantur miracula: de quibus agit etiam Anonymus Floriacenſis lib. de miraculis S. Patris Benedicti cap. 44. Præterea Vrbano Papæ Quinto, data eſt à Floriacenſibus quarta pars capitis. & vnũ os brachij eiuſdem Sancti, vt aſſerit Boſcus. Similiter, & Monachis S. Dionyſij apud Pariſios, anno 1393. conceſſa fuit portio capitis, & brachij Sanctisſimi Patris Benedicti. In Monaſterio quoq; Valliſoletano Congregationis Sancti Benedicti Hiſpaniarum in Regno Caſtellæ: præter particulam quandam ab Henrico tertio Caſtellæ, & Legionis Re-

Boſc. pag. 289.

Pag. 138.

Pag. 110.

Pag. 149.

Pag. 362.

Boſc. pag. 365.

ge dono acceptam, habetur integrum os fœmoris eiusdem Sancti è Gallijs transpor tatum. In sacro etiam diario ordinis Cluniacensis, festum susceptionis reliquiarum S. Benedicti annotatur, & apud Cluniacenses colitur. Atque in veteri Athanacensi Monasterio Ciuitatis Lugdunensis, in antiquo inuentario reliquiarum eiusdem Monasterij quæ Caluinistarum rabie combustæ fuerunt: bis, terue mentio habetur reliquiarum Beatissimi Benedicti Abbatis in eodem Monasterio quondam existentium. Carnuti etiam in Monasterio Sancti Petri vetustissimo, mandibula cum aliquot dentibus S. Benedicti habetur: haud dubiũ, quin è Monasterio S. Benedicti Floriacensis. Aliasque eius reliquias diuersis Franciæ locis, clarissimo cultu, incredibilique religione, thecis preciosissimis recõditas existere, asserit Boscus in principio sui Apologismi. Quibus si adiungantur aliæ eiusdem Sancti Patris reliquiæ, quæ extra Gallias diuersis in locis haberi dicuntur, quarum non meminit Boscus: videbit statim lector, arcam illam, in qua Flo-

Pag. 414.

Pag. 382.

riacenses Corpus Sanctissimi Patris Benedicti se habere putabant, tot reliquiarum eius largitionibus, euacuatam penitus & omnino fuisse: Cum omne finitum per ablationem finiti, tandem consumi necesse sit. Loco autẽ reliquiarũ, Ioannes Foubert Pręposítus Floriacẽsis, & Io: à Bosco vetustissimas mẽbranas Aymoini cũ plurimis alijs scriptis, in eadem arca condiderunt, & ad perpetuam rei memoriam eam historiam typis excusam euulgari voluerunt. In tumulo vero, quod sibi Sanctissimus Pater adhuc viuens Cassini pręparauit, & in quo sine dubio pariter cum sorore sua Scholastica sepultus fuit, vbi etiam Pontifices Summi, & alij, quos supra retulimus, suis quisque temporibus existere sunt testati, integrum Corpus eius adhuc permanere credimus, & fatemur: visumque à pluribus fuisse de mense Nouembri anni millesimi quadringentesimi octuagesimi sexti, superius cap. 34. docuimus. Inde postea nunquam fuisse sublatum, constat.

CAP.

CAP. LII.

IAm tandem audiamus Ioannem à Bosco Iudicem in hac controuersia se ipsum constituentem, sententiámque hunc in modum proferentem. *Huic controuersiæ finis apponatur: ac cineres B. Patris Benedicti apud Casfinum relictos fuisse, quibus ex liberalitate Floriacensis Abbatis Medonis, aliqua ipsius postea ossa adiuncta fuere: Corpore verò Galliam magno suo commodo, atque honore decorari credatur.* Sic ille. Ad quem ego. Hæccine est iusta sententia? Itane tuopte ingenio vniuersa discernere vis, & iudicare? Non obsisto iudicio, dummodo oculos à salutiferę veritatis aspectu non auertas, nec animum ab ipsius amore detorqueas. Etenim veritatem indagare solerter, inuentamque complecti, periucundum est, ac saluberrimum: nolle verò amare & sequi perspectam, extremæ dementiæ est. Non stamus iudicio tuo: Nihil profers solidæ auctoritatis, nihil necessariæ producis argumentationis, qua li- Bosc. pag. 389.

liquido constet, quod asseris: cur ergo credemus tibi? Forte quia tua solum magna snnt, fortia, præclara, excelsa, mirabilia, atq; irrefragabilia? Aduocasti certè in tui defensionem apparatum verborum: sed quorum numerum computasti, non pondus: linguam animo preire permisisti, contra vetus prouerbiũ: decies ad limã priusquam semel ad linguam: Satius enim est pedibus, quam lingua labi. Talem ergo sententiam protulisti, quã nec Floriacenses, nec Cassinenses approbabunt, recipientue. Nam vtrique, & cineres, & ossa Sanctissimi Patris Benedicti se habere gloriantur: Cassinenses quidem ex Decreto, & auctoritate tot Summorum Pontificũ, superius adductorum: quibus adiuncta sunt miracula, reuelationes, ac multorum hominum diuersis temporibus, oculata inspectio: Floriacenses vero ex historia sui Adreualdi, hoc expresse asserentis cap. 6. de translatione S. Benedicti, & de miraculis eiusdem cap. 16. & 31. Quem sequitur Diedericus in libello de illatione S. Benedicti cap. 9. Appellabunt igitur vtriq; ab hac

Bosc. pag. 7. 8. 35. & 61.

Bosc. pag. 128.

hac tua sententia. Floriacenses maximè; quibus, cum nihil de Corpore S. Benedicti hac tua sententiâ tribueris, totum abstulisse videris: nec enim Floriacum, sed Galliam Corpore S. Patris Benedicti decorari asseruisti. In quo quidē cōsequenter es loquutus. Etenim reliquias S. Patris Benedicti per diuersas Galliæ partes sparsas fuisse asseruisti, & sic arcam illam Floriacensem vacuam esse demonstrasti: vnde nihil de ipsius Sanctissimi Patris Corpore Floriacensibus assignare potuisti, sed Galliam eo decorari dixisti. Vereor ergo ne Floriacenses Monachi aduersum te exclament, & dicant, quod cum membranas Aymoini, & alia scripta in arca illa, in qua reliquias S. Benedicti se habere putabant, tuis inclusisti manibus, nihil earundem reliquiarum in ea haberi cōspexisti: & quod secretum hactenus fuerat, tuis scriptis omnibus euulgasti, ac tandem isto decreto, & sententia confirmasti. Casfinenses etiā iustam de te habent conquerendi causam; quod cum iuxta Pontificum Diplomata totum B. Benedicti Corpus tribuere illis de-

debuisses, dimidium contulisti. Nescio profecto quid ad hoc iudicium proferendum mouere, aut impellere te potuit: quãdoquidem auferendo à Casinensibus B. Benedicti ossa, contra Pontificum decreta sanxisti; largiendo vero eisdem cineres, scriptores Floriacenses mendaces esse demonstrasti. Sed ni fallor, mouit te ad cõcedendum Gallis S. Patris Benedicti ossa, amor, & affectus Patriæ. Condonamus ergo tibi errorem istum, dummodo in posterum veritatis amorem vniuersis priuatis affectionibus anteponas. Confidimus enim de te, quod si non visis iuribus, & rationibus Monachorum Casinensium, eis, hac tua sententia, & decreto, plusquam medietatem Corporis S. Patris Benedicti assignasti: lectis his, quæ modò pro Casinensibus in lucem prodeunt, adiudicabis, & reliquum.

Nec est, cur propterea timeant Galli, se tanti Patris destituendos patrocinio: nã, vt ait Diuus Gregorius libr. 2. Dialogorũ cap. vltimo: Sancti etiam vbi non sunt prę-sentes corpore, si petentium fides exigat, mira-

Gregor.

miraculis coruscant: quod probat miraculo ab eodem Sanctissimo Patre Benedicto facto: Cum enim insana quædam mulier, specum, vbi Sanctus Pater prius habitauerat, nesciens fuisset ingressa, mirabiliter sanata est. Idipsum confirmant Floriacenses scriptores, à te adductos, dum asserunt, B. Patem Benedictum multa patrasse miracula, vbi corporaliter nunquã fuisse constat. Habeant ergo Galli fidem, & deuotionem erga Sanctissimũ Patrem Benedictum, & ita illum apud se habebũt, propitiumque, ac fauorabilem in suis necessitatibus sentient.

Hoc præterea velim tibi persuadeas, Casinenses Monachos, lectis, ac perlectis vniuersis, quibus Corpus S. Patris Benedicti quiescere apud Floriacum probare niteris, adeo in sua veteri, ac vera sententia de eiusdem apud Casinum existentiã confirmatos fuisse: vt iam nil minus credant, quam aliquando Floriaci fuisse: Talia enim illis visa sunt, quæ ad id probandum adducis, vt inde certum sumpserint argumentum ad credendum, te hoc idem

cum illis sentire: scripsisse vero ista, solum; vt Gallis tuis gratificari videreris. Vtcumque se res habeat, ego omnium Casinensium nomine per hæc scripta, securos reddo Gallos vniuersos (Floriacenses præcipue) quod nũquã, nec pretio, nec prece, nec per se, nec per interpositas personas, ligneam istã arcam, quam tu, in thesauraria Floriacensi asseris asseruari, nec quicquam eorum, quæ intra eam continentur, surripere, vel auferre tentabunt. Cum enim certi sint, reliquias Sanctissimi Patris Benedicti non in arca illa, sed in suo Casinensi sepulchro existere, & conseruari: scripta etiam illa, quæ in dicta conseruantur arca, ad eos nullo modo pertineant: non est, cur Floriacenses de furto, aut surreptione, sibi à Casinensibus timeant.

Consilium ergo meum tibi placeat, mi Venerande Pater: agnitam veritatem dilige, & amplectere: vbicumque sit, & à quocumque dicatur, eam venerare, exosculare, & cole: Sic enim exaltabit te, ac proteget. Caue ne quando illam scienter oppugnes, quia impugnabit te, cumque

om-

omnibus sit fortior, ad terram prosternet, & allidet te, & eris in conculcationem. Ama vinci à veritate, ne vincaris à falsitate. Testificor coram Deo, & Christo Iesu, qui iudicaturus est viuos, & mortuos, per aduentum ipsius, & Regnum eius, me non ista scripsisse, vt tecum contenderem (scio namque Paulum inter opera carnis, quæ qui agunt, Regnum Dei non possidebunt, enumerasse contentiones, æmulationes, iras, rixas, dissensiones) sed solum, vt veritatem hanc de existentia Corporis S. Benedicti apud Cassinum, quam tuis scriptis profligare, & subuertere nisus es, propugnarem, atque defenderem. Tranquillo igitur esto animo, quandoquidem inuestigandæ veritati, non carpendis, aut lacerandis mutuo nobis, hæc ipsa disputatio sumpta est. Noli pugnaci altercatione contendere: noli floribus spinas, frondes fructibus, falsitatem veritati præferre: permitte, vt locum suum obtineat, veritas. iusque suum vnicuique tribuatur. Si Corpus Sancti Patris Be- Galat. 5.

Digitized by Google

nedicti est Cassini, vt vere est, nullis vel auctoritatibus, vel rationibus efficere poteris, vt sit alibi: Imponere alicui poteris, sed vt sit, quemadmodum dicis, efficere valebis nunquam :-

DE

DE TRANSLATIONE SANCTISSSIMI P. N. BENEDICTI.

AVCTORE

R. P. MATTHAEO LAVRETO

Monacho [B]enedictino & Abbate Sancti Saluatoris de Castellis.

CAP. I.

PROPOSVIMVS initio præcedentis libri quęstionem bimembrē, cuius primam partem (an scilicet Corpus Sancti Benedicti vere, & realiter Casſini exiſtat) diſcusſimus, & absoluimus. Aggredimur nunc ſecundam, vtrum videlicet ſacrum illud Corpus è Casſinenſi ſepulchro aliquando fuerit ablatum, & ad Floriacenſe Monaſterium in Gallias deportatum. Hæc autem de

Tranſ-

Translatione S.Benedicti disputatio adeo difficilis, & intricata visa est sapientissimo Cardinali Baronio, vt tom. Annal. 8. Ad annum Christi sexcentesimum sexagesimum quartum, de ea ista pronunciauerit. *Sciendum est*, inquit, *quod Aygulphi acta docent, quibus, & alij complures scriptores adstipulantur: ipsum missum à Mummolo Abbate Floriatensi Cassinum, ad auferendas inde sacras reliquias S.Benedicti Abbatis: Addunt alij, & Scholasticæ sororis eius à Cænomannis, vel Aurelianensibus fuisse sublatas. Id cum plerique tradant, haud consentiunt tempore, cum alij ad Martini Papæ Pontificatum, alij ad Deodati tempora referant. At alij sunt innumeri, qui contradicunt: adeo vt etiam Diplomata afferant Romanorum Pontificum id testantia: cuius probationis genere, nec caret pars aduersa. Sed refugit animus tam densum controuersiæ huius spinetum adire; quod horret, vel è longè spectare.* Sic Baronius. Ex quibus plane apparet, quam operosum sit, atque difficile, litem hanc dirimere, quam talis, ac tantus vir pene inextricabilem esse iudicauit. Nos ergo, nô

Baro. pag. pag. 491.

Apud Surium die 3 Septemb.

Alij etiam ad Vitaliani, Agathonis Sisinnij tempora referũt.

no-

nostris viribus, ingenio, aut prudentia innixi, sed Dei optimi maximi ope, adiutorioque confisi, horridũ hoc spinetum adire: spinasque, & vepres illius, veritatis falce resecare tentabimus: dubia, & difficultates, quæ in hac perplexa quæstione se offerunt, ita explanare, & euacuare conabimur: vt tandem appareat, Corpora Sanctorum Benedicti, & Scholasticæ apud Cassinum Montem semper extitisse, nec inde in Gallias aliquando translata fuisse. Hanc autem veritatem, non putet lector, nos intendere probare mathematicis demõstrationibus, aut philosophicis & scientificis argumentis, cum nulla huiusmodi in simili materia existant: sed tantum rationibus iuxta subiectam materiam congruentibus, ac moraliter ita concludentibus: vt quilibet discretus, & prudens lector, qui non affectu, sed ratione delectetur, atque trahatur, illis plenam fidem præbeat, & assensum.

CAP. II.

PRincipio supponendum est (quod à nemine

mine mediocriter docto in dubium reuocari iure potest) plerosq; scriptores multa falsa, & fabulosa, multa ficta, & commentitia pro veris, & indubitatis historijs obtrusisse,& venditasse,magna cum iactura, ac detrimento historicæ veritatis,& fidei. Quod sapientissimus & grauissimus historicus Cardinalis Baronius tom. Annal. 10. ad annum octingentesimum quinquagesimum tertium, deplorat his verbis: *Fælix profecto esset historiæ cursus, si absque obice fabularum, sincera tantum ferri veritate daretur, quæ vbi semel, vt Zizania inter triticum seminata, fixis radicibus, tritici mentita specie, altiori cumulo consurgunt, sicut triticum messoris æqua falce metantur, & cum frumento in horrea recondantur: & mixta tritico, tritici iam nomine decorata, atq; æquo precio, eademque mensura cum tritico venundentur: Ita fabularum abolito nomine: receptæ semel transeat in historiam, vt opus sit magno cribrario, qui magno labore, à veris falsa, & fabulas segreget ab historijs. Non desunt de his exempla: Nam fabula de collapso Romæ Pacis templo tempore Christi ortus, quod*

Baro. to 10 pag. 100.

non-

nondum fuerat ædificatum, ſemel aſſerta; multiplicium haud vulgarium fuit ſcriptorum auctoritate firmata. De anima Traiani precibus Sancti Gregorij ab inferis reuocata commentum ſemel creditum, etiam diſertisſimos habuit aſſertores, imò etiam defenſores. Nonne hactenus fabula illa, vt hiſtoria lecta eſt, de Ciriaco Papa Roma Coloniam comitante Sanctam Vrſulam cum Virginibus vndecim millibus: cum tamen nec per ſomnium quidem eius nominis Pontifex ſederit in Sede Petri? De ſeptem dormientibus ſomno tentis annos prope ducentos, quid dicam? Tam à Græcis in Oriente, quam à latinis in Occidente hiſtoriã lectã atq; receptam? De Silueſtro Papa Secundo, quod per magiam Pontificatum adeptus fuerit, atque dilaceratus in obitu à Diabolo? De obitu Adriani per muſcam illato, quid addam? De fabularum officina Turpini, quot iam ex eis in hiſtoriam tranſierunt, & fidem ſibi plenisſimam conciliarunt? Taceo de plurimis alijs, quæ vel à nobis ſuperioribus tomis ſunt confutatæ, vel erunt inferius confutandæ.
Hæc Baronius occaſione illius inanisſimæ, leuisſimę, & quæ ſua falſitate omnes

alias superat, fabulę, de Ioanna fœmina in summum Pontificem euecta. Quibus omnibus adiungenda mihi videtur fabulosa de translatione Corporis Sanctiss. Patris Benedicti narratio. Certè nec plures, nec maioris authoritatis sunt, qui de ea scribunt, quam qui superiores fabulas narrant: nec solidioribus fundamentis, aut firmioribus rationibus nititur hæc de transslatione Sanctiss. Patris Benedicti conficta historia, quàm cæteræ omnes, quas supra ex Baronio memorauimus. Vnde non immeritò innumeri propemodum huic transslationi contradicunt, validis suffulti rationibus, & authoritatibus superiori libro adductis, & infra plenius adducendis.

CAP. III.

SCriptores, qui de Sancti Patris Benedicti Transslatione narrationem texuerunt, bipartiti sunt, atque in duas classes diuisi: quidam enim illorum asserunt, fuisse Floriaci transslatum, inde verò nunquam fuisse Casini relatum: alij

Digitized by Google

alij verò cum primum concedant, postremum penitus inficiantur; affirmantes, Corpus S. Benedicti Zachariæ Papæ iussu è Floriacensi Cœnobio ad suum Casſinense reportatum fuisse, opera Caroli Manni Casſinensis Monachi, ac Pipini Francorum Regis fratris. Quorum assertiones abunde satis ex his, quæ superiori libro dicta sunt, remanent confutatæ. Ostendimus enim primum B. Patrem Benedictũ vna cum sorore sua Scholastica Casſini fuisse sepultum, in quo neminem habemus contradicentem. Probauimus præterea, à tempore Zachariæ Papæ primi, qui fuit electus Pontifex anno Domini septingentesimo quadragesimo primo, vsque ad Iulium Secundum, qui sedit anno millesimo quingentesimo quarto, Corpora Sanctisſimi Patris Benedicti Virginisque, ac sororis eius Scholasticæ Casſini extitisse: demonstrauimusque, eadem sacra Corpora, hoc temporis decursu, ter apud Casſinum fuisse conspecta. Primum sub prędicto Zacharia anno Domini 748. Deinde sub Alexandro Secundo anno millesimo

septuagesimo primo: quo tempore inuenta fuere à Desiderio Abbate Casfinensi: ac tandem tertio sub Innocentio Octauo, anno millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto: quo tempore prædicta sacra Corpora fuere à Cardinali Ioanne ab Aragonia Casfinensis Cœnobij Abbate Commendatario discooperta, sicque per biennium vsque ad annum millesimum quadringentesimum octuagesimum sextum permanserunt. Hæc omnia cum verissima sint, & à nobis superius satis, superque probata: Sequitur necessariò, falsa esse, quæ de B. Bendicti, & sororis eius translatione à diuersis scriptoribus tradita circunferuntur. Et quidem contra eos, qui pertinaciter asserere contendunt, Corpus S. Benedicti apud Floriacum adhuc existere, militant vniuersa, quæ superiori libro, ad probandam eiusdem apud Casfinum existentiam, sunt adducta. Contra eos vero, qui affirmant, Casfini fuisse reductum: faciunt Zachariæ Pontificis Diploma, qui eo die, quo Ecclesiam Casfinensem à Petronace restauratam, dedicauit,

uit,

uit, vidit ibi pignora Sanctorum Benedicti, & Scholasticæ: Et Pauli Diaconi testimonium, qui multo ante, scilicet, quando Petronax Casſinum ad reparandum Cœnobium aduenit, aſſerit fuiſſe ibi Sanctiſs. Patris Benedicti Corpus. Quibus temporibus iuxta hos ſcriptores, Corpus S. Benedicti necdum fuerat Caſſini reductum. Aduerſatur inſuper huic tranſlationi Vrbani Secundi Bulla à Clemente Quarto confirmata, in qua in virtute Sanctæ obedientiæ, ac ſub anathematis pœna præcipitur vniuerſis, ne falſam celebrent S. Benedicti tranſlationem. His addimus peculiare præceptum Monachis Floriacenſibus à Paſchale Secundo Pontifice factum, ne vlterius falſam S. Patris Benedicti tranſlationem celebrare præſumerent: Cur autem quaue occaſione id interdixerit Pontifex, refert Petrus Diaconus illius tēporis ſcriptor, lib. 4. Chron. Caſſin. M.S. ca. 29. Cuius verba huc fideliter tranſcripta, ſic habent. *Pro cauſis Eccleſiaſticis Galliam ingreſſus* (loquitur de Paſchali Secundo) *venit ad Floriacenſe Monaſterium B. Patris*

Lib.6.c.40

Pet.Diac.

no-

nomine consecratum. Agebatur porrò ab illis tunc falsissimæ translationis B. Benedicti solemnitas. At Pontifex eandem Translationem falsam esse confirmans, non festiuitatis, sed diei officium, celebrare cum Cardinalibus Italicis cæpit. Monachi vero supradicti loci cum nonnullis Episcopis, & Cardinalibus Gallicanis translationem celebrare incipientibus; Papa orationem fudit ad Dominum, obnixè expostulans, vt de eadem re veritatis indicium sibi ostendere dignaretur. Celebrantibus autem illis nocturnalem Synaxim, tantus stupor, & hebetudo mentis eos inuasit, vt omnino quid dicerent ignorarent. Attoniti autem tanto miraculo, regulare officium decantare inoffense cęperunt. Mox autem vt translationis cantum celebrare disponebant, horrore simul, & stupore replebantur. Quod prudentissimus Pontifex aduertens, glorificare cępit, ac benedicere Deum, & Benedictum famulum eius. Facto autem mane, Abbatem ad se, & Monasterij Priores conuocans, præcepit, vt Altare de loco tolleretur, quatenus omnes patenter agnoscerent, vtrumnam vera esset, necne Translatio illa: nolle vlterius ali-

Miranulũ notab.

quos

quos de Corpore B. Benedicti illorum ambagibus decipi, quod ipse temporibus Papæ Alexandri in Monasterio Casinensi inuentum esse certissime nouerat. Illi autem prostrati pedibus eius rogare cœperunt, ne Altare effodere præciperet, ne Monasterium destrueret: se nihil certi de Corpore B. Benedicti nisi famã tãtum à maioribus suis accepisse: Si reliquiæ non inuenirentur, scirent certissime, Monasterium destruendum, & possessiones à quibusque diripiendas. Tunc Papa illorum precibus inclinatus, conticuit, interdicens omnino, ac ex parte Sedis Apostolicæ præcipiens, vt vlterius eandem falsissimam translationem celebrare nequaquam præsumerent. Idem Pontifex Apostolicus ordinatis in Gallijs negotijs suis, Romã reuersus est. Hæc Petrus vbi sup.

Reijcit Ioannes à Bosco hanc historiam in suo Apologismo, ex eo quod adeo celebres res, ab alijs auctoribus non fuissent obuolutæ silentio, quarum ne vnus omnino meminit: Subijcitque verba sequentia. *Nam purum putum mendacium est, Floriacenses nequiuisse vlla scripta Pontifici proferre: qui iam Leonis Septimi, & aliorum bullas* Bosc. pag. 368.

acceperant. Arguit ab auctoritate negatiuè: Alij non scripserunt, ergo non fuit: Quem argumentandi modum nullius esse roboris, ac momenti, præcedenti lib. ostẽsum est. Adde quod Galli, qui huic rei præsentes fuerunt, noluerunt contra seipsos ista describere: Exteri vero alij, ideo forte non scripserunt, quia res ista parum, aut nihil ipsos tangebat. Scripsit verò Petrus tanquam rem ad sui Monasterij Cassinensis honorem pertinentem. Et quidem mirum valde est per tot annos neminem Petro Diacono in hoc contradixisse, nisi modo vnus Ioannes à Bosco: Qui cum nulla se fultum ratione ad impugnandum Petrum conspiceret, ad contumeliosa, ac religioso viro indigna verba recursum habuit, dicens. *Nam purum putum mendacium est*: quod quidem pœdagogis, atque grammatulis eleganter: viris autem prudentibus, indecorè, ac immodestè, dictũ videbitur. Profecto eadem verba possem ego in illum retorquere: & qua facilitate, Petrum mentiri asserit, Boscum mendacij arguere, affirmareque nequiuisse Floria-

censes

censes scripta illa Paschali Pontifici proferre: quippe qui tunc temporis nullas de hac re Summorum Pontificum bullas acceperant, nec postea vnquam acceperũt. Quamuis enim Leo Septimus, & Alexander Secundus (quorum bullas affert Boscus in fauorem Floriacensium) ante Paschalem II. sederint: tamen bullas præfatas multò post fuisse confictas, rationibus superiori libro aduersus eas adductis, censemus: quibus nunc addimus istam, vt scilicet, historiam hanc Paschalis Secundi à Petro Diacono fideliter relatam, labefactare, conuellere, atque falsitatis arguere, illarum bullarum prętextu, Floriacenses possent. At vero huiusmodi Salmoneæ bullæ, aduersus firmissimam veritatis turrim, nihil omnino efficere vnquã poterũt. Bosc. pag. 240.

CAP. IIII.

Est adhuc aliud fortissimum argumentum ad subuertendam huiusmodi prętensam D. Benedicti Trãslationem: authoritas nempe, ac iudicium

Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ si non directe, saltem indirecte, eam reprobasse visa est: dum à suo Martyrologio reformato (quo solo vti possumus in Diuinis officijs) hanc eandem translationem exclusit, atque reiecit. Pro quo notandum: Quod Gregorius Tertius decimus Pontifex Summus, quasdam litteras Apostolicas eidem Martyrologio præfixit sub Datum Romę apud Sanctum Petrum, die decimaquarta Ianuarij anni 1584. In quibus expresse iubet omnibus Patriarchis, Episcopis, Abbatibus, cæterisque Ecclesijs, Monasterijs, Cōuentibus, Ordinibus, siue secularibus, siue regularibus quibuscunque præfectis: vt in peragendo in Choro officio, omni alio Martyrologio amoto, hoc tantum nostro vtantur, nulla re addita, mutata, vel adempta. Eadem etiā ijs, qui in horis ecclesiasticis priuatim Martyrologio vti voluerint (quod quidē magnopere cuperemus, vt omnes facere vellent) mandamus: omnibusque aliorum Martyrologiorū omnium publice, priuatimq; in ecclesiasticis horis vsum interdicimus

cimus. Hæc ibi Pontifex. Cum igitur festum Translaationis S. Benedicti sub quinto Idus Iulij, in diuersis Martyrologijs habeatur, imo & in Romanum Martyrologium, quondam irrepsisset: attente considerandum est, quænam potuerit esse causa, vt retentis plerisque alijs Sanctorum trãslationibus in Martyrologio Romano, pręfati Põtificis iussu recognito, ac restaurato, atque ad Ecclesiasticę historiæ veritatem restituto, ac vniuersis Christiani Orbis Ecclesijs legendum tradito, expuncta fuerit, atq; reiecta B. Benedicti adeo decantata translatio, interdictumq; omninò, ne in Diuinis officijs cum aliorũ Sanctorum translationibus legatur. Nulla profecto alia potest reddi causa: nisi quia Patres Martyrologio corrigendo, ac reformando præfecti, re diligenter excussa, & examinata, vna cum Summo Pontifice, translationem hanc, tanquã apochryphám, falsam, & commentitiam respuerunt, vel saltem (vt mitius agam) dubiæ, incertæq; omnino fidei censuerunt. Certe Cardinalis Baronius tom. 10. pag. 945. Baro. to. 10. pag. 945.

Digitized by Google

ad finem: Satisfacere volens quibusdam viris doctissimis, indigne ferentibus Marcellini Papæ integritatem, male traduci commentitijs actis illis, nullius ponderis existentibus: simulque conquerentibus de Martyrologio, atque breuiario Romano, quod ista in Ecclesia recitanda contineat: ita respondet. *Sed sciant, velim Romanam Ecclesiam antiquitatis tenacissimam, quæ ante octingentos annos ita publice lecta reperijt, haud adeo facile conuellenda, quamuis sibi val de molesta, putauit. Cæterum eandem ipsam Romanam Ecclesiam; non sicut Euangelium (quod Gelasius monuit) legere consueuisse, vel legenda proponere quælibet Sanctorum acta, sed potius ea cuncta, Apostolica illa lance libranda relinquere: omnia probate, quod bonum est tenete.* Hæc Baronius. Cum ergo Ecclesia Romana translationem S. Benedicti, quæ prius in Martyrologijs legebatur, à suo reformato Martyrologio expunxerit, apparet, ipsam nullam illi fidem adhibere, nec aliquam habere probabilitatem, iudicare. Potuisset enim (vt de gestis Marcellini ait Cardin. Baronius) illam in Martyro-

tyrologio ponere, nobis autem probandam relinquere. Verum cum eam penitus repulerit, repellendam esse à nobis, euidenter insinuauit, & docuit. Ego certè tanquam verus Ecclesiæ filius, quæ ipsa probat, approbo, quæ ipsa respuit, respuo: translationem S. Benedicti non admittit, nec ego admitto. Expuncta vero, ac reiecta ex Martyrologio Romano, ab Ecclesia approbato, atque recepto B. Benedicti translatione, ipso facto præiudicatum est contrariæ opinioni: abolitaque Adreualdi, & cæterorum omnium, qui translationem hanc asseruerunt, sententia.

Cum Ecclesia Romana omniũ Ecclesiarũ Matre, & Magistra consentiũt in primis vniuersæ Ecclesiæ seculariũ clericorũ, in quibus Diuinum officium iuxta ritum Breuiarij Romani, nuper reformati, celebratur, atque persoluitur. Omnes præterea religiones, & ordines, quæ sub Diui Benedicti regula non militant. Ex his autem Congregationibus, quæ institutum Benedictinum profitentur, hanc translationem non agnoscunt modò Camaldu-

len.

lensis, Vallis vmbrosæ, Cęlestina, Montis Olíueti, & Siluestrina. Ex Congregationibus autem Monachorũ nigrorum, quæ propriè S. Benedicti nuncupantur, illam non celebrant, Casſinenſis in Italia, Bruſfeldenſis in Germania, & Aragonenſis in Hiſpania. In Gallijs vero (vel ipſo Ianne à Boſco teſtante) integræ nonnullæ Congregationes eiuſdem B. Patris ſodalitio aſcriptæ è ſacris ſuis Diarijs expunxerunt tranſlationis eius feſtum, tanto olim decore, tamque feſtiuis gaudijs apud eas celebrari conſuetum. Quas cum propterea laudare debuiſſet, immeritò arguit, & reprehendit Boſcus. Sed quis poterit accuſare Monachos illos, qui ſimul Eccleſiam Romanam, cuius veſtigia ſunt ſequuti, nõ accuſet? Quis condemnabit eos, qui illam non condemnet? Certè ſi aliqua culpa eſt, Eccleſię ipſius eſt: ſi error, ipſa exemplum præbuit errandi, quæ ex ſuo Martyrologio tranſlationem iſtam repulit, & expunxit. Sed abſit, vt hanc, vel illos erraſſe dicamus, ſed Ioannem à Bnſco imprudenter, vel impudenter loquutum fuiſſe

Boſc. pag. 382.

Boſc. pag. 383. Ad finem.

ar-

arbitramur. Quemadmodum etiam, dum in sui Apologismo ait. *Et quidem quod aliquando translatum fuerit, sole clarius est: consentientibus, atque asserentibus id vna voce omnibus penitus auctoribus Italis, & Cassinensibus ipsis, Germanis, Hispanis: denique toto orbe Christiano id fatente, atque confirmante.* Hæc quidem Boscus, sed glorianter nimis, valdeque mendaciter. Nam vt vidimus, neq; Romana Ecclesia nec aliæ propemodum innumeræ, quas supra cõmemorauimus, hanc recipiunt translationem. Consensus ergo iste totius Orbis Christiani, aduersus translationem istam vere stat, quantumuis Boscus aliter asserat. Si autem verum est, quod ipse ibidem ait, consensum hunc tot Ecclesiarum, maxime accedente Ecclesiæ Romanæ assensu, æquipollere Concilij Vniuersalis definitioni, actum est de causa ista, & Cassinensibus adiudicata est, cum habeant pro se tot Ecclesiarum consensum, vna cum Ecclesiæ Romanæ assensu.

CAP.

CAP. V.

Bosc. pag. 387. SEd opponit nobis Ioannes à Bosco Ecclesiam Mediolanensem ab inclyto Pontifice Borromeo Cardinali in antiquum nitorem restitutam, quam asserit, translationis S. Benedicti festum etiam nunc celebrare: necnon omnes Hispanicas Ecclesias, atque in Germania Curiensem, quæ totius rei veritatem expendentes, explosis Salmoneis Casfinatũ bullis, festum huiusmodi constanter colunt, ac venerantur. Bosc. pag. 382.

Quod attinet ad nobilissimam Mediolanensem Ecclesiam, fallit, aut fallitur Ioannes à Bosco, dum asserit, illam huiusmodi translationem hodie celebrare. Obseruat quidem Ecclesia Mediolanensis, siue Ambrosiana statutum Concilij Laodicensis, in cuius cap. 51. cauetur, ne martyrum natilitia in quadragesima celebrentur. Vbi quamuis de solis martyribus fiat mentio: de quorumcumque Sanctorum festis Canonem illum loqui, Patres intel- Concilium Loadic.

xerunt.

xerunt. Vnde in Concilio Toletano decimo sancitum est, vt festum Annunciationis B. Virginis Mariæ, quod fere semper in quadragesimam incidit, in decimum quintum calendarum Ianuariarum annuatim celebrandum transferretur: quod hactenus in Hispania obseruatur: in Ambrosiana verò Ecclesia dominica proxima ante Natale celebratur, vt docet Radulphus Decanus Tungrensis in libro de Canonum obseruatione propositione decima sexta. Similiter festa Sanctorum Gregorij, & Ambrosij, antiquitus ad dies ordinationis eorundem transſlata fuerunt: Gregorij, scilicet, ad diem tertium septembris, Ambrosij verò ad diem septimum decembris, vbi etiam nunc celebratur: & S. Patris Benedicti festum, ad quintũ Idus Iulij, quo die illud celebrat etiam nũc Ecclesia Mediolanensis. Cũ ergo aliqui asserũt, Ecclesiã Mediolanensem celebrare festum transſlationis S. Benedicti intelligendi sunt de transſlatione festi non de transſlatione Corporis. Cũ enim de mense Martio, quo tempore Ecclesia Romana San- Concilium Tolet.

cti Benedicti festum colit, Ecclesia Ambrosiana illud non celebret, sed ad quintum Idus Iulij, quo die à quibusdam festũ translationis eiusdem celebrabatur, transtulerit: arbitrati sunt quidam, Ecclesiam Mediolanensem celebrare festum translationis S. Benedicti, cum reuera transitum, seu natale eiusdem tunc celebret. Vnicum namque festum S. Benedicti celebrat in anno: nec est dicendum, omisso natali eius festo, translationem solummodo celebrare. Hoc ita esse, docet apertè Radulphus vbi supra. Postquam enim egit de translatione festi Annunciationis, Gregorij, & Ambrosij, hæc de festo S. Benedicti subnectit. *Et Benedictus ad diem translationis suæ de Mense Iulio, sed postea Annunciatione in Romana Ecclesia ad locum suum rediuite, similiter & alij apud nos redierunt. Et exinde retenta est Translatio Sancti Benedicti.* Hæc ille. Vbi nota verbum illud, exinde. quasi dicat; ex reditu festi S. Benedicti ad locum suum de mense Martio, ortum est, ac retentum festum translationis eiusdem de mense Iulio: ita vt duo festa eius-

Radulph.

eiusdem Sancti ex tunc cœperint celebrari, vnum de mense Martio, cum Ecclesia vniuersali, alterum de mense Iulio à quibusdam Ecclesijs ob deuotionem tãti Patris; illud vocabant festum transitus, istud vero translationis. Sicut & in Hispania festum Annunciationis cum Ecclesia vniuersali celebratur die vigesimaquinta Martij, atque sub nomine expectationis B. Virginis Mariæ, celebratur rursus die decima octaua mensis Decembris.

Probatur præterea, quod Ecclesia Mediolanensis celebret quinto Idus Iulij transitum S. Benedicti ex officio, quod eo die in prædicta Ecclesia recitatur, in quo nihil penitus de Translatione, sicut nec in in calendario, aut titulo officij ita prænotatur, sed tantum solemnitas S. Benedicti. Ad Matutinum autem iuxta ritum recitandi officium ex præscripto breuiarij Ambrosiani, sequentem lectionem, quæ est in ordine tertia, de B. Benedicto legunt.

Benedictus Nursiæ nobili familia natus, Romæ liberalibus artibus eruditus, pietatis studio flagrans, rebus huius sæculi contemptis, Lectio de S.P. Benedicto.

ad locum Sublacum profectus, in speluncam altissimam se abdidit: vbi vni solum Monacho, cuius opera ad vitæ necessitatem vtebatur, notus, triennio religiosè vixit, superatis diaboli insidijs. Fama eius sanctitatis cùm in omnes partes erupisset, inuitus Monasterio quod propè aberat, ab illius Monachis præficitur: quorum & obiurgata viuendi licentia, & cognita conspiratione, maluit in solitudinem se recipere, quàm cum illis diutiùs esse. At verò cùm magnus numerus discipulorum ad eum quotidie conuenirent, Monasteria duodecim ædificauit, sanctisque institutis communiuit. Postea Casinum migrauit: vbi in dies magis Diuina gratia auctus, cùm multa prophetico spiritu ventura prædixit, tum plura miracula edidit. Scripsit autem luculentè, sanctèque regulam Monachorum: quàm à S. Gregorio primo Pontifice laudatam, & seruatam, omnes occidentales Monachi amplexi sunt. Omni igitur meritorum laude clarus, demum ad præmium abijt in Cœlum.

Nota hæc de B. Gregorio.

Lectio hæc desumpta est ex Breuiario Ambrosiano, à Petro Galesinio Prothonotario Apostolico, de mandato beatæ

me-

memoriæ Cardin. Caroli Borromei Mediolanensis Archiepiscopi restaurato, impressoqne anno millesimo quingentesimo nonagesimo quarto. Vbi, vt apparet, nihil penitus de Sancti Benedicti translatione, sed tantum de eius fœlici transitu, quo migrauit in cęlum, agitur. Non ergo est, cur Ioannes à Bosco nobis opponat Ecclesiæ Mediolanensis auctoritatem (quæ maxima est) quasi celebrātis festum translationis S. Benedicti, cum multo aliter se res habeat, vt ex prædictis liquido constat.

CAP. VI.

OBijciet fortè quispiam aduersus ea, quæ præcedenti capite diximus, prefati Petri Galesinij auctoritatem; qui in suo Martyrologio, quinto Idus Iulij assignat Diui Benedicti translationem cum sequenti annotatione. Galesinij Martyrol. *Quam translationem multæ Ecclesiæ celebrant, vtpotè Mediolanensis, Cordubensis, Constantiensis, & Curiensis, aliæque item, vt ex earum tabulis animaduertimus. Porrò duæ*

illius

illius traslationes extiterunt, ambæq; litterarum monimentis proditæ à Theodorico Theutonico ordinis Benedictini. Prioris translationis meminerunt Sigelbertus in Chronico; Laziardus Celestinus; Bosſius, Martinus Polonus, & alij præterea, quos silentio præterimus, ne rem longius faciamus, quam oportet. Verum enim verò Leo Monachus scriptor annalium Montis Caſsini, non destitit locupletiſsimis testimonijs, & obsignatis Summorum Pontificum tabulis, alijſque argumentis contra disserere, pleneque affirmare, illius Sanctiſsimi Abbatis Corpus in Monasterio Caſsinensi reconditum, inde traslatum non esse. Non desunt tamen, vt Volaterranus, cæterique qui scribunt inde aliquando ad Floriacum Monasterium asportatum, deinde aliquot post annis Caſsinum iterum translatum esse. Atque hæc quidem posterior translatio est, quam meminimus. Hæc Galesinius. Cuius testimonio videtur esse standum, cum ipse fuerit Ecclesiæ Mediolanensis alumnus, probeque nouerit, celebritates, & ritus eiusdem. Nihilominus nobis videtur, his Galesinij notamentis nostram sententiam stabiliri,

con-

contrariam vero penitus conuelli. Pro quo notandum primo, Martyrologium Galesinij editum fuisse antequam Romanum Martyrologium à Gregorio XIII. restauratum, publicaretur, atque vniuersis Ecclesijs legendum proponeretur. Inuenitur enim illud Galesinij impressum Venetijs anno 1578. Romanum verò reformatum, promulgatum fuit ab eodem Gregorio anno 1584. vt patet ex litteris Apostolicis eidē Martyrologio præfixis. Hinc apparet, Galesinij Martyrologium, quamuis ab ipso Romanū appelletur, nō esse Romanū illud in Diuinis officijs à Gregor. legi iussum. Secundo notandū, Martyrologium Galesinij oblatum quidem fuisse Gregorio XIII. vt ex epistola dedicatoria ad eundem Pontificem patet: qui quamuis facultatem illud imprimendi concessisset, noluit tamen sua auctoritate approbare, neque Ecclesijs legendū proponere: quippe qui viderit, multa esse in eo, vel apochrypha, vel adeò incertæ, & dubiæ veritatis, vt non decuerit ea, quasi vera, &
certa

illius trāslationes extiterunt, ambæq; litterarum monimentis prodita à Theodorico Theutonico ordinis Benedictini. Prioris translationis meminerunt Sigelbertus in Chronico; Laziardus Cęlestinus; Bosſius, Martinus Polonus, & alij præterea, quos silentio præterimus, ne rem longius faciamus, quam oportet. Verum enim verò Leo Monachus scriptor annalium Montis Casſini, non destitit locupletisſimis testimonijs, & obsignatis Summorum Pontificum tabulis, alijsque argumentis contra disserere, pleneque affirmare, illius Sanctisſimi Abbatis Corpus in Monasterio Casſinensi reconditum, inde trāslatum non esse. Non desunt tamen, vt Volaterranus, cæterique qui scribunt inde aliquando ad Floriacum Monasterium asportatum, deinde aliquot post annis Casſinum iterum translatum esse. Atque hæc quidem posterior translatio est, quam meminimus. Hæc Galesinius. Cuius testimonio videtur esse standum, cum ipse fuerit Ecclesiæ Mediolanensis alumnus, probeque nouerit, celebritates, & ritus eiusdem. Nihilominus nobis videtur, his Galesinij notamentis nostram sententiam stabiliri,

con-

contrariam vero penitus conuelli. Pro quo notandum primo, Martyrologium Galesinij editum fuisse antequam Romanum Martyrologium à Gregorio XIII. restauratum, publicaretur, atque vniuersis Ecclesijs legendum proponeretur. Inuenitur enim illud Galesinij impressum Venetijs anno 1578. Romanum verò reformatum, promulgatum fuit ab eodem Gregorio anno 1584. vt patet ex litteris Apostolicis eidē Martyrologio præfixis. Hinc apparet, Galesinij Martyrologium, quamuis ab ipso Romanū appelletur, nō esse Romanū illud in Diuinis officijs à Gregor. legi iussum. Secundo notandū, Martyrologium Galesinij oblatum quidem fuisse Gregorio XIII. vt ex epistola dedicatoria ad eundem Pontificem patet: qui quamuis facultatem illud imprimendi concesserit, noluit tamen sua auctoritate approbare, neque Ecclesijs legendū proponere: quippe qui viderit, multa esse in eo, vel apochrypha, vel adeò incertæ, & dubiæ veritatis, vt non decuerit ea, quasi vera, & certa

certa, ab Ecclesia recipi, & haberi. Tertio notandum. Quod non obstante Galesinij assertione de D. Benedicti translatione, ac eiusdem ab Ecclesia Mediolanensi, & alijs ibi notatis celebratione: Ecclesia Romana noluit translationem prædictam recipere, nec in diuinis officijs, cum alijs Sanctorum translationibus legi: quo patenter voluit indicare, se hanc translationem non agnoscere, nec pro vera habere: imo sequuta videtur Vrbani Secundi, & aliorũ Pontificum declarationes, qui eam falsam esse dixerunt, atque in Ecclesia celebrari prohibuerunt. Quarto notandum; Eundem Galesinium in annotatione ad diem 21. Martij, agentem de festo S. Benedicti asserere: *diem natalem eiusdem, celebrari à Græcis (vt ex eorum Menologio patet) pridie Idus Martij: alijs verò in locis quinto Idus Iulij, quo die celebratur translatio: Cum enim dies natalis eius in quadragesimam cadat, quo tempore ex antiquo ritu de sanctis fieri non solebat, ad certum illum mensis Iulij diem, celebritas eius dilata est: vt Radulphus Tungrensis scribit.* Sic Galesinius. Ex quibus

bus

bus apparet, quinto Idus Iulij, in Ecclesia Mediolanensi, & alijs, celebrari non festũ translationis, sed diem natalem S. Benedicti etiam iuxta ipsius Galesinij sententiã, qui in hoc sequitur Radulphum Tungrensem, de quo cap. præcedenti egimus. Celebrant ergo Ecclesiæ istæ de mense Iulio, nõ translationem Corporis, sed translationem festi S. Benedicti; vt dictũ est. Quinto notandum. Quamuis concederemus, Ecclesiam Mediolanensem, & cæteras ante reformationem Martyrologij Romani, celebrasse translationem S. Benedicti, nil cõtra nos, sed omnia pro nobis, cum nunc eandem translationem amplius non celebrent. Sic olim in multis Hispaniarum Ecclesijs Cathedralibus eo die festum S. Benedicti celebrabatur: quod nunc à nulla video celebrari. Denique notandum. Iuxtà Galesinij sententiam, Ecclesias quæ translationis S. Benedicti festum celebrare dicuntur, non translationem illam, qua è Cassino Monte ad Monasterium Floriacense sacra illa ossa asportata referuntur: sed translationem posteriorem, qua eadẽ

ossa à Floriaco Cassinum relata dicũtur, colere, & celebrare. Cum enim Galesinius has duas assignauerit translationes: hanc posteriorem asserit esse eam, de qua agitur quinto Idus Iulij.

Hic iam mihi videor audire Io: à Bosco cum vniuersis Gallicis de hac re scriptoribus, exclamantes; atque dicentes: falsam esse hanc secundam translationem, vtpote nunquã factam. Corpus namque Beati Benedicti semel Floriaci delatum, nunquã inde Cassinum relatum fuisse, omnes ipsi contendunt. Ego verò contra assero, falsam esse priorem illam translationem, qua dicitur B. Benedicti Corpus, è Cassino Floriacum fuisse deductum: Corpus enim Sãctissimi Patris semel Cassini sepultum, nũquam inde alio fuit transportatum, sed vsque in præsens Cassini manet: vt ex his, quæ libro superiori adduximus, euidenter patet. Fuisse aũt Cassini sepultũ B. Benedictũ, nemo est, qui neget: inde verò fuisse Floriaci translatum, nec probat Boscus, nec aliquid cogit idipsum credere: Iam verò, si Ecclesiæ præfatæ, posteriorem

rem translationem Sancti Benedicti celebrant, vt vult Galesinius, errare videntur iuxta Gallorum sententiam, asserentium, eam translationem nunquã factam fuisse. Si autem celebrant priorem illam errant similiter, quia contra trium Summorum Pontificum mandatum, & ordinem hoc faciunt. Ego verò censeo, eas Ecclesias nullum committere errorem; tum quia neutram harum celebrant translationum, sed diem natalem S. Benedicti in quintũ Idus Iulij translatum: tum etiã, quia & si aliquã illarum translationum, vel vtramque celebrarent, nullum committerent errorem, vt infra dicemus.

CAP. VII.

Operosior, ac molestior mihi res est, cũ nobilissima, ac religiosiss. Congregatione S. Benedicti Vallisoletani, quę me à seculo fugientem suo gremio, in sacro B. Mariæ de Monteserrato Cœnobio, benignissime excepit, fouit, atque nutriuit: in qua & professionem emisi, humanasque, ac sacras litteras didici,

atque annis multis vixi: quam constat solennissimo ritu, ac festiuissimis gaudijs, ex indulto S. Sedis Apostolicæ, translationē Corporis S. Patris Benedicti quinto Idus Iulij, etiam hodie celebrare: vt ex lectionibus Breuiarij eiusdem Congregationis plane apparet. Asserere autem, eam in re tanti momenti errare, temerarium videtur. Optassem equidem ob honorem, & reuerentiam tam Illustris Congregationis, eius hoc in loco nullam facere mentionem: libenterque eam hic prætermisissem, nisi Ioannes à Bosco (qui eius auctoritate pro defensione translationis Sancti Benedicti vtitur) ad id me inuitum, & renitentem compulisset. Cum enim laborem hunc pro veritate tuenda susceperim: cogor eam aduersus amicissimos, & coniunctissimos quosque pro virili defendere. Nam si ethnicus philosophus Socrati, & Aristot. Platoni sibi amicissimis prætulit veritatem: quanto potius ego Christianus, & religiosus, eandem omnibus priuatis affectionibus præponere debeo? Parcat ergo mihi, obsecro, dulcissima, ac indul-

dulgentissima parens, si in his scriptis, vt veritatem sequar, eius sententiam desero: atque opinionem de translatione Sanctissimi Patris Benedicti, quam ipsa sequitur, quia falsam scio, non amplector, sed impugno: quod quidem eo libetius facio, quod noui, ipsam esse veritatis amantissimam: quam cum in his filij sui scriptis repererit, amplectetur, retinebitque. Antiquum est in prefata Congregatione festum translationis S. Benedicti quinto Idus Iulij celebrare: sed recens, ac nouum in officio eius diei, aliquid de translatione Corporis eiusdem S. Patris recitare. In antiquioribus nãque eiusdem Congregationis breuiarijs, ita ordinatur officiũ eo die recitandum, vt nulla de translatione S. Patris nostri fiat mentio, sed omnia dicantur sicut in die natalis, seu transitus eiusdem, exceptis oratione, quæ erat, Intercessio nos, quæsumus Domine: & lectionibus, primi, & secundi nocturni, quę quamuis non essent eædem cum lectionibus alterius festi, tamen ex eodem secundo libro Dialogorũ B. Gregorij erãt desumptæ; Maiores enim no-

nostri (sicut ego pluries ab eisdem ipsis audiui) censebant, festum illud nō esse translationis Corporis S. Patris Benedicti, sed translationis festi natalis eiusdem: quod vt plenius, atque festiuius, & cum octauis celebrari posset, in eum diem iampridem fuerat translatum.

Postea vero anno 1568. impressum fuit quoddā huius Congregationis breuiariū Salmāticæ, in quo apposite fuerūt lectiones de translatione S.P.B. in hunc modū.

De Translatione Corporis Sanctiss. Patris Benedicti longa disceptatione inter graues scriptores controuersum est. Quibus omnibus diligenter discussis, apparet hæc veritas, omnibus complectenda. Casinense Monasterium (quod Sanctus Pater Benedictus construxit, & singulari splendore virtutum, & miraculorum insignibus illustrauit, vbi etiam dum viueret, suo Beato Corpori designauit sepulchrum) post annos aliquot à Longobardis euersum, atque dirutum est. Quod futurum ipse Pater Sanctus longe ante prædixit, & planxit. Hanc euersionem audiens, & dolens Mūmolus Abbas Monasterij Floriacensis in

Gallia

Gallia prope Ligeris fluminis ripam, Zelo tanti Patris, & Diuina reuelatione permotus: misso ad Montem Casinum prudenti, & religioso Monacho, cum tanto negotio aptis comitibus, sacra B. Benedicti ossa, cœlesti tandem indicio inuenta, in prædictum Floriacense Monasterium transferre curauit, ac in eodem reuerenter collocari. Neque defuerunt signa, quibus illud esse B. Benedicti Corpus ostenderetur. Nam cum Mummolus Abbas, cum frequenti populorum turba sacris ossibus ebuiam occurreret: ecce defuncti cadauer efferebatur: cumque placuisset sancta ossa cadaueri applicare, mox vt ea cadauer tetigit, mortuus cum omnium stupore ad vitam reuocatus est. Aliud præterea admirabile signum dicitur in illa Translatione exhibitum. Nauis enim cui sacra ossa erant imposita, deficiente gubernatoris peritia, recto cursu fluuium sine vlla offensione pertransijt, & glaciem illam (nam frigore concreta erat aqua) haud secus, quam aquam fluidam dissecuit, & mira celeritate, licet aduerso flumine, ad portum deuecta est. Sed & aliud sæculis omnibus inauditum signum tunc cælitus ostensum asseritur:

Nam

Nã cum arbores loci illius, quò B. Benedicti Corpus appulit, hiberno frigore rigerent, statim vt terrã S. viri Corpus cõtigit, ipsæ arbores subito florescere, et nouis vestiri frondibus, et floribus visæ sunt. Dignatus est Dominus, hoc ostẽso miraculo, suũ Benedictũ honorare, et cõtra naturæ legem, brumalem glaciem in vernam temperiem commutare repẽte. Facta autem dicitur hæc translatio sub Sisinnio Pontifice, qui viginti tantum dies in Pontificatu vixit, circa annum Domini septingentesimum tempore, quo florebant venerabilis Beda ordinis eiusdem Sancti Benedicti, & Strabo, & Haimo eius fratres.

Sed post annos plus minus quinquaginta, nempe sub Zacharia Pontifice, reædificato iã Casinensi Monasterio, atque magnifice instaurato, & in eo commorante Carolo Manno Pipini Francorum Regis fratre: idem Carolus Mannus Monasticam vitam professus, cum quibusdam alijs eiusdem Cassinẽses Monasterij Monachis, Romanum Pontificem adeunt, & ab eo obtinent, vt Beatiss. Benedicti Corpus, quod tempore ruinæ eiusdem Monasterij Casinensis inde fuerat ablatum, & ad

Mo-

Digitized by Google

Monasterium Floriacense deportatum, ad Casinense sepulchrum, ab eodem Beato viro designatum, reducatur. Zachariæ ergo Pontificis, & Caroli Manni fratris sui litteris adhortatus Pipinus Rex, Casinensium precibus annuit, & Sanctum Corpus suo Casinensi Monasterio reddi iussit: quo cum ingenti totius Italiæ exultatione restitutum est. Celebramus ergo hodie, vel translationem illam, qua propter euersionem Monasterij Casinensis Corpus Beati Benedicti est ad Floriacense cùm signis, & prodigijs pro ratione illorum temporum, Domino disponente deportatum: vel certè translationem posteriorẽ, qua proprio Cassinensi sepulchro Beata illa ossa sunt reddita: vbi indubitata fide requiescunt, prout ingentibus signis, & reuelationibus, ac tandẽ Apostolica auctoritate declaratũ est. Hactenus lectiones præfati Breuiarij.

CAP. VIII.

MVlta occurrunt dicenda circa ea, quæ in prædictis narrantur lectionibus: sed ego ea solũ in præsenti attingam, quæ proprie ad rem, de

qua agimus, pertinere noſcuntur. Primũ itaque notandum eſt, Monachos præfatæ Congregationis firmiter credere, atque ingenue confiteri, Corpus S. Patris Benedicti Caſsini nunc quieſcere: quod ingentibus ſignis, & reuelationibus, atque Apoſtolica auctoritate declaratum fuiſſe aſſerunt. In qua aſſertione à ſcriptoribus Gallis differentes, nobiſcum, & cum ipſa veritate, conſentiunt. Secundo notandum, eoſdem Monachos duas admittere S. Patris Benedicti tranſlationes: priorẽ è Caſsinenſi ad Floriacenſe Monaſterium, poſteriorem verò è contra. In quo cum quibuſdam ſcriptoribus, idem aſſerentibus, conueniunt: ſed à Gallis, & à nobis diſcrepant: ab illis quidem, quia poſteriorem tranſlationem omnino negant; à nobis verò, quia vtramq; reijcimus, rationibus, & auctoritatibus ſuperius allatis, innixi. Tertio dicunt, factam ſub Siſinnio circa annum ſeptingenteſimum: vnde non potuit fieri ab Aygulpho, qui diu ante obierat. Quarto prædicti Patres ingenue fatente, ſe ignorare, vtram ex duabus quas

admit-

admittũt translationibus, celebret eo die, prioremne, an posteriorem: Sic enim aiũt. *Celebramus ergo hodie, vel translationem illam, qua propter euersionem Monasterij Cassinensis, Corpus B. Benedicti est ad Floriacense cum signis, & prodigijs pro ratione illorum temporum, Domino disponente, deportatum: vel certè translationem posteriorem, qua proprio Cassinensi sepulchro beata illa ossa sunt reddita*, Quibus dicere possumus, quod Christus Dominus cum Samaritana loquens, de Samaritanis dixit. Vos adoratis quod nescitis. Ex his ergo lectionibus nullum firmum testimonium accipere possumus pro Gallis, nec pro nobis, cum pro, & contra vtrosque dicant. Quod cum prædictæ Congregationis Patres animaduertissent: in breuiario nuper anno 1598. edito, lectiones huiusmodi correxerunt, quædam addentes, alia verò detrahentes, multa mutantes: peculiariter autem, quam ex duabus prętensis translationibus celebrare intendunt, exposuerunt, ita dicentes. Ioan. 4.

Translatio S. Patris nostri Benedicti Abbatis, quam hodie Clementis Septimi Ponti- Aliæ lect. de transl. S. Bened.

 ficis

ficis summi permissione, in Hispania Monachi nigri solemniter celebramus, ea ipsa est, qua eiusdem S. Patris reliquiæ à S. Aygulpho Monacho Floriacensi, qui postea in Lirinensi Cœnobio Martyrium subijt, ex Italia in Gallias ante hos nongentos annos deportatæ sunt. Postquam enim Monasterium eius Cassinense, sicut ipse viuens prædixerat, à Gentilibus est vastatum, Corpus eius, Domino reuelante, inuentum est, & pars eius in Gallias translata, atque in territorio Aurelianensi, Monasterio quod vocatur Floriacum, condigne sepulta. Translata est autem pars etiam Corporis B. Scholasticæ Virginis sororis eius, atque in partibus Cœnomannensium religiosorum deuotione condita. Miraculorum verò, quæ in eadem translatione contigerunt, hæc præcipua referuntur. Nauis scilicet, remigio destitutæ, qua reliquiæ vehebantur, per fluuium, hyemali glacie constrictum, expeditus, & fœlix ad optatum portum cursus. Deinde postquā ad littus appulit, hiberni temporis in vernum, cunctis arboribus pulchris se floribus vestientibus, repentina commutatio. Denique humano cadaueri reliquiarum con-

tactu

tactu vitæ restitutio. Quibus adeò plurima, subinde, ac splendida accessere, vt plurium scribendorum librorum eruditissimis illius, & subsequentis ætatis viris amplam suppeditauerint materiam: quam ipsi, quæ sua erat erga communem Patrem pietas, libentissime arripuerunt. In quibus Adreualdus, qui Adelbertus, & Ammonius Floriacenses Monachi, præcipui nomina ntur. Sed Cassinensibus Monachis, & in his Carolo Manno, Pipini Frãcorum Regis fratre, strenue rem apud Romanum Pontificem, Regemque ipsum, ac totius Regni Proceres, gerentibus: S. Patris nostri, et eiusdem sororis reliquiæ, ex Floriacensi, Cęnomannensique Cęnobijs acceptæ, ingenti, splendidoque comitatu, in Cassinense relatæ, suisque locis decentissime restitutæ sunt, Deo negotium istud prodigijs insignibus prosequente. Cuius restitutionis memoriam quotannis recolendam, Itali Monachi in suis tabulis ecclesiasticis descriptam habent pridie nonas Decembris. Vbi adscripta est etiam earum reliquiarum inuentio, quinto Calendas eiusdem mensis longo post tempore à Desiderio Cassinensi Abbate facta, qui Summus Pontifex

crea-

creatus; Victorque tertius dictus, claruit anno Domini millesimo octogesimo quinto. Hactenus ex lectionib. præfati moderni Breuiar.

CAP. IX.

Hic iam plane asserunt Patres isti, plurimum obseruandi, se celebrare priorem S. Benedicti translationem, qua è Casfinense ad Floriacense Monasterium ossa B. Patris delata fuisse referũtur; quæ facta asseritur quinto Idus Iulij: quo tempore, cum in his regionibus æstus maxime vigeat: nescio cur Patres isti nostri referunt tunc ea miracula cõtigisse, que nõ ad æstiuũ, sed ad hybernũ tẽpus accommodata esse noscuntur. Dicunt enim, Nauim, cui impositæ erant, S. Benedicti reliquiæ, per fluuium hyemali glacie constrictum, expeditè ac fœliciter ad optatum portum peruenisse. Adduntque, com mutationem repentina in hyberni temporis in vernam temperiẽ, cunctis arboribus pulchris se floribus vestientibus. Nũquid Iulius mensis apud Floriacum in tempus inci-

incidit hybernum? Nunquid tunc Ligeris fluuij aquæ gelu constringi solent? Minime certè: Quomodo ergo hæc miracula tunc contigisse dicunt? Profectò in his miraculis enarrãdis omninò falluntur: nec apud Adreualdum, seu Ammonium (vel potius Aymoinum) quos præcipuos scriptores translationis S. Benedicti ipsi sequuntur, tale quid inuenire poterunt. Adreualdus namque in libello de translatione S. Benedicti cap. 5. Sanctum Aygulphum, non in naui, sed in vnius sportulæ sinu beata illa ossa asserit inclusisse, atque ita Floriacum vsque detulisse. Vnde ergo hæc, quæ de naui, & glacie Patres isti referunt, habere potuerunt? Crediderim, hæc omnia eos hausisse ex quodam hymno venerabilis Petri Mauritij Abbatis Cluniacensis, qui de translatione S. Benedicti scribens, ita cecinit. Bosc. pag. 6.

Claris coniubila Gallia cantibus.
Læteris Benedicti Patris ossibus
Felixque gremio condita proprio
Seruas membra cælestia.

Mi-

Miris Italiæ fulserat actibus.
Gallos irradiat Corpore mortuus
Signis ad tumulum crebrius emicat
Illustrans patriam nouam.
Hic vatum veterum facta resuscitat
Morti quod libuit mortuus imperat
Extinctum proprijs ossibus excitat
O quam mira potentia.
Nauis per fluuium nat sine remige
Mirando glaciem dissecat impetu
Sancti membra ferens obuia flumini
Vndas reuereberat.
Eductum fluuio sensit vt arida
Non curans gelidi frigora temporis
Vestit cuncta sese illico floribus
Mutata facie soli.
Iam cælo residens ò Pater optime
Diuinis famulos imbue Regulis
Angustum per iter scandere largiens
Dona regna perennia.
Cunctorum dominans omnipotentia,
Quæ de sede Poli conspicis omnia
Psallentum placide suscipe cantica
Votis voce precantia.
Amen.

In hoc hymno, venerabilis Petrus Cluniacēsis tria illa refert miracula, quæ Monachi Congregationis Hispaniæ in superioribus lectionibus descripserunt: vnde videntur ea desumpsisse. Et quidem si Petrus Mauritius hęc miracula intelligit cōtigisse quo tempore Corpus B. Benedicti asseritur à Floriacensibus translatum fuisse per Sanctum Aygulphum è Casfino Monte ad ipsum Floriacense Monasteriū; dicendum est, ipsum hallucinatum fuisse: tum quia non in naui, sed in sporta dicitur fuisse transuectum, vt patet ex Adrevaldo, vbi supra: tum etiam quia hæc trāslatio incidit iuxta eosdem in quintum Idus Iulij, idest in media æstate, non autem in tempore hyberno, vt canit hymnus. Sed quoniam præfatus venerabilis Abbas fuit vir doctissimus, & Gallicanarum præcipuè rerum scientissimus, non possum in animum inducere, vt credā, tantū virū in his enarrandis miraculis, tam crassum errorem commisisse, sed arbitror, tria illa miracula ita esse distinguenda, vt primum de suscitatione cadaueris contactu reli-

quiarum Diui Benedicti facta, pertineat ad primã prætensam translationem. Narrat enim Adreualdus in libello de translatione S. Benedicti cap. 8. Simile miraculũ factũ à B. Benedicto quando Floriaci perductum est: duo vero reliqua inueniuntur scripta à Diederico in libello de illatione S. Benedicti cap. 8. & 9. facta à B. Patre Benedicto, non quidem quando è Casfino in Gallias fuit deportatũ, sed multo post: quando scilicet ab Aurelijs (quo propter ingruentem Northmannorum cladẽ fuerat deductum.) ad Floriacense Monasterium reductum astruit: quod cum factum referat pridie nonas Decembris, duo illa inducta miracula, optime congruunt illius temporis rationi, cum nullo modo possint conuenire priori illi translationi, de mense Iulio factę. Cecinit ergo Petrus Mauritius tria illa miracula, quæ legerat à B. Benedicto fuisse patrata: quę quamuis simul sint posita in hymno, non tamen intelligenda sunt, simul accidisse.

Bosc. pag. 10.

Bosc. pag. 225. e 226.

Ergò in isto hymno Petrus Mauritius relata retulit, & quę à Monachis Floriacensibus scripta reperit miracula, breuiter

Digitized by Google

hic perstrinxit. Cùm ergo constet, vnde ea desumpserit Petrus, non est, cur nobis obijciant eius auctoritatem, cum ipse horum miraculorum non sit auctor, sed prę nominatos auctores sit sequutus. His adde, potuisse facile errare Petrum Mauritium, cum habuerit huius sui erroris duces, & antesignanos, Adreualdum, & Diedericum. Certè Petrus Mauritius nec doctior, nec sanctior fuit Diuo Gregorio Nazianzeno, qui tamen in recensenda Diui Cypriani Carthaginēsis Episcopi, & Martyris vitæ historia, valde hallucinatus est, & quãuis multi ipsiũs errorem sint sequuti: tamen Ecclesia Romana in suo Martyrologio reformato aliter sentit: vt patet ex his, quę legit sexto Calendas Octobris, vbi videndus Baronius; ac etiam in annotationibus ad decimum octauum Calendarum Octobrium. Quod si talis, & tantus vir in prædicta historia recensenda lapsus est, nil mirum si Petrum Mauritiũ circa translationem S. Benedicti, & miracula, in ea facta, lapsum esse dicamus, maximè cum ipse non fuerit huius auctor erro-

Vuionis Belgæ, Congregationis Burſfeldenſis Monachi, tranſlati poſteà ad Congregationem Caſſinenſem, dicendæ ſunt. Neque enim eis vtitur Congregatio Caſſinenſis, aut ab ea ſunt receptæ, ſeu approbatæ: ſed ipſe Arnoldus ſuo nomine libros illos euulgauit: in quibus multa reperiuntur caſtigatione digna. Et quidem de Cõgregationibus Germaniç, & Franciæ vera ne ſint quæ ſcribit, non magnopere curo: At de Congregationibus Italiæ, & Hiſpaniæ certum eſt, ipſum pleraque falſa dixiſſe. Ex multis itaque erroribus ab Arnoldo, in enarrandis Congregationis Sancti Benedicti Valliſoleti rebus, commiſſis: potuiſſent facilè prædictæ Congregationis Patres, de cæterorũ veritate prudenter dubitare: nec ſtatim ab eo quomodolibet dicta, tamquam Diuinum oraculum ſuſcipere: ac in Diuini officij lectionibus abſque alio examine ea recitare debuerunt. Illud namque, quod in Martyrologio à ſe ad libitum ordinato, pridie nonas Decembris habet, ſcilicet, *In Monte Caſſino relato S. Patris noſtri Benedicti, & S. Scholaſticæ*

Vir-

Virginis sororis eius, ex Cœnobio Floriacensi in Gallijs ad suum Monasterium: nescio quã fronte asserere ausus est, cum sit falsissimum, nec in prædicto Monasterio Cassinensi huius relationis aliqua habetur memoria. Ego quidem in eodem sacro Cœnobio benignitate Reuerendissimi Patris Gregorij à Castione Aretino Abbatis, per biennium, & eo amplius commoratus, ac perhumaniter ab eo, ceterisque religiosissimis eiusdem sacri loci Monachis, tractatus: occasione huius libelli conscribendi, ipsius Cœnobij monimenta omnia nouissima, & antiqua, diligenter euolui, nec vel tenue vestigium huius assertę ab Arnoldo relationis reperire potui: sed potius oppositũ .s. S.B.P. Benedicti Corpus numquam inde fuisse translatum: cum quo nullo modo stare potest asserta ab Arnoldo eiusdem ad idem Cœnobium, relatio. Imposuit ergo Patribus Congregationis prædictæ Arnoldus: putantes enim ipsum vera dixisse, falsitatem bona fide amplexi sunt; ac suis lectionibus inseruerunt. Quod autem vltimo loco asserunt Patres

mei,

Digitized by Google

mel, de inuentione Corporis S. Benedicti facta quinto Calendas Decembris, mendum est, nescio cui adscribendum. Siquidem Arnoldus sequutus Petrum Diaconum Casſinenſem, inuentionem prædictā non quinto Calendas Decembris, sed quinto Calendas Aprilis (octauo scilicet à festo S. Benedicti die) factam fuiſſe aſſerit. Hinc planè conſtat, ex prædictis lectionibus nullum firmum, aut ſolidum teſtimonium ſumi poſſe ad comprobandam S. Benedicti tranſlationem, cum tot, & tanta ſint in eis emendatione digna. Corrigant ergo Pater ſapientisſimi lectiones iſtas, nec amplius incertis de tranſlatione S. Benedicti ſcriptis fidem præſtent: quin potius redeant ad antiquam Patrum ſuorum de hac feſtiuitate opinionem, credantque, hanc tranſ lationem non Corporis, ſed feſti Sanctiſſimi Benedicti eſſe.

C A P. XI.

SCio, Patres huius Congregationis, vt abſq; aliquo conſcientiæ ſcrupulo hu-

iuſ

iusmodi trãslationis festum celebrare possent, pecnliare indultũ soper hoc à Clemẽte Papa VII. obtinuisse anno millesimo quingentesimo vigesimo sexto, quod præfatus Pontifex, attendens hoc negotium orthodoxam fidem non tangere, concessit, donec aliud per Sedem Apostolicam fuerit decretum. Hinc patet, prædictæ Cõgregationis Monachos legitime hactenus, tutaque conscientia hoc festum celebrasse. Inde tamen nullatenus infertur, ipsam translationem veram esse, vel à Pontifice his litteris approbatam: quòd liquidò constat ex illa clausula eisdem litteris apposita, videlicet, donec aliud per Sedem Apostolicam in contrarium fuerit decretum. Nihil ergo de illa decreuit Pontifex, sed dubiam eam, & incertam sicut prius fuerat, dereliquit. Verum quia in dubijs potest Pontifex eligere quam partem maluerit, alijsque sequendam permittere: Monachorum præfatæ Congregationis precibus inclinatus Clemens Papa, permisit illis celebrare festum translationis S. Benedicti quandoquidem celebritas hæc, nõ

cen-

censetur esse, nec contra fidem catholicã, nec contra bonos mores. Similiter namq; Romana Ecclesia celebrat festum conceptionis B. Virg. Mariæ, quamuis adhuc non certò illi constet, vtrũ fuerit cõcepta sine peccato originali, necne. Et licet pars negatiua huius translationis vera sit, potest tamen, non solum absque peccato, verum etiam cum merito eius festum celebrari. Pro quo notandum, duplicem posse haberi errorem circa aliquam rem, scilicet, speculatiuum, & practicum. Error speculatiuus est, quando quis habet causam moraliter sufficientem ad credendũ, aliquid esse verum, quod tamen à parte rei aliter se habet: sicut quando Iacob cõgressus est cum lia, quam credidit esse Rachelem. Hic error est inuoluntarius, & qui illum habet, patitur, cum ad illum nõ concurrat; & ideo dicitur speculatiuus, quia est merè in intellectu. Error practicus est ille, quem qus facile vincere, & superare potest, sed negligit facere quod debet ad illum expellendum. Error iste est voluntarius, quia homo ad illum aliqua- Genes. 29.

tenus concurrit, estque illius causa. Error itaque speculatiuus non transit in mores, idest non vitiat practicas actiones, cum malitia à voluntate nascatur: error verò practicus transit in mores, & vitiat humanas actioues, eo quod ad ipsum concurrit voluntas. Exemplis rem illustremus. Video cuiusdam fœminę imaginem puerulũ gestantem in gremio, quam arbitror esse Beatæ Virginis Mariæ, cum tamen cuiuspiam alterius sit: adoro illam, osculor, & amplector, non solum absq; peccato, imò cum merito. Non enim refero honorem illũ in mulierem illam mihi penitus ignotam, sed in Beatissimam Virginem Mariam, quam per illam imaginem credo repręsentari. Similiter si à personis Religiosis proponantur (vt sæpe fit in Ecclesijs.) reliquiæ sub nomine alicuius Sancti cuius re vera non sunt, imo forte nullius Sancti sunt: atque ab astantibus adorentur, & venerentur, nullum peccatum committunt: quia non falsam reliquiam, sed verum Sanctum adorare intendunt. Deniq; qui adorat hostiam non consecratam, quam tamen

men credit consecratam, (quamuis materialiter falsum sit quod adorat) non peccat, sed facit quod debet; eodem modo dicendum de celebritate translationis S. Benedicti, qui simpliciter credunt, eam esse veram, nihil peccant celebrando, quantumcumque falsum sit; quod celebrant: quia errorr ille est mere speculatiuus, & inuoluntarius, & sic non vitiat actionem illã. Sicut Iudex occidendo innocentem, falso probatum nocentem, quamuis errat, credendo illum esse reum, nihil peccat in actione eum condemnando, quia facit secundum allegata, & probata. Quando ergo Pontifices summi permittunt celebrare translationem S. Benedicti aut S. Dionysij Areopagitæ, vel concedunt indulgentias celebrantibus huiusmodi festa: nõ statim censendi sunt, approbare, seu determinare, veram, & certã esse talem translationem, sed solum prouocare fideles ad venerandum eo die Sanctum illum, siue fuerit translatus, siue non: permittentes eis celebrare quod absq; peccato, imò cũ merito, vt dictum est, celebrare possunt.

Sic orat Ecclesia & missas celebrat pro fidelibus defunctis in particulari, quos tamen ignorat vbi sint, nec propterea determinat, illorum animas esse in Purgatorio. Per hęc itaque patet responsio ad ea omnia, quę adducit Boscus pag. 249. & 387. volens probare, translationem S. Benedicti verã esse, ex eo quod Summi Pontifices eam celebrare permittunt, atque indulgentias celebrantibus concedunt.

Bosc. pag. 249. e 387.

C A P. XII.

Bosc. pag. 28.

ADreualdus in libro de miraculis S. Benedicti cap. 11. allegans Paulũ Diaconum in fauorem huius translationis, sic ait. *Huic sanctissimæ Translationi Beatorum germanorum Benedicti, scilicet, atque Scholasticæ, attestatur Paulus Monachus, cuius supra mentionem egi, in historia gentis suæ, ita inquiens. Circa hæc tempora (haud dubium, quin Constantino Imperante) cum in Castro Casino, vbi Beatissimi Benedicti Corpus requiescebat, aliquantis iam elapsis annis, solitudo existeret: venientes*

Paul. lib. 6. cap. 2.

de

Digitized by Google

de Cænnomanensium, & Aurelianensium regione Franci: dum apud Sacrum Corpus se pernoctare simulassent, eiusdem Patris, atq; Germanæ eius ossa auferentes, in suam patriā asportauerunt: vbi singillatim duo Monasteria in vtriusque honore constructa sunt. Hęc ex Paulo Adreualdus. Cui adiungit ad marginem Ioannes à Bosco verba ista: *Pauli Cassinesis Monachi irrefragabile testimonium de translatione S. Benedicti.*

Antequam hoc Pauli testimonium expendamus aliqua pręnotanda sunt. Primū est, Adreualdum lib. de translat. S. B. cap. 2. & libro de miraculis eiusdem cap. 10. ad finem, asserere, B. Patris Benedicti translationem factam fuisse regnante Clodoueo Dagoberti Francorum Regis filio, quem Baron. tom. Annal. 8. decem & octo annos regnasse scribit, obijsseque sub Vitaliano Pontifice anno Christi sexcentesimo sexagesimo quarto. Secundo notandum, factā fuisse hanc prætensam translationem ab Aygulpho Monacho Floriacensi, posteà Cœnobij Lirinensis Abbate, quemadmodū ipsius acta testātur, quibus adstipulatur Baro. pag. 490.

Adre-

Adreualdus multis in locis, sed præcipue lib: de translatione S. Benedicti cap. 3. ad finem. Notandum tertio, quod Ioannes à Bosco in tractatu de antiquis consuetudinibus Floriacensis Cœnobij cap. 2. ad finem, adducit Martyrologium Floriacense, translationem hanc ita referens. *Anno Domini sexcentesimo sexagesimo, sub Clodoueo filio Dagoberti, translatum est Corpus B. Benedicti Abbatis, à Monte Casino apud Monasterium Floriacense, per Aygulphum Monachum.* Quarto notandum nullum reperiri scriptorem, qui eo sæculo, quo facta dicitur hæc translatio, aliquid de ea scripserit. Siquidem Paulus Diaconus, qui primus inuenitur huius translationis memoriam fecisse, floruit temporibus Caroli Magni Imperatoris: perhibeturque, factus Monachus Casini sub Theodemaro Abbate: vnde à tempore, quo asseritur facta hæc translatio vsque ad Pauli Diaconi Monachatum, fluxere ad minus anni circiter centũ triginta. Primus autem, qui ex professo historiam huius translationis scribere est aggressus, fuit Adreualdus

Bosc. pag. 409.

Mo-

Monachus Floriacensis, qui (vt ex libro de miraculis S.Benedicti cap.39. apparet) vixit sub Carolo Caluo Francorum Rege. Cum enim in eo cap. agat de fame, & cladibus, quæ tempore præfati Regis in Gallijs contigerunt, fit euidens, illũ scripsisse post annum octingentesimum quadragesimum quintum, ducentis prope annis post huiusmodi prætensam translationem. Ex quibus colligo, Paulum Diaconum, & Adreualdum scripsisse de hac translatione, iuxta aliorum relationem, siue illa falsa fuerit, siue vera. Bosc.pag. 72.

His ita constitutis, expendamus Pauli Diaconi testimonium, & videamus, num in fauorem Adreualdi sit, an è contrario. Mihi certe non videtur valde operosum ostendere, hanc Pauli assertionem, totam Adreualdi de translatione S. Patris Benedicti narrationem penitus conuellere: ita vt si Paulus verum dicat, Adreualdum falsum dicere necesse sit. Hoc primum probo ex diuersa temporis ratione. Paulus enim cap.4. eiusdem libri sexti, assignans tempus huius translationis, factam fuisse

 asse-

asserit imperante Constantino Augusto, quod & Adreualdus annotauit, vbi supra.
Baro.to.8. pag. 541. Quoniam autem, vt docet Baronius tom. 8. Constantinus iste decem, & septem annis rexit Imperium, ab anno videlicet sexcentesimo sexagesimo octauo vsque ad annum sexcentesimum octogesimum quintum: ne libera nobis daretur vagandi, seu errandi occasio, expressit Paulus præcisum Imperij eius annum, quo hæc translatio facta ferebatur, nempe illum, quo sexta Synodus vniuersalis Constantinopoli sub Agathone Papa celebrata fuit contra hæresim Monothelitarum: quam constat, factam fuisse anno Domini sexcentesimo octogesimo primo, qui fuit decimus quartus Imperij Constantini præfati. Si ergo vera est hęc Pauli sententia manifestæ cõuincitur falsitatis Adreualdi, & omnium illorum assertio, qui tenent, translationẽ S. Benedicti contigisse Clodoueo Dagoberti filio regnante, cum certum sit, eum decessisse anno sexcentesimo sexagesimo quarto, vt ex Baronio supra docuimus. A cuius obitu vsque ad annum sexcentesimum

mum

mum octogesimum primum fluxere anni decem & septem. Inde etiam sequitur, non potuisse fieri ab Aygulpho Monacho, & martyre: cum constet, passum illum fuisse ante mortem prædicti Clodouei. Habent enim huius B. Martyris acta, ipsum odio, & inuidia Archadij, & Columbi pseudo monachorum, interfectum fuisse: post cuius necem pessimus hic Columbus, mandante Rege Clodoueo prædicto, debitas sui sceleris persoluit pęnas. Præterea Paulus affirmat, occasione huius translationis, constructa fuisse in Gallijs duo Monasteria, alterum in honorem S. Benedicti, in honorem S. Scholasticæ alterum. Et quidem de Monasterio apud Cænomãnos in honorem S. Scholasticæ cõstructo, consentiunt cum Paulo Galli scriptores: de Monasterio vero in honorem S. Patris Benedicti erecto, omnes ab illo dissentiũt, & merito: Monasterium namque Floriacense, ad quod B. Patris Corpus fertur fuisse translatum, ante ipsam translationem fuerat erectum. Si ergo Paulus in hoc verum dicit, fatendnm est, Cœnobiũ

Apud Surium die 3. Septem.

Floriacense tempore translationis S. Benedicti, necdum erectum fuisse, & sic falsa erunt omnia, quæ de hac translatione asserunt Adreualdus, & reliqui. Denique Paulus expresse contradicit Adreualdo, & Diederico asserentibus, cineres S. Patris Benedicti in Gallia fuisse asportatos: quod quidem affirmat Adreualdus lib. de translatione S. Benedicti cap. 6. de miraculis eiusdem cap. 16. & 31. Diedericus verò lib. de illatione S. Benedicti cap. 9. Nam statim post verba illa, ab Adreualdo suprà citata, subiungit Paulus, quæ sequuntur. *Sed certum est nobis, os illud venerabile, & omni nectare suauius, & oculos semper cælestia contuentes, cætera quoque membra, quamuis in cinerem defluxa, remansisse.*

Bosc. pag. 835. 61. & 218.

Abeant ergo Galli, & hoc Pauli testimonium, quo vniuersa de S. Benedicti translatione ab ipsis conscripta penitus dissoluuntur, irrefragabile esse iactent. Ego quidem non solum non esse irrefragabile, verum etiam nullo modo subsistere posse censeo; arbitrorque totum hoc de translatione dictum à Paulo non ex propria sen-

ten-

tentia, sed ex vulgari narratione, quam ipse hausit in Gallijs tempore, quo ibi cõmoratus fuit sub Carolo Magno Imperatore. Hoc autem, vt euidentius pateat, oportet idem Pauli testimonium repetere, atque, vt ab eo scriptum est, hic de verbo ad verbum transcribere. Sic enim ait. Lib.6.c.2.

Circa hæc tempora, cum in Castro Cassino, vbi Beatissimi Benedicti Sacrum Corpus requiescebat, aliquantis iam elapsis annis, vasta solitudo existeret, venientes de Cænomannicorum, vel Aurelianensium Regione Franci, dum apud venerabile Corpus pernoctare se simulassent, eiusdem venerabilis Patris, pariterque eius germanæ venerandæ Scholasticæ ossa auferentes in suam patriam asportauerunt. Vbi singillatim duo Monasteria in vtriusque honorem, Beati Benedicti, & S. Scholasticæ constructa sunt. Sed certum est nobis, os illud venerabile, & omni nectare suauius, & oculos semper cælestia contuentes, cætera quoque membra, quamuis in cinerem defluxa, remansisse. Hęc Paulus. Intendo ergo probare, Paulum loqui de translatione Sanctorum Corporum, non iuxta propriam senten-

ita aſſerebant: id patet ex Adreualdo lib. de tranſlat. cap.4.,& 5. Et ex actis S. Aygulphi. Vel dicendum quoſdam ex Gallis aſſeruiſſe, inueniſſe quidem Francos, apud S. Benedicti Corpus viros religioſos: quos ſimulatione illa vigilandi fallentes, ſacras eius reliquias eo ſtratagemate abſtulerũt. Vtrumque autem dicendi modum, fuiſſe hic à Paulo inſinuatum. Præterea Paulus aperte demonſtrat, ſe neſcire, quinam fuerint Franci illi, qui ſacras reliquias ſuſtuliſſe dicuntur, dum loquitur diſiunctiue, dicens, veniſſe Francos de Cœnomannenſium, vel Aurelianenſium regione. Certè ſi hęc tranſlatio facta fuit, modo ab Adreualdo deſcripto, neceſſario fatendum eſt, Paulum valde hallucinatum in ea referenda: nec aliquid certi, aut explorati de ea habuiſſe, ſed iuxta ea, quæ vulgari fama apud Gallos ferebantur, ipſum loquutum fuiſſe. Quemadmodum etiam ſentit Leo Oſtienſ. lib.2. Chron. ca.44. Quod autem Paulus in his omnibus enarrandis errauerit, docet Adreualdus ipſe, dum Paulum, quem citat, non ſequitur, ſed valde diuer-

ſe

se narrationē de translatione S. Benedicti prosequitur: iudicauit ergo Adreualdus, Paulū circa prędicta fuisse hallucinatū: si enim verum dixisse iudicasset, illum sequutus fuisset, ne ipse falsus, & mendax iudicaretur. Sequor ergo Adreualdi iudicium, & Paulum Diaconum in his, quæ de translatione S. Benedicti dixit, alienum errorem sequutum fuisse censeo; imò hoc idem videtur dicere Paulus ipse, cum declarans seipsum, hæc subdit. *Sed certum est nobis, os illud venerabile, & omni nectare suauius, & oculos semper cælestia contuentes, cætera quoque membra, quamuis in cinerem defluxa, remansisse.* Particula illa aduersatiua, sed, emphasim habet: ac si apertè dicat. De translatione S. Patris Benedicti quidam sentiunt, vt supra retulimus: quæ quidem ego non approbo nec recipio: sed hoc tantum dico, certum nobis esse, vniuersa B. Benedicti membra apud nos remansisse: Videtur itaque Paulus asserere translationem, sed re vera oppositnm docet. Vide si placet regulam August. super Psal. 77. super illud. Et tradidit grandini

iumen-

iumenta eorum, &c. Illud autem, quod ibidem ait Paulus, scilicet, quamuis in cinerē defluxa, intelligendum est eo modo, quo ipse intelligi voluit, dum statim subdit. *Solum etenim singulariter Dominicum corpus non vidit corruptionem. Cæterum omnium Sanctorum corpora, in æternam postea gloriam reparanda, corruptioni subiecta sunt, his exceptis, quæ ob diuina miracula, sine labe seruantur.* Significat ergo Paulus, B. Benedicti corpus, quemadmodum & reliquorum corpora Sanctorum, subiectum fuisse corruptioni; & hoc est vniuersa eius membra in cinerem defluxa, remansisse. Vnde quod habetur in Diplomate Zachariæ supra citato, Pontificem vidisse sacra pignora B. Patris Benedicti eiusque sororis, ac intemerata inuenisse: & in bulla Alexandri Secundi de qua supra lib. 1. ca. 15. scilicet; *Quo facto Sanctissima Corpora intemerata, & indiminuta inueniens*: non contrariatur ijs, quæ à Paulo hic dicūtur, nā verba illa; Intemerata, & indiminuta, nihil aliud significant in his bullis, quam sacra illa Corpora in suis proprijs locis,

vbi

Digitized by Google

C A P. XIII.

ASserunt præterea Adreualdus, & socij, Beatum Martyrem Aygulphũ, Corpora S. Benedicti, & Scholasticæ è Casſino in Galliam transtulisse: quod si falsum esse demonstrabimus, ruet profectò huius translationis commentitia narratio. Hoc autem ex ipsa temporũ ratione sic deducitur. Tabulæ Monasterij Liriensis, cuius Abbas fuit B. Aygulphus, eius passionem consignatam habent tertio nonas Septembris anni Domini sexcentesimi sexagesimi: quibus assentitur Cardin. Baronius in notis ad Martyrologium Romanum, ipso eodem Die. Martyrologium verò Floriacense testatur, translationem S. Benedicti factam fuisse eodem ipso anno quinto Idus Iulij. Hæc autem simul stare non posse, patet euidenter ex actis eiusdem Sancti Aygulphi, in quibus asseritur, Beatum Aygulphum multò ante pascha, dolo, & factione Archadij, & Columbi captum fuisse, atque vsque ad diem obitus sui ita permãsisse. Anno igitur Bosc. pag. 409.

sexcentesimo sexagesimo nō potuit S. Aygulphus Corpus S. Benedicti transferre. Imò si demus, B. Aygulphum non fuisse passum eo anno, sed sequenti, vel biennio post, non potuit anno sexcentesimo sexagesimo venire Cassinum ad tollendum Corpus S. Benedicti. Testantur enim eius acta, & alij scriptores id ab eo factum, dū adhuc esset Monachus Floriacensis, post eam verò translationem magnā sibi apud Galliæ Regem, & aulicos sanctitatis opinionem comparasse: deinde Lirinēses Monachos spirituali patre destitutos: Regē conuenisse, Abbatē sibi ab eo dari postulātes, regē verò habito cū proceribus de eligēdo Abbate cōsilio, S. Aygulphū Lirinēsibus Monachis præfecisse. Vniuersa hæc non potuerunt fieri in instanti. Proficiscitur de hinc S. Aygulphus Lirinum, vbi peramāter à Monachis exceptus, diutius quiete, & pacifice, verbo, & exemplo illustris, eidem cœnobio præfuit. Postea de tecta in Sanctum virum Archadij, & Columbi rabie, & malitia, B. Aygulphus, blādissima oratione peruersos illorū animos

stu-

ſtuduit emollire; cuius verbis ſe aſſenſum præbuiſſe ſimulantes, per totum vnius anni ſpatium furorem ſuum compreſſerunt. Cumque conceptum in Sanctum virum odium intra cordis latebras continere vlterius non valerent, in apertam perſequutionem prorumpentes. B. Aygulphum, & quoſdam alios, ei adherentes Monachos, aggrediuntur, manuſque ſacrilegas in eos inijcientes, naui impoſuerunt, marique ſe cōmittentes, per multos dies marinis fluctibus huc illucque iactati, tandem in die Cœnæ Domini ad Inſulam Caprariam appulerunt: vbi vſque ad reditum Columbi ab Epheſo, ſub cuſtodia permaſerunt. Poſt cuius reditum, iterum S. viri naui imponuntur, atq; ad Inſulam Amathunam, in qua decollati ſunt, deportantur. Ex his omnibus ſimul collectis, facile apparet, S. Aygulphum anno ſexcenteſimo ſexageſimo nequiuiſſe reliquias B. Benedicti è Caſſino in Galliam tranſferre, vt vult Martyrologium Floriacenſe, cum tunc temporis fuerit iam carceri mancipatus, vel ſaltim Abbas Lirienſis conſtitutus. Vidit argu-

mentum hoc Adreualdus, cumque illud dissoluere nequiret, conatus est subterfugere, scribens de B. Aygulpho in libro de translatione S. Benedicti cap. 3. ad finem, quæ sequuntur. *Namque cum bonis polleret moribus, et in Monasterio Lirinensi ob bonorum studium operum, peteretur aliquantisper, exempli gratia remorari: à contrarijs religioni Diuinæ insidias perpessus, ad palmam vsque Martyrij peruenit. Cuius etiam passio penes nos habetur.* Vides Adreualdi fraudem? Aliquantisper tantum, exempli gratia, B. Aygulphum apud Lirinum remoratum fuisse docet: cum tamen ex illius actis constet, ipsum Abbatem Lirinensem creatum, diutius ibidem permansisse? Profecto his verbis voluit Adreualdus propositæ difficultati tacite respondere, ac si diceret. Non repugnat, B. Aygulphũ quinto Idus Iulij anni sexcentesimi sexagesimi Diui Benedicti reliquias Floriaci detulisse, & eodem anno tertio nonas Septembris Martyrium subijsse: quia apud Lirinense Cœnobium aliquantisper tantum, exempli gratia, remoratus est. Suppressit ergo

Bosc. pag. 3. & 4.

ergo Adreualdus veritatem, at nullo modo est excusabilis, cum acta B. Aygulphi legerit: hoc enim est, quod vbi supra dicit: *cuius etiam passio penes nos habetur.* dicimus igitur Sanctum Aygulphum eo anno, quo Floriacenses asserunt, non potuisse corpus B. Benedicti transferre, ac per consequens falsum esse, quod in eorum Martyrologio de tempore huius translationis legitur.

CAP. XIV.

ANtequam hinc digrediamur, annotandum videtur in actis Beati Aygulphi, quod de Sancti Benedicti translatione conscriptum reperitur. Ego quidem cum Ecclesia Catholica, eundem Beatum Martyrem veneror, colo, & adoro, eiusque passionem credo, atque recipio. Verum quia noui, in multorum gestis Sanctorum, non pauca inneniri castigatione digna: ideo in his Beati Aygulphi actis, fiunt mihi valde suspe-

cta, quæ de translatione Sancti Benedicti referuntur, tanquam sint ab alio quopiam superaddita, & adiecta. Quod patet, si legas sic. *Denique omniuaria virtutum gratia instructus videbatur, eiusque tuendæ, & conseruandæ gratia, quod de beato viro scribitur, meditabatur die, ac nocte in lege Domini: In cuius sane exercitatione vsque adeò profecit, vt non solum eius prouinciæ hominibus, sed etiam exterius doctrina eius admirationi esset. Hinc verò, licet ille nil tale curaret, magna apud Regem, & aulicos sanctitatis opinio B. Aygulpho comparata fuit. Cumque ea fama increbresceret, & dignus videretur qui super candelabrũ poneretur, Monachi Lirinenses eo aduenient, spiritalem sibi patrem dari postulantes, &c.* Decurrit profecto huius orationis fluxus suauiter, nec aliquis apparet defectus, cũ tamen ea, quæ de S. Benedicti trãslatione ibi dicũtur, penitus ablata sint, ac expuncta. Certè non leue argumentum est ad probandum, vel saltem dubitandum ea, quæ de translatione S. Benedicti in his actis habentur, non fuisse à primario eorum auctore ibi descri-

pta, sed ab alio postea superinducta: quod Adreualdus, qui acta passionis B. Aygulphi legit, vt supra vidimus: non adducit in confirmationem huius translationis acta ista, quę magnę sunt auctoritatis: vt planè appareat. verba illa de translatione, tēpore Adreualdi non fuisse adhuc apposita actis B. Aygulphi. Præterea narrata per breuiter, in prædictis actis D. Benedicti translatione, verba ista subnectuntur.

Extat hac de re libellus conscriptus. Ad quem tanquam ad notum, & cognitum remittit lectorem. Primus autem, qui libellum de translatione S. Benedicti conscripsit, creditur fuisse Adreualdus. Cuius tempore, iam extabant B. Aygulphi acta, vt idem ipse testatur. Probabile ergo fit valdè, totũ illud de translatione S. Benedicti adiectum fuisse B. Aygulphi actis ab aliquo Adreualdo recentiore; vel saltē non fuisse in actis, quæ Adreualdus vidit, & legit: Apparet etiam collusio quædã inter acta Aygulphi, & Adreualdi libellum, dum alter alterius mētionem facit Quibus omnibus attentis, verba illa de translatione

S.Be-

S. Benedicti actis Beati Aygulphi inserta, redduntur de adiectione valde suspecta.

Neque ex hoc, quod Ecclesia catholica acta B. Aygulphi (quod attinet ad eius Martyrium) recipit, & approbat, infertur, recipere, & approbare quæcunque in eis continentur. Sicut enim Paulus quando
Act. 17. dixit Athenis; In ipso viuimus, nouemur, & sumus, sicut & quidam vestrorum Poetarum dixerunt: Ipsius enim & genus sumus. Quod ex Arato Poeta desumptum est, noluit approbare vniuersa Arati Poemata. Et quando rursus adduxit ex Me-
1. Cor. 15. nandro Poeta, sententiam illam; Corrumpunt bonos mores colloquia mala. Et cũ
Tit. 1. scribens ad Titum, approbauit sententiã Epimenidis, quam de suis Cretensibus pronuntiauit. Cretenses super mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri. Cui subscripsit Paulus dicens. Testimonium hoc verum est. Similiter & B. Apostolus Iudas in sua
Iudæ vers. 14. epistola catholica testimonium posuit de quodam libro Enoch Apochrypho desumptum, dicens. Prophetauit autem & de his septimus ab Adam Enoch. Quando,

do, inquam, ſcriptores ſacri ſimilia adducunt teſtimonia, non approbant in vniuerſum eos libros, vnde illa deſumpta ſũt, ſed ea tantum, quæ ipſi inde ſumunt. Sic Eccleſia Catholica, recipiens Sanctorum Patrum libros, non intelligitur approbare, ſi quæ in eis reperiuntur minus recte dicta. Acta ergo B. Aygulphi recipiuntur quidem ab Eccleſia, quoad paſſionem, & martyrium eius, non autem quoad id, quod de B. Benedicti referũt tranſlatione.

CAP. XV.

ET ſi quæ hactenus dicta ſunt, videntur ſufficere. ad reijciendam, & connumerandã S. Benedicti tranſlationem inter eas fabulas, quæ ementito nomine, in hiſtorias tranſiſſe videntur: tamen ſi his addamus, quæ Adreualdus in lib. de tranſlatione cap. 5. & 6. narrat: ſtatim cuique ſenſato, ac prudenti viro, fabuloſa videbuntur fere vniuerſa. Aſſerit enim Aygulphum oſſa, & cineres Sanctorum Benedicti, & Scholaſticæ vnius ſportulæ ſinu incluſiſſe: atque ſic abſcondita Bosc. pag. 6.

Tt ſe-

secum detulisse. Quod figmento simile esse, nemo non videt: ossa enim, & cineres duorum cadauerum humanorum vnius sportulæ sinus non capit. De illis duabus uisionibus, seu apparitionibus, quas eodem tempore factas refert, alteram Papę, Aygulpho alteram, quid dicam? De Longobardis à Pontifice in adiutorium vocatis ad insequendos eos, qui sacra illa pignora deferebant, quid addam? Certè fabula de anima Traiani precibus B. Gregorij ab inferno liberata probabilior multò videtur ijs, quæ de translatione S. Benedicti ab Adreualdo sunt scripta. Primum namq; auctorem habet virũ doctrina sanctitateq; præclarum Ioannem Damascenum, cum hac assertione: totus oriens, & occidens, testatur, miraculum hoc germanum esse, atque irrefragabile. En tibi auctorem grauissimum cùm totius Mundi consensu. Postea verò à quam plurimis viris doctis recepta, ac litteris consignata est. Multi etiam præclarissimi Theologi, inter quos fuit D. Thomas fabulam istam, tamquam veram historiam supponentes, qualiter id fieri

fieri potuerit,inquisierũt,ac declarauerũt. Imò hisce nostris diebus, Alphonsus Ciaconius quandam pro hac fabula edidit apologiam. Sed quod magis mirandum est,adeò inualuisse olim hanc fabulam,vt & in locis sacris depicta cerneretur, & in quibusdam Ecclesiijs in festo S. Gregorij ad lectiones nocturnales publice legeretur. Quibus omnibus non obstantibus,hodie à viris doctis communiter exploditur, & exsibilatur, ac tanquam omnino falsa, & fabulosa reijcitur. Legendus Cardin. Bellarmin.tom.2.Contr.lib.2. de purgat. cap.8. Cum Baron. tom.8. Annalium ad annum sexcentesimum quartum. Quibus in locis inuenies fabellam hanc optimis rationibus,& auctoritatibus confutatam. En quo tandem deuenit fabula decantatissima, quæ larua veritatis cohonestata, tot seculis veram historiam simulauit,totque clarissimis viris imposuit.Optimè profecto dictum est ab Aristotele, vnũquodque resoluitur in ea, ex quibus componitur. Ex fabula ortum habuerat,in fabulã cõuersa est,& resoluta.Sed iam veniamus

Bellarmin.

Baro. pag. 182.

Aristot.

Tt 2 ad

ad nostra. Hęc de S. Benedicti translatione narratio, nec plures, nec doctiores, nec sanctiores habet assertores, seu defensores, quam illa de salute Traiani fabula. Nullam ergo illis irrogamus iniuriam, dùm eos in hoc errasse deceptosque fuisse, atq; suo errore alios in eundem errorem pertraxisse, dicimus: Argumentor præterea aduersus transf lationem hanc, ex desertione seu de relictione ipsius: quæ quidē olim in multorum cordibus altas radices egerat, atque a plurimis colebatur, nunc autem deserta vbique pene atque inculta manet: à Gallis maxime (à quibus præcipue celebranda erat) quemadmodum Ioannes à Bosco initio sui Apologismi asserit: vt videas in hac translatione verificatam Gamalielis sententiam, quam in quodam Cōcilio à Iudeis aduersus Apostolos congregato, protulit, dicens. *Et nunc dico vobis, discedite ab hominibus istis, & sinite illos: quoniam si est ex hominibus consiliū hoc, aut opus, dissoluetur: si vero ex Deo est, non poteritis dissoluere illud.* Cum ergo videamus translationem S. Benedicti dissolui, ac deficere,

Bosc. pag. 183.

Act. 5.

at-

atque ab officijs ecclesiasticis reijci & expelli: videtur consequenter dicendum, hominum fuisse consilium, atque commentum. Vlterius, qui de hac translatione scribunt, adeo inter se diuisi sunt, atque dissecti, vt tot ferè sint modi referendi, quot scriptores. Nec leue est argumentum falsitatis: tam varia eiusdem rei narratio. Cũ enim veritas vna sit, & actio quælibet vno modo sit facta, si vere narranda est, vno, eodemque modo narranda est. Cum ergo adeo inter se discrepent atque discordent scriptores, inde potius contra ipsam translationem, quam pro ea argumentum sumendum est.

CAP. XVI.

COlligamus tandem vela, & vniuersis à nobis superius adductis, prudenter attentis, & consideratis, hanc conclusionem firmissime teneamus, scilicet, Corpus Sanctissimi Patris Benedicti è Cassino Monte nunquã fuisse translatum. Propter hoc autem non intendi-

mus

mus negare, fieri potuisse, vt Monachi Floriacenses tempore desolationis Cassinensis cœnobij, illud ad se transferre curauerint, quamuis iuxtà illorum votũ, & desideriũ effectus minime consequutus sit. Dico igitur: si verum esset, Floriacenses ad hoc opus misisse Sanctum Aygulphum, cum ille inuenisset apud Corpus D. Benedicti viros, eiusdem cultui, & custodiæ inuigilantes, videretque, se non posse Beati Patris sacras reliquias secum inde trasferre: consilium, & rationem aduentus sui cum illis communicauit, atque ab eis petijt, vt B. Patris Corpus sibi liceret inspicere, reuerenterque osculari, ac vel tenuem saltem puluisculum ex eius sepulchro secum deferre, quod illi facile concedere potuerunt: Et sic cum ingenti lætitia ad propria remeauit: atq; à Floriacensibus Monachis, cum tanta pompa, & honore suscептus est, ac si totum B. Benedicti Corpus secum detulisset. Verum quia ratio temporis non permittit, vt credamus, Sanctũ Aygulphum ad hoc opus Cassinum venisse: dicendum videtur, eum, qui missus

fuit,

fuit, quisquis ille fuerit, cum videret, opus sibi iniunctum non posse perficere, impedientibus viris ad sacri Corporis custodiã deputatis: ne vacuus ad suos rediret, aliorum Sanctorum reliquias hinc inde collegisse, suisque Floriacensibus pro S. Benedicti reliquijs detulisse, quas illi recipiẽtes, ac honore debito venerantes, in Altari condiderunt, ac pro veris, & germanis S. Benedicti reliquijs habuerunt. Vel tertio dicere possumus; multos fuisse Sanctos Benedicti nomine insignitos, vt ex Martyrologijs patet: Potuit ergo fieri, vt aliquis huius nominis Sanctus Floriaci aliũ de translatus sit, quem progressu temporis tanquã Diuum Benedictum Abbatem, & Monachorum Patriarcham habere cæperunt; atque ea, quæ de eius translatione referuntur, scripserunt. Nec enim nouum est, sed perantiquum, Doctores, seu scriptores aliquando personas eiusdem nominis confundere, ex pluribus vnam faciendo: vt patet de Sanctis Marco Euangelista, & Marco Barnabæ Apostoli consobrino, quos multi Doctores vnum, eun-

demque arbitrati ſunt: cum tamen Eccleſia Catholica in ſuo Martyrologio diuerſos eos faciat. Alterum videlicet Alexandriæ Epiſcopum, paſſum ſeptimo Calendarum Maiarum: Alterum verò Bibli in Phœnicia Epiſcopum, quem in pace quieuiſſe aſſerit quinto Calendarum Octobrium. Sic confuderunt aliqui Nicolaum ex ſeptem Diaconis vnum; de quo Act. 6. Cum alio Nicolao hæretico, à quo hæretici Nicolaitæ ſunt dicti; de quo Apoc. 3. Cùm tamen penitus ſint diuerſi, vt optime probat Cardin. Baron. tom. Annal. 1. Hinc exortæ ſunt variç cõtentiones, & lites inter diuerſas Eccleſias, & Vrbes circa Corpora Sanctorum: vt de Corpore S. Nicolai Myenſis Epiſcopi, quem Barenſis in Apulia Ciuitas apud ſe habere gloriatur in Regia Eccleſia S. Nicolai: cui fauet Romanum Martyrologium, dum ſeptim Idus Maijo aſsignans B. Nicolai tranſlationem, ſic habet. Barij quoque in Apulia tranſlatio S. Nicolai Epiſcopi ex Myra Ciuitate Lyciæ. Quem è contra Veneti in Eccleſia S. Nicolai de littore ſe habere

Vide Lorinũ, in Act. Apost. n. 6 verſ. 5.

Baro. tom. 1. ad annũ 68. c. 8. e 9.

bere autumant. Sed dicendum Venetos alterius S. Nicolai Corpus penes se habere. Aliquando ob oriuntur huiusmodi de Sanctorum Corporibus controuersię, nō quidem ex nominis æquiuocatione: sed quia vnusquisque credit, eiusdem S. Corpus penes se requiescere. Sic Veneti credunt se habere in Ecclesia S. Georgij maioris corpus Sancti prothomartyris Stephani, cum tamen sit Romæ in Ecclesia S. Laurentij extra muros: vt docēt lectiones Breuiarij Romani, in die inuentionis eiusdem. Similiter Franci & Germani de Corpore S. Dionysij Areopagitæ contendunt. Illi Corpus eius apud Parisios in celebri S. Dionysij Monasterio asseruari dicunt. Isti verò affirmant Ratisbonæ ab Arnulpho Imperatore translatum, & in Monasterio S. Maryris Emmerani collocatum fuisse. Fauet ijs Leo Nonus Pontifex maximus, qui in quodam Diplomate expedito anno 1052. Pontificatus sui anno quarto. vocatis, & auditis vtrisque partibus, ac visis videndis, & consideratis considerandis, sententiam pro Germanis

Baro.to.11. ad annum 1052.p.82.

Vu tulit,

tulit, ac Corpus B. Dionysij, in præfato Monasterio Ratisbonæ existere declarauit. Quibus non obstantibus obstrepunt adhuc Galli, & B. Dionysium apud se quiescere contendunt. Similis versatur quæstio inter Floriacenses, & Casfinenses de Corpore S. Patris Benedicti cumque illis nil solidę auctoritatis faueat, ijs verò miracula multa, reuelationes, plurium Summorum Pontificum, aliorumque multorum suffragentur testimonia: nolunt nihilominus Floriacenses tam apertam credere veritatem. Nolo autem eos ignorare, exortas fuisse aliquando similes de Sanctis Corporibus controuersias inter Monachos Congregationis Casfinensis, & alios, quas semper Casfinenses euicerũt. Referã exempli gratia, vnam, aut alteram. Superioribus annis controuersum fuit inter fratres Monasterij S. Iob Ordinis S. Francisci de obseruantia Vrbis Venetiarum, & Monachos S. Iustinæ de Padua ordinis S. Benedicti Cõgregationis Casfinẽsis super Corpore B. Lucæ Euangelistæ, vtrisque asserentibus apud se existere. Ventum est de

De S. Luc.

man-

mādato Summi Pontificis, seu Cardinaliū, quibus causa fuerat commissa, ad aperitionem sepulchrorum, & Sanctorum Corporum inspectionem. In sepulchro Monasterij S. Iob inuentum est quoddā integrum Corpus cum Capite: In sepulchro verò Monasterij S. Iustinæ inuentum est aliud Corpus sine Capite. Cumque Romæ constaret, B. Gregorium, dùm Constantinopoli Pelagij secundi apud Tiberium Imperatorem legatum ageret, Caput B. Lucæ Euangelistæ ab eodem Imperatore dono accepisse: illudque Romam delatum in Ecclesia Vaticana reuerenter collocasse; iudicatum est, ac declaratum, ex duobus illis corporibus, illud esse B. Lucæ, quod Capite carebat. Adstipulante maxime Romano Martyrologio, quod quinto decimo Calendarum Nouembrium habet, ossa B. Lucę è Bithinia Constantinopolim translata fuisse, inde verò Patauij delata. Præterea nuper sub Clemente Octauo Pontifice maximo agitata est quęstio inter Clericos Ecclesię S. Prosperi Ciuitatis Regij in Aemilia prouintia, & Monachos De S. Prospero.

Monasterij S. Prosperi (nunc S. Petri) eiusdem Ciuitatis, ordinis S. Benedicti Congregationis Casinensis, de Corpore præfati S. Prosperi, eiusdem Ciuitatis Episcopi, vtrisque asserentibus illud penes se habere. Cumque multa hinc inde pro vtraque parte adducta fuissent testimonia, ventum tandem est ad sepulchrorũ aperitionem, & inspectionem, & Corpus S. Prosperi in Ecclesia Monachorũ inuentũ est. Ex his collige, Monachos Casinenses nõ esse de eorum numero, qui sibi vsurpant Sanctorum Corpora, quæ non habent: vt patet ex præadductis circa Corpora Sanctorum Lucæ, & Prosperi contentionibus, in quibus Monachi obtinerunt: haud dubium, quin & in hac de Santi Benedicti Corpore, si Summo Pontifici vsque ad sepulchrorum apertionem, procedere placuerit, similiter obtinebunt. Tot enim testibus, tot miraculis, ac reuelationibus, hæc veritas de existentia Corporis S. Benedicti apud Casinum, comprobata est, atque firmata, vt impossibile videatur, Casinenses

nenses victores non euadere. Hæc pro causa ista ad præsens dicta sufficiant.

CAP. XVII.

IAm nunc tandem ad Monachos Floriacenses, quorum causa hæc sumpta est disputatio, nostra conuertatur oratio. Vos alloquor, Patres admodum venerandi, vos admoneo, & obtestor, vt scripta hæc nostra candido, sinceroque animo percurratis, quæ quidem cum in fauorem, ac defensionem veritatis dicta sint, non aduersum vos, sed pro vobis, qui filij veritatis estis, prolata censere, ac iudicare debetis. Certè, si salua veritate, potuissem admittere, S. Patrem Benedictum è Cassino Monte ad vos fuisse translatum, libentissime id fecissem: vel propter honorem meæ Cōgregationis Hispanicæ, quæ, vt supra ostensum est, ita sentit, & docet: cui ego in hoc, sicut & in cæteris omnibus, voluissem maxime deferre: Neque id grauatè tulissent, Cassinenses: quorum nihil interest, si dicatur, Corpus Sancti Benedicti destructo Cassinensi Cœnobio,

Flo-

Floriacum deduci voluisse, ibique tempore ruinæ, & desolationis Casſinenſis, tanquam hoſpitem, & aduenam diuerſatum fuiſſe: dùm tamen reſtaurato ipſius S. viri Cœnobio, aſſeratur, illuc tanquam ad domum propriam, tanquam ad requiem ſuã, rediiſſe, atque ibidem vſque in hodiernum diem permanſiſſe. Quid, inquam, nocet Casſinenſibus, ſi dicamus, B. Patrem Benedictum voluiſſe vos inuiſere, tanquam ſibi caros, & dilectos: poſteà verò ſuos Casſinenſes reuiſiſſe, atque apud illos, tanquam apud proprios, & peculiares familiares, domeſticos, atque conciues, ſedem, & manſionem in æternum fixiſſe? Verum, quia ſalua, vt dixi, veritate id concedere vobis non valui, ideò in his ſcriptis penitus, & omnino negaui. Vos autem Patres mei, hoc vnum attendite in hac materia, aduerſari vobis etiam eos, qui tranſlationẽ hãc admittunt: vtpotè Congregatio Hiſpana, quæ cùm celebret tranſlationem, qua ad vos delatum fertur Corpus S. Benedicti; relatum tamen aſſerit ſuo Casſinenſi ſepulchro, ibique indubitata fide requieſcere.

re.

re. Ecclesia etiam Mediolanensis, Curiensis, & aliæ, quę iuxta vestrum Coriphæum Ioannem à Bosco, festum celebrant translationis: iuxtà Petri Galesinij sententiam, non illam, qua ad vos delatus asseritur, sed eam, qua Casinum relatus fuit celebrare dicuntur. Quidquid sit de hoc, vos obnixe oro, ne super his amplius cōtendere velitis, sed veritatē hanc de existentia S. Benedicti apud Casinum benigne complectimini. Me autem, qui eam vobis dicere curaui, vt verum fratrem, & fidelem amicum diligite in visceribus Iesu Christi: nec enim æquum est, vt veritatem dicens, veritatem amantibus inimicus fiam. Non enim quia dissentimus in sententia, & opinione de Corpore S. Benedicti debemus disentire in voluntatis amore, & cordis affectu: Dissensio facta est inter Paulum, & Barnabam, de assumendo, vel non assumendo Ioanne in ministerium: numquid propterea, quia dissentiabant in iudicio, dissentiabant etiam in charitatis affectu? Absit. Dissidium fuit inter Petrum, & Paulum circa legalium obseruantiam, sed

Acto. 15. vers. 17.

Gala. 2. vers. 11.

salua

Digitized by Google

salua semper charitate inter ipsos. Sic etiã fiat inter nos: diligamus nos inuicem in visceribus Christi Iesu: etiam si non diligamus opiniones nostas. Quemadmodum in peccatore, quamuis odio habeam peccatum, tamen diligere debeo personam. Sic quantumcumque pugnent inter se opiniones nostræ, exultet pax Dei in cordibus nostris: pugnam vincat charitas, triumphum reportet pax.

CAP. XVIII.

Denique vniuersis Diui Benedicti Regulam profitentibus, cuiuscumque nominis, seu congregationis nuncupentur (pręcipuè autem Cassinatibus, quibus datum est, incomparabilem Thesaurum reliquiarum tanti Patris apud se habere) in Dei nomine dico. Attendite ad petram, vndè excisi estis, ad Patrem, inquam, Benedictũ, qui gnuit vos attendite quantum ab eius sanctitate, ac perfectione distatis. Et nolite gloriari dicentes: Patrem habemus Benedictum: quiã nisi

Digitized by Google

nisi opere,& veritate ipsum fueritis imitati, nihil vobis proderit eius paternitas,nisi forte ad maiorem, quod absit,condemnationem. Currite ergo in odorem vnguentorum illius: ccurrite autem, vt comprehendatis. Contendite intrare per angustam portam: satagite, vt per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis. Abstinete vos ab vniuersis desiderijs,quæ militant aduersus animam. Videte eos,qui in agone contendunt, qualiter ab omnibus se abstinent; & illi quidem,vt corruptibilem coronã accipiant, vos autem incorruptam. Cùm Paulo ergo, quæ retrò sunt obliuiscentes, ad anteriora vosmetipsos extendite. Posuistis manum ad aratrum,nolite respicere post tergum, vt apti sitis Regno Dei. Memores estote vxoris Loth. Melius vobis fuisset veritatis,aut religionis viam non agnouisse,quam post agnitionem,retrorsum conuerti ab eo, quod vobis traditum est sancto mandato. Abbates autem, præcipuè attendant sibi, & vniuerso gregi, in quo eos Spiritus sanctus posuit pastores, vt pa-

scant gregem sibi commissum, pro quo summus ille Pastor animam suam posuit, quemque suo sanguine acquisiuit: pascant, inquam, verbo, & exemplo, & vt aliis præcedunt dignitate, ita præcedere curent sanctitate: ne sint de illorum numero, qui cum semetipsos pascant, gregem Domini fame perire sinunt. Quod eis improperat Deus ipse per Ezechielem Prophe-
Ezech. 34. vers. 1. tam, dicens. *Væ pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: nonne greges à pastoribus pascuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat, occidebatis, gregem autem meum non pascebatis. Quod infirmum fuit, non consolidastis, & quod ægrotum non sanastis: quod confractum est, non alligastis, & quod abiectum est, non reduxistis: & quod perierat, non quæsistis: sed cum austeritate imperabatis eis, & cum potentia.* Quid autem mali subsequutum inde sit, docet idem ipse Dominus Deus, subdens. *Et dispersæ sunt oues meæ, eo quod non esset pastor: & factæ sunt in deuorationem omnium bestiarum agri, & dispersæ sunt. Errauerunt greges mei in cunctis montibus, & in vniuerso*

colle

colle excelso, & super omnem faciem terræ dispersi sunt greges mei, & non erat qui requireret, non erat, inquam, qui requireret. Et Sanctus Pater Benedictus cap. 2. Regulæ cum Abbatibus loquens, sic ait. *Meminisse debet semper Abbas, quod est, meminisse quod dicitur: & nomen maioris factis implere. Christi enim agere vices in Monasterio creditur, quando ipsius vocatur prænomine, dicente Apostolo. Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. Cum ergo aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis, idest; omnia bona, & sacta factis amplius, quam verbis ostendere. Ante omnia ne dissimulans, aut paruipendens salutem animarum sibi commissarum, plus gerat solicitudinem de rebus transitorijs, atque terrenis, & caducis: sed semper cogitet, quia animas suscepit regendas, de quibus & rationem redditurus est.* Hæc, & alia iubet Abbatibus Pater Beatissimus, quę si obseruarent, floreret profecto magis, ac magis sacra nostra Religio; proferretque fructus honoris, & honestatis. Non tamen propterea excusantur

S.P. Bened.

Rom. 8.

subditi à benè operando, & iuxta Regulam, quam professi sunt, viuendo; cum Christus Dominus dixerit de Prçlatis non recte viuentibus. Secundum opera eorum nolite facere, sed vt Pater noster Sanctissimus admonet, omnes magistram sequantur Regulam, nec temere ab ea deuietur à quoquam. Habemus exempla B. Patis nostri Benedicti, atq; innumerabilium pene Sanctorum Monachorum, qui, eo Duce, sub eius signis militarunt, quos imitari oporter si verè B. Benedicti filij esse volumus, & nuncupari. Sic enim dixit Christus Iudeis gloriantibus, se Patrem habere eximium illum Patriarcham Abraham, Si filij Abrahæ estis, opera Abrahç facite. Habitus non facit Monachum, sed obseruantia regularis. Sicut ergo nil prodest habitum deferre monasticum, nisi verè Monachus sis, ita nil prodest, filium B. Benedicti vocari, nisi eum imitando, eius verè filius sis. Pari modo quid refert, si apud nos Corpus B. Patris Benedicti existat, nisi super nos requiescat spiritus eius, atque in nobis maneat? Corpus eius Cassini tan-

Matth. 23. vers. 3.

Io. 8. vers. 36.

tum

tum est, nec illud omnes habere possumus, spiritum autem eius, sanctitatem, scilicet, iustitiam, humilitatem, charitatem reliquasque animi eius dotes habere possumus. Habere, vel non habere Corpus ipsius, non est de necessitate salutis, at verò eius habere sanctimoniam, imitari virtutes, obseruare Regulam, necessarium est nobis ad æternam salutem consequendam. Corpus B. Benedicti quod habere non possumus, relinquamus Monachis Casfinensibus, quibus Deus tantum thesaurum perpetuò conseruandum, tradere dignatus est: spiritum autem eius omnes à Deo, ipsius B. Patris interuentu, postulemus, vt spiritu ipsius bono deducti, eamus de virtute in virtutem, nec deficiamus donec perueniamus ad videndum Deum Deorum in Sion.

Amen.

INDEX
RERVM NOTABILIVM, quæ in hoc opere continentur.

A

B

Ber-

F

G

H

I

Digitized by Google

L

M

N

O

P

S

T

Vr-

Digitized by Google

INDEX.

V

Z

Errata sic corrigenda.

Pag. 71. vers. 3.	lege, Percensendis.
Ibidem ad margi.	lege, tom. 9. pag. 143.
Pag. 87. ad marg.	lege, infra pag. 182.
95. ad marg.	lege, supra pag. 65.
191. ad mar.	lege, Boscus pag. 255.
204. vers. 2.	lege, tom. 10. Annalium.
214. ad marg.	lege, Boscus, non Baro.
223. vers. 4.	lege, nongentesimum septuagesimum.
235. ad marg.	lege die 26. Martij.
241. ad mar.	lege, Boscus non Baro.
256. ad mar.	legè, tomo 10. pag. 110.

Imprimatur.

Petrus Antonius Ghibertus Locumtenens.

Rutilius Gallacinus Canon. Dep. vid.

M. Thaddæus Cap. Congreg. Carbon.
Vicar. Gener. Deputatus vidit.

Digitized by Google